Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
zpracovaný podle RVP ZV

„Základy celoživotní vzdělanosti“

Základní škola, Praha 9 – Kyje, Šimanovská 16,
příspěvková organizace

„Zjistíte-li dnes, že nejste tak moudří,
jak jste si o sobě mysleli včera, jste dnes moudřejší.“
A. de Mello

OBSAH DOKUMENTU

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE 6
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY 8
2.1. Charakteristika školy, sociální pozice, velikost školy, prostorová vybavenost školní budovy 8
2.2. Učitelský sbor 10
2.3. Žáci školy 10
2.4. Spolupráce školy s jinými subjekty 11
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP 13
3.1. Zaměření školy 13
3.2. Výchovné a vzdělávací strategie 16
3.3. Klíčové kompetence 16
3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 20
3.4.1. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 22
3.4.2. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných 24
3.5. Spolupráce s mateřskými školami 27
3.6. Přípravná třída 27
3.7. Školní družina a Školní klub 28
3.8. Začlenění průřezových témat 28
3.8.1. Osobnostní a sociální výchova 32
3.8.2. Výchova demokratického občana 34
3.8.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech 36
3.8.4. Multikulturní výchova 38
3.8.5. Environmentální výchova 40
3.8.6. Mediální výchova 44
3.9. Minimální preventivní program 45
3.10. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta 47
4. UČEBNÍ PLÁN 48
4.1. Učební plán, textová část – 1. stupeň 48

4.2. Učební plán, textová část – 2. stupeň ... 49
4.3. Učební plán, textová část – Volitelné předměty ... 50
5. CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTŮ ... 53
5.1. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE ... 53
5.1.1. Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK ... 53
5.1.2. Vyučovací předmět: ANGLICKÝ JAZYK ... 76
5.1.3. Vyučovací předmět: DALŠÍ CIZÍ JAZYK – NĚMECKÝ JAZYK ... 94
5.1.4. Vyučovací předmět: DALŠÍ CIZÍ JAZYK – ŠPANĚLSKÝ JAZYK ... 96
5.1.5. Vyučovací předmět: ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK ... 98
5.2. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE ... 100
5.2.1. Vyučovací předmět: MATEMATIKA ... 100
5.3. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: INFORMATIKA ... 117
5.3.1. Vyučovací předmět: INFORMATIKA ... 117
5.4. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT ... 131
5.4.1. Vyučovací předmět: PRVOUKA ... 131
5.4.2. Vyučovací předmět: PŘÍRODOVĚDA ... 139
5.4.3. Vyučovací předmět: VLASTIVĚDA ... 144
5.5. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SPOLEČNOST ... 150
5.5.1. Vyučovací předmět: DĚJEPIS ... 151
5.5.2. Vyučovací předmět: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ ... 156
5.6. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA ... 165
5.6.1. Vyučovací předmět: FYZIKA ... 166
5.6.2. Vyučovací předmět: CHEMIE ... 174
5.6.3. Vyučovací předmět: PŘÍRODOPIS ... 179
5.6.4. Vyučovací předmět: ZEMĚPIS ... 188
5.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA ... 199
5.7.1. Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA ... 199
5.7.2. Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA ... 211
5.8. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ ... 222

5.8.1. Vyučovací předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ 222
5.8.2. Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA 228
5.9. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 245
5.9.1. Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI/SVĚT PRÁCE 245
5.10. VOLITELNÉ PŘEDMĚTY 257
5.10.1. Vyučovací předmět: CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA 257
5.10.2. Vyučovací předmět: CVIČENÍ Z MATEMATIKY 259
5.10.3. Vyučovací předmět: KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE 262
5.10.4. Vyučovací předmět: PŘÍRODOVĚDNÉ PRAKTIKUM 265
5.10.5. Vyučovací předmět: SPORTOVNÍ HRY 270
5.10.6. Vyučovací předmět: TECHNICKÁ VÝCHOVA 272
5.10.7. Vyučovací předmět: VAŘENÍ A STOLOVÁNÍ 275
6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ 278
6.1. Pravidla hodnocení žáků 278
6.2. Hodnocení chování 280
6.3. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků 280
6.4. Klasifikace prospěchu 281
6.4.1. Stupně klasifikace a hodnocení 281
6.4.2. Pravidla pro hodnocení chování žáků – výchovná opatření 282
6.4.3. Kritéria a ukazatele pro jednotlivé stupně hodnocení chování 283
6.4.4. Kritéria a ukazatele pro jednotlivé stupně hodnocení prospěchu 284
6.4.5. Hodnocení a klasifikace 285
6.4.5.1. V předmětech s převahou naukového zaměření: jazykové, společenskovědní, přírodovědné a matematika 285
6.4.5.2. V předmětech s převahou praktického zaměření 287
6.4.5.3. Ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného působení (tělesná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova, výchova ke zdraví, pracovní činnosti, výchova k občanství) 289

6.4.6. Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (s potřebou podpůrných opatření) ... 291
6.5. Komisionální a opravné zkoušky ... 292
6.5.1. Opravná zkouška ... 292
6.5.2. Dodatečná zkouška ... 293
6.6. Postup do dalšího ročníku ... 293
6.7. Informační systém hodnocení ... 293
6.8. Převod slovního hodnocení na klasifikaci a naopak ... 294
6.9. Nehodnocení žáka ... 294
6.10. Uvolnění z vyučování ... 295
6.11. Individuální vzdělávání ... 295
6.12. Hodnocení cizinců a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka 295
7. Dodatky ... 297
7.1. Dodatek č. 1 – čeština jako druhý jazyk ... 297
8. Zkratky používané ve Školním vzdělávacím programu ... 298

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Školní vzdělávací program

pro základní vzdělávání
(oficiální název)

79-01-C/01 Základní škola

„Základy celoživotní vzdělanosti“

(motivační název)

Základní škola, Praha 9 – Kyje, Šimanovská 16,
příspěvková organizace

Adresa školy:
Šimanovská 16, 198 00 Praha 9 – Kyje
Baštýřská 939, 198 00 Praha 9
tel.: 281 000 080
e-mail: info@zssimanovska.cz
web: https://zssimanovska.cz/
IČO: 708 85 168
IZO: 102 301 760
RED-IZO: 600 040 364

Koordinátor tvorby ŠVP:
Ing. Bc. Karel Martínek

Předkladatel:
Ing. Bc. Karel Martínek, ředitel školy
a
pedagogičtí pracovníci Základní školy Šimanovská

Zřizovatel školy:
Městská část Praha 14
Bratří Venclíků 1073, 198 21 Praha 9 – Černý Most I.
tel. ústředna: 281 005 111, 225 295 111
tel. informační kancelář: 225 295 270, 225 295 561
e-mail: podatelna@p14.mepnet.cz
web: https://www.praha14.cz/
zařazení do sítě škol: 600 40 364

Projednání a schválení Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

„Základy celoživotní vzdělanosti“ ve verzi 11

proběhlo dne 1. 9. 2026.

s účinností od 1. 9. 2026.

Školská rada se vyjádřila k verzi 11 dne 5. 10. 2026.

Ing. Bc. Karel Martínek, ředitel školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. Charakteristika školy, sociální pozice, velikost školy, prostorová vybavenost školní budovy

Základní škola, Praha 9 – Kyje, Šimanovská 16, příspěvková organizace je úplnou základní školou s 1. – 9. postupným ročníkem. Patří mezi menší základní školy městské části Praha 14. Hlavní budova školy se nachází v klidné části obce v blízkosti parku a rybníka. Dojíždějícím žákům slouží několik linek MHD, jejichž stanice je poblíž školy. Bezpečný přechod přes poměrně frekventovanou ulici Broumarskou zajišťují každé ráno příslušníci Městské policie.

Kapacita školy od 1. září 2026 činí 655 žáků. Škola si i při tomto rozvoji zachovává přátelské a bezpečné klima, podporuje vzájemný respekt žáků, pedagogů i zákonných zástupců a usiluje o individuální přístup k žákům.

Škola působí ve třech budovách: v ulicích Šimanovská, Baštýřská a Travná. V budově v ulici Šimanovská jsou v každém ročníku otevřeny dvě třídy. V budově v ulici Baštýřská se nachází přípravná třída, dvě první třídy a dvě druhé třídy. V budově v ulici Travná jsou umístěny třetí třídy.

Od 90. let uplatňujeme v naší práci zásady programu **Zdravá škola** a za uplynulé období se nám podařilo vybudovat příjemný a podnětný interiér v učebnách, pracovnu výpočetní techniky dostupnou pro všechny žáky i pedagogy, včetně internetu. Modernizační přestavbou prošla školní jídelna, která je součástí školy. K dispozici je také školní knihovna. V září 2019 začala škola používat novou přístavbu, ve které se nachází tělocvična i s příslušenstvím – nářaďovna, kabinet učitele tělesné výchovy, šatny pro dívky i chlapce včetně sprch, toalety pro dívky a chlapce a toaleta pro imobilní osoby. V přístavbě se také nachází centrální šatna se skříňkou pro každého žáka a dvě odborné učebny – cvičná kuchyňka a učebna pro výuku pracovních činností. Tyto učebny může škola využít pro dělení tříd při výuce jazyků.

Novou přístavbou získala škola i nový vstup do budovy s malým náměstíčkem, čímž se vyřešil problém s nevhodným vstupem přímo z chodníku. V přízemí budovy školy se nachází zóna školní družiny se svými odděleními.

Součástí areálu školy je rozsáhlá zahrada, která slouží nejen při výuce pracovních činností, ale za příznivého počasí zde může probíhat i výuka dalších předmětů. Oblíbeným místem žáků je hřiště s umělým povrchem a venkovní hrací plocha sloužící za příznivého počasí k výuce tělesné výchovy, pobytu žáků během velké přestávky a v odpoledních hodinách školní družině.

Prostředí učeben a ostatních prostor školy je z hlediska velikosti učeben, světla, tepla, čistoty, dostatečného větrání a bezhlučnosti zabezpečeno podle norem a vyhlášek.

Ve všech učebnách jsou plastová okna. Třídy jsou vybaveny žaluziemi. Učební pomůcky jsou učitelům k dispozici ve skříňkách přímo v učebnách nebo v kabinetech.

Pracoviště v ulici Baštýřská je vybaveno pro vzdělávání žáků přípravné třídy, prvního a druhého ročníku. Budova disponuje učebnami, školní jídelnou, kabinety, sborovnou a skladovými prostory. U budovy je zahrádka a terasa, které umožňují žákům pobyt na čerstvém vzduchu v dopoledních i odpoledních hodinách. Pracoviště je vybaveno interaktivní technikou a dalšími vhodnými pomůckami; výuka tělesné výchovy je zajišťována v blízké sokolovně.

Budova v ulici Travná slouží pro výuku třetích ročníků. Organizace výuky na jednotlivých pracovištích vychází z aktuálního počtu tříd, potřeb žáků a provozních možností školy.

Místnosti pro zaměstnance školy

Každý učitel má své pracovní místo – stůl, skříňky pro uložení pomůcek ve sborovně nebo v jednom z kabinetů. Sborovna je vybavena PC s internetem, tiskárnou a kopírovacím strojem, nachází se tam i lednice a rychlovarná konvice. Většina učitelů má k dispozici notebook, který je jim k dispozici ve škole i pro práci v odpoledních hodinách.

Každý z **nepedagogických zaměstnanců** má své pracovní místo v samostatné místnosti, také prostor na převlečení a pro uložení osobních věcí.

U žáků se **specifickými poruchami učení a chování** uplatňujeme **individuální přístup**, diferencované úkoly, na 1. i 2. stupni je jim k dispozici doučování.

V rámci **prevence sociálně patologických jevů** se formou školních zájmových kroužků snažíme našim žákům nabídnout co nejširší výběr mimoškolních aktivit.

Rozvrh hodin respektuje věkové odlišnosti žáků, aktivní a odpočinkový režim ve střídání předmětů, dostatečné přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním.

Škola dodržuje předpisy na zabezpečení zdraví a ochrany žáků před úrazy dohledem nad žáky, také správným označením všech nebezpečných předmětů. Kontrola veškerého technického zařízení je prováděna pravidelně podle platných norem.

Lékárnička se nachází u zdravotníka školy, kontakty na lékařskou pomoc jsou na viditelném místě ve sborovně. Škola má dobrou spolupráci s dětským zdravotním střediskem.

Jednou z hlavních priorit školy je **příjemné klima ve škole**, vytvoření správné atmosféry pro zdravé učení. **Otevřené vztahy** mezi vedením školy a pedagogickým sborem jsou základem pro otevřené vztahy učitelů a žáků.

Respektování žákových individuálních schopností a potřeb, systém hodnocení v souladu s individualitou žáka, motivace jako jeden ze základních principů učení a hodnocení tvoří nedílnou součást pravidel hodnocení. Zároveň škola vede žáky k respektování se navzájem, ale i respektování pravidel, zejména v oblasti sociálně patologických jevů.

Spolupráce uvnitř i vně školy je druhou prioritou školy. Žákovský parlament má na činnosti školy svůj podíl, žáci pravidelně spolupracují s vedením školy.

Škola má se zástupci žáků otevřené vztahy založené na vzájemném respektu a toleranci. Pravidelné setkání školské rady, informativní schůzky pro rodiče, informovanost rodičů pomocí webových stránek nebo žákovských knížek tvoří základ pro dobrou komunikaci. Účast rodičů na projektech je častá, rodiče se podílejí na organizaci školních akcí.

Škola pořádá jednou ročně **Den otevřených dveří,** kdy se mají rodiče možnost podívat na výuku přímo ve třídě.

V případě problému s dítětem nastává komunikace s rodiči ze strany třídního učitele, pak následují rozhovory s výchovným poradcem a speciálním pedagogem, nakonec je to výchovná komise za přítomnosti ředitele školy, případně referenta oddělení sociálně právní ochrany dětí.

2.2. Učitelský sbor

Vedení školy se snaží o **vybudování stabilního, kvalitního a kvalifikovaného kolektivu**, který je schopen pracovat jako tým složený ze silných individualit učitelů.

Učitelé, kteří nesplňují podmínky pro kvalifikovanost podle zákona č. 563/2004, mají možnost si doplnit potřebné vzdělání. Odborný růst pedagogů je zabezpečen formou seminářů a školení, kterých se účastní individuálně i formou semináře typu sborovna přímo ve škole.

Ve škole pracuje metodik prevence sociálně patologických jevů, výchovný poradce a speciální pedagog.

2.3. Žáci školy

Všechny třídy školy jsou **všeobecně zaměřené**. Tento stav vychází z toho, že škola je jediná v okolí a musí zajistit všeobecné vzdělání všem dětem. Zaměření nastává ve volitelných předmětech

na 2. stupni základní školy. Škola nabízí mnoho zájmových kroužků, kde mohou žáci uplatnit své schopnosti.

Převážnou část tvoří děti s bydlištěm v Kyjích. Dojíždějící žáci jsou z Jahodnice, Hostavic, Černého Mostu, Lehovce a Hloubětína.

2.4. Spolupráce školy s jinými subjekty

Za velmi kvalitní a přínosnou považujeme **spolupráci škol** městské části Praha 14 (pravidelné sportovní, výtvarné a jiné soutěže) i spolupráci s ÚMČ, který rovněž pořádá pravidelné akce pro všechny školy.

Ve škole pracuje **Školská rada**, založená v roce 2002. Její práce je aktivní, spolupráce s vedením školy pravidelná a konstruktivní.

Škola má se zástupci žáků otevřené vztahy založené na vzájemném respektu a toleranci. Pravidelné setkání Školské rady, informativní schůzky pro rodiče, informovanost rodičů pomocí webových stránek nebo žákovských knížek tvoří základ pro dobrou komunikaci. Účast rodičů na projektech je častá, rodiče se podílejí na organizaci akcí.

Škola pořádá jednou ročně **Den otevřených dveří**, kdy rodiče mají možnost přijít se podívat na výuku přímo do třídy.

V případě problému s dítětem nastává komunikace s rodičem ze strany třídního učitele, pak následují rozhovory s výchovným poradcem a speciálním pedagogem, nakonec je to výchovná komise za přítomnosti ředitele školy, případně referenta oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Vzájemná komunikace školy s rodiči je jedním z našich cílů. Škola pravidelně monitoruje pomocí dotazníku spokojenost rodičů s klimatem školy, hodnocením ve škole a zjišťuje jejich pohled na výuku.

Škola velmi úzce **spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou**. Dochází k pravidelnému diagnostikování žáků, především u žáků s vývojovými poruchami učení a chování a jejich integraci, dále i k profesnímu testování žáků 9. tříd, besedám na daná témata a k diagnostice žáků nadaných.

Škola vydává informační bulletin, kterým se škola prezentuje při dnech otevřených dveří a zápisu žáků do prvních tříd.

Za velmi prospěšnou považujeme **spolupráci s místními mateřskými školami**, jedná se především o předvánoční a před zápisové akce, kdy žáci školy pozvou na návštěvu budoucí prvňáčky, aby se seznámili s prostředím školy i prací žáků a odstranili tak stres z první návštěvy během zápisu.

Často je využito nabídky SCIO, s. r. o., pro testování žáků a komparativní začlenění do souhrnných výsledků.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1. Zaměření školy

„Zjistíte-li dnes, že nejste tak moudří, jak jste si o sobě mysleli včera, jste dnes moudřejší“.

Náš školní vzdělávací program vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV. Koncepce je výsledkem snahy o inovaci pedagogického procesu a života školy vůbec, analýzy stávajícího stavu, vlastních možností a schopností i ochoty pedagogického sboru přistoupit ke změnám.

Název našeho programu „Základy celoživotní vzdělanosti“ vychází z našeho přesvědčení, že obsah vzdělávání, tedy znalosti a dovednosti, které škola svým žákům poskytuje, by měl být v souladu s tím, co budou potřebovat žáci umět uplatnit v praxi a podle potřeb svých i potřeb společnosti rozvíjet po celý život. ŠVP klade důraz na všestranný rozvoj osobnosti každého jedince, demokratický přístup, podporu zdravého životního stylu, spřízněnost s přírodou a prosazování udržitelného rozvoje, ale i zájem o věci veřejné, komunikaci, kooperaci a práci s informacemi.

Naší snahou bylo vytvořit program, který bude u žáků rozvíjet klíčové kompetence důležité pro život a tvořící pevný základ pro jejich další vzdělávání.

Koncepční záměr školy respektuje koncepci vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy, kterou vytýčil stát a Magistrát Hlavního města Prahy.

Škola se zaměřuje na:

1. Klima
   - bezpečné klima ve třídách,
   - partnerský vztah založený na vzájemné úctě a respektování pravidel,
   - prevence sociálně patologických jevů.
2. Smysluplnost obsahu práce školy
   - pečlivé zvažování obsahu, rozsahu a způsobu práce v jednotlivých vzdělávacích oblastech a oborech.
3. Spolupráce uvnitř i vně školy
   - spolupráce 1. a 2. stupně, školní družiny,
   - týmová práce sboru,

- spolupráce jako jedna z výchovných a výukových metod,
- spolupráce se zřizovatelem,
- spolupráce s místními organizacemi pracujícími s mládeží,
- spolupráce s rodiči,
- spolupráce s MŠ, Městskou policií, školami v rámci MČ, místní knihovnou apod.

4. Motivace
   - snaha o vnitřní motivaci žáků k úsilí o dosahování osobního maxima,
   - snaha o vnitřní motivaci zaměstnanců školy.
5. Možnost výběru
   - výběr jako metoda vedoucí k rozvoji kritického myšlení a vlastní odpovědnosti,
   - výběr volitelných předmětů a kroužků.
6. Podpora
   - matematické dovednosti,
   - čtenářské gramotnosti,
   - finanční gramotnosti,
   - zvyšování názornosti – vizualizace vzdělávání,
   - využívání ICT ve výuce (informační gramotnost),
   - komunikace žák – žák, žák – učitel.

Podpora čtenářské gramotnosti

V rámci této vzdělávací oblasti je rozvíjena vybavenost žáka v oblasti dovedností a schopností při užívání nejrůznějších typů textů. Úkolem učitele je přivést žáka k tištěnému textu, který žák vzhledem ke svému věku dokáže se zapojením dosavadních znalostí analyzovat a kriticky zhodnotit. Zároveň je snahou působení učitele navodit u žáka vztah k literárním a jiným textům, které budou jeho život činit pestřejší a stanou se nedílnou součástí jeho dalšího studia a života vůbec. Pochopení a posouzení textu žákovi umožní i lepší orientaci v dalších vzdělávacích oblastech. V jednotlivých ročnících jsou využívány různé typy textů (učebnice, čítanky, mimočítanková četba, časopisy, denní tisk, letáky, propagační materiály) a vhodné metody a formy práce, které čtenářskou gramotnost rozvíjí.

Podpora matematické gramotnosti

Splývá se čtenářskou gramotností, jelikož matematické údaje bývají doplňovány textem, který je žák nucen pochopit, aby dokázal kriticky zhodnotit dané informace a zároveň jich uměl použít v praktickém životě, anebo si vytvořil určitý názor na danou problematiku. S texty, obsahujícími číselné údaje, se žák setkává v běžném životě a často je jimi ovlivněn. Žák se snaží postupným osvojením matematických pojmů, algoritmů, symboliky či terminologie a využívat poznatky v reálných situacích. Také zvládnutí matematické gramotnosti má vliv na jeho hodnocení v této vzdělávací oblasti. Nepochopením doprovodného textu, jeho chybné zpracování, vede k neúspěšnosti v řešení probíraných úkolů a chybného vytvoření životního postoje. Učitelé používají pro zvládnutí této problematiky různé pomůcky (kostky, číselné osy, rozkládatelné geometrické tvary, tabulky, grafy, schémata), ale i denní tisk, časopisy, internet aj. Matematická gramotnost je obsažena ve vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace.

Podpora finanční gramotnosti

Je souborem znalostí a dovedností, které žák získává během výuky v několika vzdělávacích oblastech, a to:

- Matematika a její aplikace,
- Člověk a společnost,
- Člověk a jeho svět.

Žák přijímá hodnotové postoje, které ho provází další dospělý život. Získané znalosti a postoje mají sloužit k tomu, aby žák byl schopen finančně zabezpečit nejen sebe, ale i svou budoucí rodinu. Také aby nepodlehl nátlaku a vlivu různých mediálních kampaní, které ho mohou uvést do finančních nesnází. Finanční gramotnost žáka orientuje v oblasti peněžní, cenové a rozpočtové.

Na 1. stupni žák získává znalosti o pojmech hotovostní a bezhotovostní platba, dokáže spočítat cenu nákupu a vrácení peněz, přiměřeně svému věku dokáže zhodnotit příjmy a výdaje domácnosti, reálnost nákupů – co by si přál, a také možnost uplatnění reklamace. Orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.

Na 2. stupni ještě více prohlubuje předcházející znalosti a získává další poznatky z oblasti pojmů DPH, inflace, tvorba ceny, finanční zabezpečení jednotlivých společností, proniká do práva spotřebitele a zvládne sestavit domácí rozpočet.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientované zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. **Z toho vyplývají základní cíle:**

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení,
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci,
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali přiměřeně svá práva a plnili své povinnosti,
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě,
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdrav a být za ně odpovědný,
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi,
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3.3. Klíčové kompetence

Mají žákům pomáhat při získávání základů všeobecného vzdělání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Podrobné rozpracování, jak jsou jednotlivé klíčové kompetence rozvíjeny, se nachází v charakteristice jednotlivých předmětů a jejich osnovách.

Klíčové kompetence	**Společné postupy pro naši školu**
Kompetence k učení - umožní žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	**Učitel žáka vede:** - k důrazu na čtení s porozuměním - k práci s textem - k umění vyhledávání informací

	- k umění hledání souvislostí
Kompetence komunikativní - vede žáky k všestranné a účinné komunikaci	**Učitel žáka vede:** - k umění formulovat a obhajovat myšlenku, jak v ústním, tak i v písemném projevu - k respektování druhého, naslouchání - k dovednosti vytvářet příležitosti pro vzájemnou komunikaci - k dovednosti prezentace svého názoru i na veřejnosti - k dovednosti argumentovat - k postoji nebát se diskutovat - k dovednosti vést otevřenou diskusi - k umění vést smysluplnou komunikaci - k využívání i jiné formy komunikace, (tabulky, grafy, zvuky, obrazový materiál, počítač – internet) - k umění volného psaní - k dovednosti řízeného čtení - k využívání komunikační dovednosti, k vytváření mezilidských vztahů
Kompetence sociální a personální - rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých	**Učitel žáka vede:** - ke spolupráci ve skupině, rozdělovat role v týmu - k dovednosti umět požádat v týmu o pomoc a také ji umět nabídnout - k dovednosti prezentovat své názory - k sebekritice - k vytváření pozitivní představy o sobě samém - k dovednosti, hodnotit svoje pocity a nálady - k umění podílet se na vytváření pozitivní atmosféry

	- k vytváření a důslednému dodržování pravidel třídy - k umění vážit si práce jedince i kolektivu (své i druhých) - k respektování názoru druhých - k podílení se na řešení náročných životních situací
Kompetence občanské - připraví žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící si své povinnosti	**Učitel žáka vede:** - k vlastenectví - k respektování a pomoci druhému (empatie) - k rozpoznání problémů (násilí, drogy, šikana…) - k úctě tradic (škola, město, země) - k toleranci handicapovaných - k respektování názoru druhých - ke znalosti společenských norem - k respektování práva druhých (psychické a fyzické násilí), i jeho osobnosti - k poznání svých práv a povinností - k orientaci v krizových situacích - k podílení se na řešení situací spojených s ekologií (třídění odpadu, …) a uvědomění si základních ekologických souvislostí - k pochopení významu zdravé výživy, sportu, práce a odpočinku - k různým pohybovým aktivitám - k ochraně svého zdraví a zdraví svých spolužáků
Kompetence pracovní - pomáhají žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti, uplatňovat	**Učitel žáka vede:** - ke správným a bezpečným způsobům užití materiálů, nástrojů, techniky, vybavení - k využívání nových technologií

získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci	- k sebedisciplině - k dovednosti umět si udržovat pořádek na svém pracovním místu - ke schopnosti pracovat podle návodu - k dodržování bezpečnosti práce - k úctě ke své práci a k práci druhých - ke správnému výběru své profesní orientace
Kompetence k řešení problému - podněcují žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	**Učitel žáka vede:** - k diagnostice problému (zhodnocení problému) - k řešení problémů různými metodami - k ověřování správnosti řešení problému - ke kritickému myšlení - k prozkoumávání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních - k zodpovědnosti za své rozhodnutí - k logickému myšlení, k tvořivému uvažování - k využívání různých informačních kanálů - k diskusi, spolupráci - k posloupnosti při řešení problému - k plánování úkolů - k tvorbě a kladení otázek - k vyhledávání informací potřebných k řešení problému
Kompetence digitální - podněcuje žáky ke kritické a sebevědomé práci s digitálními technologiemi při získávání informací, komunikaci a řešení základních problémů ve všech životních sférách	**Učitel žáka vede:** - k ovládání běžně používaných digitální zařízení, aplikací a služeb; využívání jich při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém využít

	- získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - vytváření a upravování digitálního obsahu, kombinování různých formátů, vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků; využívání digitálních technologií, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce - chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání - předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zařazeni žáci:

a) se zdravotním postižením (tělesné, smyslové, mentální a kombinované),
b) se zdravotním znevýhodněním,
c) se sociálním znevýhodněním,
d) se specifickými poruchami učení.

Žákům s potřebou podpůrných opatření jsou vytvářeny následující podmínky:

- individuální přístup učitele, diferenciace v nárocích,
- aktivní práce se speciálním pedagogem,
- stanovení individuálního vzdělávacího plánu (na základě obecně platných předpisů),
- pomoc pedagogického asistenta v některých hodinách,
- spolupráce se sociálním odborem MČ Praha 14,
- spolupráce s odbornými pracovišti zajišťujícími vyšetření žáků s SPU.

Výchovné a vzdělávací strategie při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami – s potřebou podpůrných opatření

K dítěti s potřebou podpůrných opatření přistupujeme individuálně dle typu jeho zdravotního postižení či zdravotního znevýhodnění, popřípadě s ohledem na jeho sociální znevýhodnění.

- do hodnocení nezahrnujeme specifické obtíže, které vyplývají ze zdravotního postižení,
- žáka chválíme i za dílčí úspěchy,
- ponecháváme žákovi dostatek času na vykonání a kontrolu zadané práce,
- redukujeme učivo na jeho základy a rozsah zadané práce,
- využíváme vhodnou motivaci,
- stanovujeme jasná a pro děti čitelná pravidla chování,
- u žáků se specifickou poruchou (dysgrafií či dysortografií) preferujeme ověřování znalostí ústní formou před písemnou,
- umožňujme žákům hyperaktivním a snáze unavitelným změny pracovní polohy.

Zásady komunikace učitele s rodičem:

- vytvoření klidné atmosféry (pochvala dítěte, optimismus),
- velice nutná je spolupráce školy a rodiny,
- ujasnění si pojmů spolu s rodiči (nastolení „pravidel hry“),
- uvádění konkrétních příkladů a objasňování svých stanovisek (rozebrat s rodiči možné souvislosti, uvést důvody, co vše učitel zvážil, než se rozhodl takto reagovat),
- snaha citlivě rodičům poradit a nabídnout jim pomoc,
- podporovat a povzbuzovat je při nápravě specifické poruchy učení jejich dítěte.

Zásady pro práci s žáky se speciálními výukovými potřebami:

- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků,

- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními,
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa,
- odstranění rušivých vlivů při práci,
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný,
- zařazování relaxačního cvičení,
- práce se speciálními výukovými programy na počítači.

3.4.1. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáky, u kterých se projevují příznaky některé z vývojových poruch učení, posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak tyto děti zařazovány do reedukační péče. Dětem zajišťují individuální péči učitelky na prvním i druhém stupni. Všichni žáci s SPU mají možnost navštěvovat hodiny pravidelné dyslektické nápravy (se souhlasem a za spolupráce rodičů). V případě, že pedagogicko-psychologická poradna nebo speciálně pedagogické centrum diagnostikuje vývojovou poruchu učení, je na žádost zákonných zástupců dítěte vypracován individuální vzdělávací plán, podle kterého se s dítětem v průběhu školního roku pracuje (jedná se o integrované žáky). Při klasifikaci u těchto žáků přihlížíme k typu vývojové poruchy, hodnotíme s tolerancí a doporučeným způsobem.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP – *PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce, speciálního pedagoga a psychologa. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.*

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů – škola pravidelně spolupracuje se školským poradenským pracovištěm, speciálně – pedagogickými centry, se sociálním odborem.

Zodpovědné osoby – Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále školním speciálním pedagogem, školním psychologem a koordinátorem inkluze.

Tým školního poradenského pracoviště dále tvoří asistenti pedagoga.

Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:
   - respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,
   - metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,
   - důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
   - respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů.

b) v oblasti organizace výuky:
   - střídání forem a činností během výuky,
   - u mladších žáků využívání skupinové výuky,
   - postupný přechod k systému kooperativní výuky,
   - v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka.

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole zařazovány podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory předměty speciálně pedagogické péče odpovídající SVP žáků podle zdravotního postižení nebo znevýhodnění.

Vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka

Škola vytváří podmínky také pro vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, včetně žáků cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem. U těchto žáků může škola v odůvodněných případech namísto vzdělávacího obsahu **Další cizí jazyk** zařadit vzdělávací obsah **Čeština jako druhý jazyk**, a to podle jejich vzdělávacích potřeb.

O zařazení tohoto vzdělávacího obsahu rozhoduje ředitel školy na základě posouzení jazykové úrovně žáka a dopadu jazykové bariéry na jeho vzdělávání. U žáků s dočasnou ochranou po dobu kratší než

12 měsíců může škola současně využít i zvláštní právní úpravu umožňující po dobu nezbytně nutnou nahradit část vzdělávacího obsahu jiným vhodným vzdělávacím obsahem za účelem adaptace žáka na vzdělávání.

Hodnocení vzdělávacího obsahu **Čeština jako druhý jazyk** vychází z míry dosažení stanovených vzdělávacích cílů a z individuálního jazykového pokroku žáka. Při hodnocení se přihlíží zejména k výchozí úrovni znalosti českého jazyka, k rozvoji porozumění, mluveného a písemného projevu, k rozšiřování slovní zásoby a ke schopnosti využívat český jazyk při vzdělávání a v běžných školních situacích.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S LMP – očekávané minimální výstupy vzdělávání viz RVP pro základní vzdělávání.

3.4.2. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. U těchto žáků je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, v nichž se projevuje nadání dítěte. Proto jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti, individuální domácí úkoly…), jsou pověřováni vedením a řízením skupin při samostatné práci žáků.

Často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování, je proto potřeba usměrňovat je v osobnostní výchově, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším.

Obvykle tito žáci po absolvování 5. ročníku přecházejí na víceletá gymnázia. Proto je součástí jejich výuky rovněž příprava na přijímací zkoušky.

Nadaný žák má možnost:

- pracovat na samostatných projektech,
- docházet na vybrané vyučovací hodiny do vyšších ročníků,
- pracovat na náročnějších úkolech,
- spolupodílet se na tvorbě školního časopisu,
- vytvářet prezentace a prezentovat je před spolužáky,
- konzultovat své studijní požadavky s pedagogy,
- kontaktovat se a spolupracovat s dalšími nadanými spolužáky,
- docházet do kroužků, kde může rozvíjet své nadání,

- zvolit si styl učení na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny.

Stejně velkou pozornost, kterou věnujeme žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, se snažíme věnovat i žákům mimořádně nadaným. Nadání diagnostikuje PPP a učitelé na základě vyšetření zpracovávají IVP. Tato skutečnost vyžaduje od učitelů podstatně náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých vyučovacích předmětech, zvláště v těch, které reprezentují nadání dítěte. Dále otevřenost celého pedagogického sboru k novým metodám a formám výuky, ale i k problémům se sociálním přizpůsobením těchto žáků.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných vyžaduje individuální přístup v tom smyslu, že učitelé respektují osobnostní i zdravotní zvláštnosti těchto žáků. Jako pro všechny žáky, tak zvláště pro tyto (ale i jejich rodiče) je důležité, aby pro ně bylo prostředí školy přátelské a „neohrožující“, otevřené pro oboustrannou komunikaci.

Pro žáky, kteří se zajímají o určitou vzdělávací oblast natolik, že jejich znalosti přesahují obsah učiva navštěvovaného ročníku, si třídní učitel připraví rozšiřující učivo v dané vzdělávací oblasti, speciální pedagog pracuje s žáky mimořádně nadanými v předmětech ČJ a M – žák v rámci této vyučovací hodiny pracuje převážně v počítačové učebně s výukovými programy určenými a zpracovanými pro vzdělávání nadaných žáků v daných vzdělávacích oborech.

Speciální pedagog úzce spolupracuje s odbornými pracovišti a vyučujícími.

Na naší škole se snažíme volit takový styl výuky, který umožňuje každému žákovi rozvíjet se podle svých schopností, možností a respektujeme jeho vlastní pracovní tempo a individuální postupy řešení úloh a situací.

Výchovné a vzdělávací strategie

- práce s různými typy úloh (otevřené úlohy, problémové úlohy, tvořivé úlohy),
- kreativní čtení a psaní,
- výzkum,
- brainstorming,
- možnosti vlastní prezentace,
- práce s různými formami informací,
- rozvoj intuice – odhad, predikce,
- využívání vyšší úrovně myšlení – analýza, syntéza,
- samostatná práce,

- diskuse, argumentace.

Popis pravidel a průběhu tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP mimořádně nadaného žáka
Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období, než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.
Zodpovědné osoby – jsou rovněž výchovný poradce, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále školní speciální pedagogové a školním psycholog, který na naší škole pracuje dva dny až tři dny v týdnu. Péče o nadané a mimořádně nadané žáky je koordinována školním speciálním pedagogem.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků jakými jsou například:

- diskuse, argumentace,
- předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy,
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka,
- obohacování vzdělávacího obsahu,
- zadávání specifických úkolů, projektů,

- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol,
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3.5. Spolupráce s mateřskými školami

Předškolní výchova neodmyslitelně patří k rozvoji a přípravě dětí do základní školy. V rámci toho spolupracuje naše škola s mateřskými školami v blízkém okolí. Nejvíce se zapojují poslední ročníky – předškoláci. Ve škole jsou nadále rozvíjeny klíčové kompetence, kterými jsou naplňovány rámcové cíle vzdělávání. Dále navazují na výstupy ze školních vzdělávacích programů mateřských škol.

Spolupráce s MŠ:

- návštěva předškoláků v 1. třídách,
- spolupráce s učitelkami z 1. tříd,
- spolupráce s učitelkami z MŠ, po nástupu předškoláků do první třídy,
- návaznost programu Malý školák s předškolní výchovou ve školkách,
- účast na některých akcích pořádaných školou,
- informovanost mateřských škol o dění ve škole,
- informovanost o zápisech do prvních tříd,
- účast na třídních aktivech mateřských škol,
- akce pořádané školou pro mateřské školy – čtení pro děti z MŠ.

3.6. Přípravná třída

Školní vzdělávací program „Kyjský školáček“ vychází z RVP PV, je zpracován jako samostatný dokument. Podmínky vzdělávání přípravné třídy se slučují s podmínkami základního vzdělávání a ŠVP základní školy a promyšleně směřují k naplnění klíčových kompetencí dětí. Předškolním vzděláváním vytváříme dobré předpoklady pro pokračování ve vzdělávání a v maximální míře podporujeme individuální rozvoje možnosti dětí, dosažení „optimální“ úrovně rozvoje a připravenosti ke vstupu do školního vzdělávání. Naším cílem je děti systematicky připravovat a předcházet tím případným neúspěšným začátkům ve školní docházce, které by mohly ohrozit průběh jejich dalšího vzdělávání, a tím i jejich perspektivy v dalším životě. Proto je také velmi důležité vytvoření příjemné atmosféry ve třídě, aby děti odcházely domů s pocitem uspokojení ze dne prožitého ve škole a těšily se na každý další den.

Přípravná třída byla zřízena na základě § 47 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), se souhlasem Odboru školství, mládeže a sportu Magistrátu hlavního města Prahy a byla poprvé otevřena ve školním roce 2015/2016.

3.7. Školní družina a Školní klub

Školní družina i Školní klub jsou velice důležitými partnery rodiny a školy. Plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání žáci a pomáhá předcházet negativním sociálním jevům. Svou činností rozvíjí a posiluje klíčové kompetence. Se žáky s potřebou podpůrných opatření je pracováno na základě jejich potřeb. Školní vzdělávací program pro školní družinu je zpracován jako samostatný dokument.

3.8. Začlenění průřezových témat

Začlenění jednotlivých průřezových témat je uvedeno rovněž v charakteristice jednotlivých předmětů.

Tematický okruh	**Osobnostní a sociální výchova**								
Ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**
rozvoj schopností poznávání	Čj, M, Pč	Čj, M, Pč	Pč	Inf	Inf	Inf, VkO, Fy, Př, VkZ	Cjl, Inf, Fy, Př, VkZ	M, Inf, Fy, Ch, Př, Sp	M, Inf, Fy, Ch, Př
sebepoznání a sebepojetí				Vl, Vv, Tv	Vl, Vv, Tv	Aj, Inf, Vv, VkZ	Inf, Vv, Tv, VkZ	VkO, Př, Vv	Vv
seberegulace a sebeorganizace	Vv, Tv	Vv, Tv	Vv, Tv	Vl, Tv	Vl, Tv	Inf, Fy, Př	Inf, Fy, Př	Fy, Ch, Př, Sp	Fy, Ch, Př, Sp
psychohygiena	Vv, Tv	Vv, Tv	Vv, Tv		Přv	Inf	Inf	Př	Hv
kreativita				Inf, Hv, Vv	Inf, Hv, Vv	Inf, Fy, Př, Hv, Vv, Sp	Inf, Fy, Př, Vv	Hv, Vv, Sp	Inf, Př, Hv, Vv, Sp
poznávání lidí	Prv	Prv				Aj		Př	
mezilidské vztahy				Přv, Tv	Tv	Inf		VkO, Př, Sp	Z
komunikace	Hv	Vv, Tv	Čj, Aj, Hv	Čj, Aj, Inf, Hv	Inf, Vv, Tv	Cjl, Aj, Hv	Cjl, Aj, Hv	Aj, VkO, Sp	Cjl, Aj, Inf

kooperace a kompetice	Čj, Hv	Čj, Hv				Fy, Př	Fy, Př, Tv	Aj, Fy, Ch, Př, Sp	Inf, Fy, Ch, Př, Sp
řešení problémů a rozhodovací dovednosti						Fy, Př	VkO, Fy, Př	Fy, Ch, Př, Sp	Fy, Ch, Př, Sp
hodnoty, postoje, praktická etika	Prv	Prv				VkO, VkZ		Př	

Tematický okruh	**Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**								
Ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**
Evropa a svět nás zajímá				Vv	Čj, Aj, Vl, Vv	Cjl, D, VkO, Př	Cjl, VkO, Fy, Př	Cjl, Fy, Ch, Př, Z	Cjl, Aj, D, Fy, Př, Z
Jsme Evropané					Vl		D, projekt	D, Z, projekt, VkO, Př	D, VkO, Př, Z, projekt
Objevujeme Evropu a svět				Hv	Vl, Hv	Př	D	D, Ch, Př, Z	Fy, Př

Tematický okruh	**Multikulturní výchova**								
Ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**
Kulturní diference		Čj		Vl	Vl	Aj, VkO, Sp		Aj, Př, Vv, Sp	Aj, Vv, Sp
Lidské vztahy		Prv	Čj, Prv	Vl	Vl		Aj, Hv	Cjl, VkO, Př	
Etnický původ		Čj	Čj, Aj, Prv	Aj	Aj	Aj, VkO, Př	VkO	Cjl, Př, Z	Cjl, Z
Princip sociálního smíru a solidarity		Čj		Inf			Z	VkO	
Multikulturalita				Čj, Hv, Vv	Aj, Vl, Hv, Vv	Aj, Př		Aj, VkO, Př	Aj, VkO, Hv

Tematický okruh	**Environmentální výchova**								
Ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**
Ekosystémy	Prv			Přv		Fy, Př, Sp	Př, Z, projekt	Ch, Př, Z	Ch, Př, Z
Základní podmínky života	Prv, projekt	Prv, projekt	Prv, projekt	Přv, projekt	Přv, projekt	Př, Z, VkZ, Sp, projekt	Fy, Př, Z, VkZ, projekt	Aj, Ch, Př, Z, projekt	Fy, Ch, Př, Z, projekt
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prv, projekt	Prv, projekt	Prv, projekt	Přv, projekt	Přv, projekt	M, VkO, Př, VkZ, Sp	M, Př, VkZ	Ch, Př	VkO, Fy, Ch, Z
Vztah člověka k prostředí	Prv, projekt	Prv, Tv, projekt	Prv, Tv, projekt	Přv, projekt	Přv, projekt	Aj, M, VkO, Př, Tv	VkO	Cjl, Aj, Př, Tv	Fy, Ch, Př

Tematický okruh	**Mediální výchova**								
Ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**
kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			Čj	Inf	Čj	M, Inf, Př	Cjl, M, Př	Cjl, M, Ch, Př	Cjl, M, Fy, Ch, Př
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			Čj			Př		Fy, Ch, Př	Cjl, Fy, Ch, Př
stavba mediálních sdělení				Čj					
vnímání autora mediálních sdělení				Vv	Vv	Inf			

fungování a vliv médií ve společnosti			Čj		Čj	Hv, Sp	Inf, VkO	Ch, Sp	Sp
tvorba mediálního sdělení				Vv	Čj, Vv	Cjl, Inf	Z	Vv	Vv
práce v realizačním týmu								Vv	Vv

Tematický okruh	**Výchova demokratického občana**								
Ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**
Občanská společnost a škola			Prv	Vl			Tv	Aj, Tv	VkO
Občan, občanská společnost a stát				Vl		VkO	VkO	VkO	VkO
Formy participace občanů v politickém životě					Vl	VkO	VkO		
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					Vl			VkO	VkO

Průřezová témata (tematické okruhy) jsou realizována formou integrace do jednotlivých předmětů. Do výuky jsou začleňována podle vhodnosti a souvislosti s probíranými tématy. Některé tematické okruhy jsou do předmětu zařazeny formou projektu. Koncem školního roku probíhá celoškolní projektové vyučování, během něhož žáci využívají své nabyté dovednosti a vědomosti, které získali během školního roku. Hodnocení žáka probíhá komplexně v rámci předmětu. **Hlavním cílem je vytvoření rozhodného postoje k dané problematice a jeho uplatnění v budoucím životě.**

3.8.1. Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova je využívána v každodenním běžném životě – reflektuje osobnost žáka, jeho potřeby i zvláštnosti.

Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti, hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Průřezové téma je rozčleněno na tři tematické okruhy:

- Osobnostní rozvoj,
- Sociální rozvoj,
- Morální rozvoj.

Na 1. stupni základní školy byla zařazena prakticky všechna témata, neboť napomáhají ke zdokonalování vědomostí, dovedností a schopností každého žáky a vztahů v kolektivu.

Jednotlivé tematické okruhy byly integrovány do vzdělávacích oblastí a to:

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk,
- Matematika a její aplikace – matematika,
- Člověk a zdraví – tělesná výchova,
- Člověk a svět práce – pracovní činnosti,
- Umění a kultura – hudební výchova a výtvarná výchova,
- Člověk a jeho svět – prvouka (1. a 2. ročník) a vlastivěda, přírodověda (4. a 5. ročník).

Na 2. stupni jsou **integrovány jednotlivé tematické okruhy** ve vzdělávací oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk,
- Matematika a její aplikace – matematika,
- Informatika,
- Člověk a společnost – výchova k občanství, dějepis,
- Člověk a příroda – přírodopis, fyzika, zeměpis,
- Umění a kultura – hudební výchova, výtvarná výchova,
- Člověk a zdraví – tělesná výchova,
- Člověk a svět práce.

Obsažena jsou všechna témata všech tří tematických okruhů.

Kompetence k učení

Žák:

- formuluje si studijní dovednosti.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- získává sociální dovednosti pro řešení situací nastávajících mezi spolužáky a zároveň hledá cestu k ujasnění si postoje na vlastní vzdělávání.

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a spolupráce.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- utváří si pozitivní postoj k sobě samému a k druhým,
- napomáhá k prevenci proti škodlivým způsobům chování ve společnosti (třídě).

Kompetence občanské

Žák:

- uvědomuje si mravní rozměry různých způsobů lidského chování.

Kompetence pracovní

Žák:

- získává kladný postoj ke spolupráci,
- získává pracovní návyky.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti,
- samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít.

3.8.2. Výchova demokratického občana

Lidská společnost je založena na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu. Každý občan je odpovědný člen společnosti. Totéž vytváří atmosféru každé třídy, skupiny, v níž se děti pohybují. Každý žák zde vyjadřuje své názory, rozhodnutí a podílí se na dodržování a tvorbě pravidel. Škola slouží jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství. Výchova demokratického občana má vybavit žáky základní občanskou gramotností, kterou se prezentuje po celý život ve společnosti.

Průřezové téma se prolíná celou školní docházkou.

Na 1. stupni je integrováno ve vzdělávací oblasti:

- Člověk a společnost – prvouka, vlastivěda.

Obsaženy jsou tematické okruhy:

- Občanská společnost a škola,
- Občan, občanská společnost a stát,
- Principy demokracie jako formy a způsobu rozhodování,
- Formy a participace občanů v politickém životě.

Na 2. stupni je integrováno ve vzdělávací oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace – anglický jazyk,
- Informatika
- Člověk a společnost – výchova k občanství,
- Člověk a zdraví – tělesná výchova.

Obsaženy jsou tematické okruhy:

- Občanská společnost a škola,
- Občan, občanská společnost a stát,
- Formy participace občanů v politickém životě,

- Principy demokracie jako formy a způsobu rozhodování.

Kompetence k učení

Žák:

- je veden k samostatnosti při přístupu k dalšímu vzdělávání,
- je veden k sebedůvěře ve své schopnosti,
- přijímá za své hodnoty jako je spravedlnost, svoboda a odpovědnost.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- posuzuje a hodnotí společenské jevy, události a hledá cestu k řešení nastalých problémů,
- uvažuje o problémech v širších souvislostech.

Kompetence komunikativní

Žák:

- jedná asertivně a je schopen kompromisu,
- podporuje komunikativní a argumentační schopnosti své i druhých.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- prohlubuje respektování kulturních a etnických odlišností,
- je motivován k ohleduplnosti a nabídnutí pomoci jiným,
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku.

Kompetence občanské

Žák:

- aktivně obhajuje dodržování lidských práv a svobod,
- rozumí nutnosti významu zákonů a pravidel, podle kterých se občanská společnost řídí.

Kompetence pracovní

Žák:

- podílí se na vytváření a zviditelnění práv a povinností občana.

Kompetence digitální

Žák:

- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost.

3.8.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Průřezové téma rozvíjí a podporuje schopnost uchopení osobních i celospolečenských problémů z hlediska Evropy a jejích potřeb, akceptuje evropskou dimenzi ve vzdělávání. Svou důležitost staví na výchově evropského občana, který je zodpovědný a tvořivý, který je přínosem ostatním a zároveň motivací. Důležitý je prvek vědomí vlastní identity v národních, ale i evropských souvislostech, schopnost komunikace, přijetí a uznání národnostních menšin a výchova k toleranci k odlišnostem, které globalizace Evropy přináší. Orientace v množství informací a schopnost samostatného uvažování jsou **cíle** průřezového tématu.

Integrace okruhů průřezových témat do ročníků: okruhy průřezového tématu jsou integrovány do 4. a 5. ročníku. Vzdělávací oblast:

- Jazyk a jazyková výchova – český jazyk, anglický jazyk,
- Člověk jeho svět – vlastivěda,
- Člověk a umění – hudební výchova, výtvarná výchova.

Jednotlivá témata (okruhy) jsou zařazena tak, aby doplňovala a prohlubovala probírané učivo dle tematických plánů.

Na 2. stupni je integrováno ve vzdělávací oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk,
- Člověk a společnost – dějepis, výchova k občanství,
- Člověk a příroda – zeměpis.

Obsaženy jsou tematické okruhy:

- Evropa a svět nás zajímají,
- Objevujeme Evropu,
- Jsme Evropané.

Kompetence k učení

Žák:

- vyhledává a třídí informace,
- vyhodnocuje a zpracovává informace.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- hledá vhodná řešení, různé možnosti,
- snaží se porozumět vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů.

Kompetence komunikativní

Žák:

- snaží se formulovat své myšlenky, poslouchá ostatní, zapojuje se do diskuse,
- získává potřebné dovednosti pro komunikaci s Evropany,
- komunikuje o aktuálních tématech, týkajících se Evropy jako celku.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupině, přispívá k diskusi,
- hledá porozumění v oblasti sociální a kulturní mezi národy.

Kompetence občanské

Žák:

- snaží se vcítit do situace jiných lidí, odmítá nátlak,
- prohlubuje si vědomosti k pochopení souvislostí evropských kořenů a evropského vývoje.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje pravidla, plní povinnosti, přizpůsobuje se novým pracovním podmínkám.

Kompetence digitální

Žák:

- vyhodnocuje a sdílí informace, které usnadňují orientaci v nabídce vzdělávacích a pracovních příležitostí, rozvíjení zájmů a navazování kontaktů.

3.8.4. Multikulturní výchova

Multikulturní výchova umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Zaměřuje se na rozvoj smyslů pro spravedlnost, solidaritu, toleranci a pochopení základních specifik ostatních národů ve společném státě, ke vzájemnému respektování a toleranci. Multikulturní výchova se zabývá mezilidskými vztahy ve vzdělávacím procesu i mimo něj, kde zdůrazňuje vzájemnou toleranci a odstraňování nepřátelství.
Multikulturní výchova je začleněná do všech vzdělávacích oblastí.

Na 1. stupni:

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk,
- Informatika,
- Člověk a jeho svět – vlastivěda, prvouka,
- Umění a kultura – výtvarná výchova, hudební výchova.

Zde využívá témata, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin. Témata jsou integrována do vzdělávacích oblastí.

Na 2. stupni:

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk,
- Člověk a společnost – výchova k občanství,
- Umění a kultura – hudební výchova, výtvarná výchova,
- Člověk a příroda – zeměpis,
- Člověk a svět práce.

Obsaženy jsou **tematické okruhy**:

- lidské vztahy,
- etnický původ,
- multikulturalita,

- kulturní rozdíly,
- kulturní diferenciace.

Kompetence k učení

Žák:

- učí se vyhledávat a třídit informace, operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků z různých vzdělávacích oblastí. Na základě toho si vytváří pohled na společenské a kulturní jevy,
- rozumí kulturní terminologii.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- uvědomuje si nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- rozpozná projevy rasové nesnášenlivosti.

Kompetence komunikativní

Žák:

- naslouchá ostatním spolužákům, snaží se je pochopit, reagovat, účinně se zapojovat do diskuse a obhajovat svoje názory,
- učí se komunikovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- snaží se utvářet příjemnou atmosféru v kolektivu na základě ohleduplnosti, upevňování dobrých mezilidských vztahů a v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat,
- je schopen tolerovat a respektovat odlišné názory a schopnosti druhých.

Kompetence občanské

Žák:

- snaží se respektovat přesvědčení druhých lidí, je schopen se vcítit do situace ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Kompetence pracovní

Žák:

- aktivně se spolupodílí na utváření vztahů s ostatními minoritními skupinami,
- využívá znalosti a zkušenosti získané ve vzdělání a činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání.

Kompetence digitální

Žák:

- získávání, vyhodnocuje a sídlí informace jako východisko při přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.

3.8.5. Environmentální výchova

Environmentální výchova vede jedince k pochopení složitosti vztahu člověka a životního prostředí. Sleduje vztahy mezi člověkem a prostředím z hlediska ekologického, vědeckotechnického a občanského. Vede žáky k ochraně životního prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Environmentální výchova je rozčleněna do tematických okruhů. **Tyto okruhy se prolínají do všech ročníků.**

V 1. a 3. ročníku – prvouka a 4. – 5. ročníku – přírodověda probíhá často projekt, v němž jsou zahrnuty tyto tematické **okruhy:**

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí,
- Základní podmínky života,
- Vztah člověka k prostředí – forma projektu.

Spirálovitě na tyto vztahy navazuje Environmentální výchova ve 4. ročníku – přírodověda a to, tematické okruhy Ekosystémy. Také v rámci tělesné výchovy se žáci během pobytu v přírodě učí respektovat a chránit životní prostředí. Pravidla ekologického chování jsou dodržována i ve třídách, kde jsou instalovány odpadkové koše na sběr tříděného odpadu. Každým rokem ve spolupráci

s městem probíhá akce Den Země (návaznost na projekt), kdy všichni žáci pomáhají s úklidem obce. Nástrojem pro získávání informací se stává vzdělávací oblast Informatika.

Na 2. stupni je integrováno ve vzdělávací oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk,
- Matematika a její aplikace – matematika,
- Informatika,
- Člověk a společnost – výchova k občanství,
- Člověk a příroda – fyzika, chemie, zeměpis, přírodopis,
- Člověk a zdraví – tělesná výchova, výchova ke zdraví,
- Člověk a svět práce.

V 7. ročníku je realizován projekt – Ekosystém les.

Obsaženy jsou tematické okruhy:

- Vztah člověka k prostředí,
- Ekosystémy,
- Základní podmínky života,
- Lidské aktivity.

Na obou stupních se uskutečňuje projekt Požární a zdravotní cvičení, Den Země.

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly. Samostatně pozoruje a experimentuje, výsledky porovnává a vyvozuje závěry. Dokáže zhodnotit výsledky své práce.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- samostatně vyhledává informace vhodné k řešení problému v encyklopediích, přírodovědných knihách, na internetu. Vyhodnotí správné řešení problému.

<u>Kompetence komunikativní</u>

Žák:

- dokáže výstižně formulovat své myšlenky a názory. Vyhledává vhodné a srozumitelné výrazy pro komunikaci s ostatními.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel pro skupinovou práci. Společně vytváří příjemnou pracovní atmosféru, dokáže naslouchat a diskutovat se svými spolužáky.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje a chrání životní prostředí, chápe základní ekologické souvislosti a požadavky na kvalitní prostředí,
- podílí se na dodržování pravidel správného chování člověka k přírodě a životnímu prostředí.

Kompetence pracovní

Žák:

- je schopen pracovat s přírodními materiály, dodržuje vymezená pravidla.

Kompetence digitální

Žák:

- získává a sdílí zásadní informace týkající se naléhavých otázek životního prostředí
- poznává a vyhodnocuje závažnost ekologických problémů,
- modeluje a prezentuje varianty ekologických problémů, komunikuje o nich, a vyhodnocuje jejich možné dopady na úrovni lokální a globální.

Průřezové téma:	Environmentální výchova		
Název projektu:	Den Země		
Celková doba trvání:	1 den		
Cílová skupina:	1. stupeň (1. – 5. ročník), 2. stupeň (6. – 9. ročník)		
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost, Člověk a zdraví, Člověk a jeho svět, Člověk a příroda		
Tematický okruh	**Vědomosti, dovednosti, Schopnosti**	**Aktivita**	**Hodnoty, postoje, cíle**

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí - Vztah člověka k prostředí - Základní podmínky života	- Získává znalosti v oblasti ochrany životního prostředí, které jsou vázány a život v obci a na domácnost. - Poznává význam ochrany přírody a dokáže je aplikovat na místní podmínky.	- Děti se zúčastní úklidu obce. - Navštíví místa, kde jsou umístěny kontejnery na tříděný odpad. - Učí se znát jejich barevné odlišení. - Ve své třídě třídí odpad. - Veřejná prezentace projektů.	- Napomáhá pečovat o životní prostředí na místní úrovni. - Rozpozná nevhodné chování k životnímu prostředí. - Snaží se odpad třídit a tyto znalosti uplatnit i doma a ve škole.

Výstupy: Pracovní listy, mapy, projekty, veřejná prezentace

Cíl: Praktické aktivity aplikované na domácnost a život v obci, vytvoření kladného postoje k ochraně životního prostředí.

Průřezové téma:	Environmentální výchova		
Název projektu:	Požární a zdravotní cvičení		
Celková doba trvání:	4 hodiny		
Cílová skupina:	1. stupeň (1. – 5. ročník), 2. stupeň (6. – 9. ročník)		
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost, Člověk a zdraví, Člověk a jeho svět, Člověk a příroda		
Tematický okruh **Vztah člověk k prostředí**	**Vědomosti, dovednosti, Schopnosti**	**Aktivita**	**Hodnoty, postoje, cíle**
Podtéma Prostředí a zdraví - vlivy prostředí na zdraví - možnosti a způsoby ochrany zdraví - protiprávní jednání - podpora zdraví a její formy	- rozvíjí znalosti a dovednosti v mimořádných situacích	- Na simulovaných situacích poskytne první pomoc, uhasí požár a dovede předejít nebezpečné situaci.	- dokáže uplatnit znalosti s poskytování první pomoci a v životu nebezpečném prostředí

Výstupy: Zdravotní, hasičské cvičení – zdokonalování v praktických situacích

Cíl: Účinné poskytnutí první pomoci a snaha o předcházení mimořádným a nebezpečným situacím.

3.8.6. Mediální výchova

Média hrají stále větší úlohu v životě člověka. Jsou pro něj zdrojem zkušeností, prožitků a poznatků. Člověk by je tedy měl umět zpracovat a vyhodnotit. Správné vyhodnocení vyžaduje značnou průpravu, protože sdělení získaná z médií nemají všechna stejný charakter. Mediální výchova má tedy žáka vybavit mediální gramotností.

Mediální výchova je integrována do *vzdělávací oblasti:*

Na 1. stupni

- Jazyk a jazyková výchova – český jazyk,
- Člověk a umění – výtvarná výchova.

Na 2. stupni

- Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk,
- Matematika a její aplikace – matematika,
- Informatika,
- Člověk a společnost – výchova k občanství,
- Umění a kultura – hudební výchova, výtvarná výchova,
- Člověk a svět práce,
- Člověk a příroda – chemie.

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- vyhledává a třídí informace z mediálních zdrojů.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- hledá vhodná řešení, různé možnosti,
- třídí mediální obsah a přistupuje k nim s kritickým odstupem.

<u>Kompetence komunikativní</u>

Žák:

- snaží se formulovat své myšlenky,

- naslouchá názorům ostatních, zapojuje se do mediální komunikace,
- rozvíjí komunikační schopnost.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupině, přispívá k diskusi,
- získává představu o roli medií v životě člověka.

Kompetence občanské

Žák:

- snaží se vcítit do situace jiných lidí, odmítá nátlak ze stran medií.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje pravidla, plní povinnosti, přizpůsobuje se pracovním podmínkám.

Kompetence digitální

Žák:

- snaží se porozumět tématům a činnost týkající se mediální komunikace, bezpečnost komunikace a minimalizace rizik,
- rozlišuje potřebnosti mezi soukromou a veřejnou komunikací,
- vnímá naléhavost neustálého kritického vyhodnocování informací a mediálních sdělení,
- vytváří příležitosti a podmínky k tvorbě mediální produkce a k vědomému využívání různých výrazových prostředků a tvořivých realizačních postupů.

3.9. Minimální preventivní program

Metodik prevence, výchovný poradce, vedoucí školního parlamentu a všichni učitelé se snaží o společnou věc – o bezpečné a příjemné prostředí školy. Společně pracují na vytváření přátelských vztahů ve třídě, snaží se učit žáky většímu ovládání agrese s vysvětlením možných následků takového jednání. Podporují žáky pro získávání studijních dovedností pro jejich budoucnost; zlepšení komunikačních dovedností. U žáků se slabým prospěchem učitelé sami nabízejí doučování jako prevenci žákovské neúspěšnosti.

Na naší škole nabízíme žákům širokou škálu přednáškových cyklů zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů. Je nutné mít na zřeteli, že k žákům prvního stupně musíme přistupovat jiným způsobem než k žákům na druhém stupni.

Při výběru přednáškových cyklů se snažíme vycházet z potřeby řešení aktuálních problémů ve škole. Dalším důležitým kritériem je řešení problémů dnešní mládeže – zahálka, drogy, šikana, kyberšikana, gamblerství, alkoholizmus atd.

Na začátku školního roku seznamujeme žáky s jejich právy, ale zároveň i se školním řádem, který je pro všechny závazným dokumentem.

Dalším důležitým momentem, který na naší škole nepodceňujeme, je zajištění příjemného prostředí pro naše žáky.

Minimální program má ve své náplni řešení takových problémů jako je: kriminalita delikvence, drogová závislost, gamblerství, xenofobie, rasismus, etické chování, partnerské vztahy atd. Minimální preventivní program vychází z materiálu Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR.

Hlavní cíl vychází z cíle stanoveného v Minimálním preventivním programu pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „škola bez drog“.

Na prvním stupni máme velký počet žáků ve třídách, proto je pro nás důležité stále monitorovat vztahy mezi žáky. V první třídě je důležité od samého začátku vytvářet dobrou a bezpečnou atmosféru ve třídě. Na podporu vytváření dobré atmosféry učitelé vkládají do vyučovacích hodin vhodným způsobem kolektivní a motivační hry.

Hodně diskutovaným tématem v médiích je výuka sexuální výchovy na prvním stupni základních škol, aby toto téma bylo žákům kvalitně podáno, vyžaduje si citlivý přístup. Toto téma na naší škole nepodceňujeme, a proto oslovujeme odborníky zabývající se touto tematikou.

Na druhém stupni se snažíme vycházet z toho, že žák má již vlastní znalosti o některých sociálně patologických jevech z předešlých besed, z médií nebo z vlastní zkušenosti. Pro tyto žáky je náročné vybrat besedy a přednášky, které by je zajímaly.

V pravidelných intervalech objednáváme pro naše žáky přednášky – poskytnutí první pomoci, bezpečnost v silničním provozu, trestní zodpovědnost.

3.10. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta vychází z anglického termínu environmental education, kde environment znamená životní prostředí a education se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí po dospělé.

EV zahrnuje činnosti a aktivity probíhající ve škole, ale i v rámci volno časových aktivit i v rámci neorganizovaného volného času zaměřeného na oblast životního prostředí.

EV klade důraz především na poznávání životního prostředí, na uvědomování si nezbytnosti zachovávání podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí.

EV dále souvisí nebo se významově překrývá s pojmy environmentální výchova, ekologická výchova, vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

EV je i preventivním nástrojem ochrany životního prostředí.

Cílem environmentální výchovy je:

- vytvořit pozitivní vztah k přírodě,
- osvojit si praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňovat je v každodenním životě,
- vysvětlit ekonomické nakládání s přírodními zdroji,
- uvědomit si důležitost třídění odpadů v domácnostech, ve škole,
- minimalizovat negativní vlivy (např. vandalství, znečištění ovzduší) na životní prostředí.

Aktivity v rámci EV:

- využívat náměty environmentální výchovy v jednotlivých předmětech,
- navázat spolupráci se střediskem ekologické výchovy,
- spolupracovat s jednotnými složkami v rámci obce, kraje,
- zařadit projektové dny s tématem EV.

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1. Učební plán, textová část – 1. stupeň

Tabulace učebního plánu

Vzdělávací oblast	Vyučovací předměty	Ročník Časová dotace						Minimální časová dotace	Disponibilní dotace
		1.	2.	3.	4.	5.	Celkem		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	9	8	8	7	8	**40**	33	7
	Anglický jazyk	0	1	3	3	3	**10**	9	1
Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	5	5	5	**25**	20	5
Informatika	Informatika	0	0	0	1	1	**2**	2	0
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	0	0	**6**	11	3
	Přírodověda	0	0	0	2	2	**4**		
	Vlastivěda	0	0	0	2	2	**4**		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	**5**	12	0
	Výtvarná výchova	1	2	2	1	1	**7**		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	**10**	10	0
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	**5**	5	0
Celkem		**21**	**22**	**24**	**25**	**26**	**118**		

Názvy předmětů zůstaly zachovány. Volná disponibilní časová dotace je na 1. stupni plně využita v rámci povinných předmětů.

Český jazyk

V 1. – 5. ročníku je předmět posílen celkem o 7 hodin z disponibilní časové dotace za účelem lepšího procvičení a zažití probíraného učiva.

Anglický jazyk

V 1. – 5. ročníku je předmět posílen celkem o 1 hodiny z disponibilní časové dotace za účelem lepšího procvičení a zažití probíraného učiva.

Matematika

V 1. – 5. ročníku je předmět posílen o 5 hodin (1 hodinu v každém ročníku) z disponibilní časové dotace, která bude využita k důkladnějšímu procvičení a osvojení probíraného učiva.

Člověk a jeho svět

Je vyučována v 1. – 3. ročníku jako předmět prvouka, ve 4. a 5. ročníku zahrnují tuto oblast předměty přírodověda a vlastivěda. Celkem je hodinová dotace rozšířena o 3 hodiny.

Celkem bylo na 1. stupni využito 16 hodin volné disponibilní dotace, byla naplněna celková povinná časová dotace 118 hodin a byl dodržen maximální i minimální počet hodin v jednotlivých ročnících.

Nepovinné předměty

V 1. a 2. ročníku je nabízen nepovinný předmět anglický jazyk v časové dotaci 1 hodina.

4.2. Učební plán, textová část – 2. stupeň

Tabulace učebního plánu pro 2. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předměty	Ročník Časová dotace					Minimální časová dotace	Disponibilní dotace
		6.	7.	8.	9.	Celkem		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	5	4	4	5	**18**	15	3
	Anglický jazyk	3	3	3	3	**12**	12	0
	Druhý cizí jazyk	0	2	2	2	**6**	6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	4	5	**18**	15	3
Informatika	Informatika	1	1	1	1	**4**	4	0
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2	**8**	10	2
	Výchova k občanství	1	1	1	1	**4**		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	1	**7**	20	5
	Chemie	0	0	2	2	**4**		
	Přírodopis	2	2	2	1	**7**		
	Zeměpis	2	2	2	1	**7**		
Kultura a umění	Hudební výchova	1	1	1	1	**4**	9	0
	Výtvarná výchova	2	1	1	1	**5**		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	1	1	0	0	**2**	10	0
	Tělesná výchova	2	2	2	2	**8**		
Člověk a svět	Svět práce	1	0	1	1	**3**	3	0
Volitelné předměty		0	1	2	2	**5**	0	5
Celkem		**29**	**30**	**32**	**31**	**122**		

Názvy předmětů zůstaly zachovány, jen předmět rodinná výchova byl v souladu s RVP přejmenován na výchovu ke zdraví.

Volná disponibilní časová dotace je na 2. stupni plně využita v rámci povinných předmětů, vázaná k výuce povinně volitelných předmětů.

Český jazyk a literatura

Předmět je v 6. – 9. ročníku posílen o 3 hodiny, dotace bude využita k procvičování a upevnění náročnějšího učiva.

Druhý cizí jazyk

Druhý cizí jazyk je v učebním plánu školy zařazen od 7. ročníku s celkovou časovou dotací 6 hodin v průběhu 2. stupně základního vzdělávání.

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka může škola namísto vzdělávacího obsahu **Druhý cizí jazyk** zařadit vzdělávací obsah **Čeština jako druhý jazyk**, a to podle jejich vzdělávacích potřeb. V těchto případech se nejedná o podpůrné opatření. Konkrétní rozsah, organizaci, dobu zařazení a způsob hodnocení stanoví ředitel školy.

Hodnocení vzdělávacího obsahu **Čeština jako druhý jazyk** se provádí podle pravidel hodnocení školy s přihlédnutím k individuální jazykové výchozí úrovni žáka a k jeho pokroku.

Matematika

V 9. ročníku je předmět posílen o 3 hodiny z disponibilní časové dotace. Hodiny budou využity k procvičování a upevnění náročnějšího učiva.

Člověk a příroda

Celkem jsou předměty fyzika, přírodopis a zeměpis vyučovány v 6. – 9. ročníku po 1 – 2 hodinách týdně, chemie v 8. – 9. ročníku 2 hodiny týdně. Bylo využito celkem 5 volných disponibilních hodin k posílení výuky této oblasti.

Člověk a společnost

Oblast – předmět dějepis – byla posílena o 2 hodiny za účelem lepšího procvičení a zažití probírané látky.

Volitelné předměty

Na volitelné předměty bylo využito 5 hodin z disponibilní hodinové dotace.

Celkem bylo na 2. stupni využito 13 hodin volné disponibilní dotace na povinné předměty, 5 hodin na povinně volitelné předměty z 18 hodin disponibilní dotace, byla dodržena celková povinná časová dotace 122 hodin a maximální i minimální počet hodin v jednotlivých ročnících podle RVP.

4.3. Učební plán, textová část – Volitelné předměty

Nabídka je závislá na možnostech školy, zejména na kvalifikovanosti a vytíženosti učitelů. Žáci si volí podle svého zájmu a profesní orientace v každém ročníku 2. stupně podle stanovené týdenní dotace.

Počet žáků ve skupině nesmí být menší než 7 a větší než 24 (kromě výchov), proto si vedení školy vyhrazuje právo přeřadit žáky podle potřeby při organizaci výuky.

Nabídka volitelných předmětů v jednotlivých ročnících

Vyučovací předmět	**Ročník Časová dotace**		
	7.	**8.**	**9.**
Cvičení z českého jazyka	1	1	1
Cvičení z matematiky	1	1	1
Konverzace v anglickém jazyce	1	1	1
Přírodovědné praktikum	1	1	1
Sportovní hry	1	1	1
Technická výchova	1	1	1
Vaření a stolování	1	1	1
Týdenní dotace	**1**	**1**	**1**

Charakteristika volitelných předmětů:

Cvičení z českého jazyka: Je určen zejména žákům s potřebou procvičovat více probírané učivo, slouží k upevnění a prohloubení základního učiva povinného předmětu český jazyk.

Cvičení z matematiky: Je určen zejména žákům, kteří se rozhodnou pro další studium na středních školách s maturitou. Slouží k prohloubení a rozšíření základního učiva povinného předmětu matematika. Upevňuje a prohlubuje vědomosti a dovednosti žáků.

Konverzace v anglickém jazyce, kde se žák dokáže jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně.

Přírodovědné praktikum: Je určen žákům, kteří mají zájem o bližší zkoumání přírody a získávání podrobnějších informací o různých přírodních jevech, fauně i flóře.

Sportovní hry, kde žák získá prožitky z pohybu a možnosti sportovního vyžití při kolektivních sportech.

Technická výchova, kde žák získá vědomosti o technice, základních uživatelských dovednostech při činnosti s technikou, správných postojích k ní, ale podílí se výraznou měrou i na profesní orientaci žáka.

Vaření a stolování se zaměřuje na praktickou výuku s kompletním poznáváním práce v kuchyni, vytvoření si v kuchyni příjemné prostředí a příznivé vztahy, dále také zprostředkování činností z praktického života žákům ve školním prostředí.

5. CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTŮ

5.1. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

5.1.1. Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Časové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět český jazyk se vyučuje ve všech ročnících jako samostatný předmět a hodinová dotace v jednotlivých ročnících je rozčleněna takto:

- 1. ročník – 9 hodin týdně,
- 2. – 5. ročník – 8 hodin týdně.

Celkem na 1. stupni je 41 hodin, z toho 8 hodin disponibilní dotace.

Obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Je obsažen v každém ročníku s maximální časovou dotací. Tento vzdělávací obor je rozdělen na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu, ale ve výuce dochází k vnitřní integraci všech tří složek.

Související očekávané výstupy jsou rozděleny na 1. období, které zahrnuje 1. – 3. ročník a 2. období zahrnující 4. - 5. ročník.

Dovednosti a znalosti, které žák získá v rámci Komunikační a slohové výchovy je znalost čtení a psaní jako základních vzdělávacích nástrojů a užívání komunikačních pravidel v mluveném projevu. V Jazykové výchově se žák učí používat základní gramatická pravidla a je veden k přesnému a srozumitelnému vyjadřování. K procvičování pravopisných jevů jsou využívány i softwarové programy. Literární výchova je realizována formou krátkodobých projektů, návštěvami knihoven (školní i městské), prací s internetem a vlastní četbou, která rozvíjí základní čtenářské návyky a schopnost vlastního prožitku.

Literární výchovu doplňuje dramatická výchova, která se předmětem prolíná.

Při výuce je zohledňován individuální přístup k nadaným žákům a k žákům s SPU, kteří používají vhodné učební a kompenzační pomůcky.

Formy práce: skupinová práce, frontální vyučování, práce ve dvojicích, individuální práce, projektové vyučování, prvky dramatické výchovy, vyprávění, četba, tvůrčí dialog, grafomotorická cvičení, trénink mechanické paměti, tvůrčí psaní, křížovky, doplňovačky, metoda kostky, pětilístek, didaktické hry, diskusní kruh, hraní rolí.

Vzdělávání v předmětu český jazyk vede k:

- zvládnutí základních jazykových prostředků potřebných pro v ústní i písemnou komunikaci,
- osvojování si a rozvíjení čtenářských dovedností,
  - využívání různých zdrojů informací – schopnosti práce se slovníkem, encyklopedií, katalogy,
  - získávání a třídění informací.

Organizace výuky – žáci pracují během vyučovací hodiny ve třídě, v případě potřeby může vyučující využít počítačové nebo multimediální učebny, střídají se různé metody a formy práce, k dispozici je dostatek názorných vyučovacích pomůcek, které vyučující používají.

Klíčové kompetence

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- získává dovednost k vlastnímu učení, řídí a organizuje si potřebné osvojování učiva,
- seznamuje se s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími se vzdělávací oblastí a jejich aplikací,
- je schopen čerpat potřebné informace z encyklopedií, slovníků a médií
- jsou nabízeny různé aktivační zdroje k dosažení daných znalosti a jejich využití.

<u>Kompetence k řešení problémů</u>

Žák:

- samostatně hledá mluvnická pravidla k probíraným jevům,
- plně využívá Slovníku spisovné češtiny a Pravidel českého pravopisu,
- dokáže si sám nalézt chybu a odůvodnit správné řešení,
- dokáže vyhodnotit své znalosti a řešit problémy, které nastaly,

- v rámci Literární výchovy je schopen pracovat s jednoduchými literární výrazy a využívat je.

Kompetence komunikativní

Žák:

- dokáže pomocí verbálních a nonverbální prostředků vyjádřit své myšlenky anebo reprodukovat přečtený text,
- využívá vyjadřovací prostředky dramatické výchovy,
- umí vyjádřit své pocity a prožitky z přečteného literárního textu,
- vyhledávat mluvnicky i gramaticky vhodné výrazy pro komunikaci ve skupině i v monologu.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje výsledek společné práce, hlavně v rámci krátkodobých projektů,
- v rámci třídy přispívá k upevňování kamarádských vztahů,
- snaží se v rámci diskuse naslouchat svým spolužákům, jejich zážitkům a znalostem,
- zároveň dokáže požádat své spolužáky o pomoc při řešení problému.

Kompetence občanské

Žák:

- v rámci literární výchovy se seznamuje se slovesným dědictvím národa, které propojuje se znalostmi z vlastivědy o historickém vývoji českého národa.

Kompetence pracovní

Žák:

- získává základní vzdělávací nástroje potřebné k dalšímu rozvoji svých vědomostí a dovedností,
- je veden k vlastní organizaci a k přípravě učebního prostoru,
- zároveň dokáže uplatňovat základní hygienická pravidla pro správné čtení a psaní.

Kompetence digitální

Žák:

- vytváří a upravuje digitální obsah,

- získává, vyhledává a kriticky posuzuje informace a digitální obsah.

Průřezová témata

V rámci tohoto vyučovacího předmětu jsou integrována průřezová témata, a to:

- Osobnostní a sociální výchova,
- Multikulturní výchova,
- Mediální výchova,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Zároveň dochází k častému využívání mezipředmětových vztahů (tělesná výchova, anglický jazyk, prvouka, přírodověda, vlastivěda, matematika, pracovní činnosti, výtvarná výchova, hudební výchova).

OSV

- Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávacímu oboru Český jazyk a literatura je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti, rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti.

VDO

- Zejména složka Literární výchova je zaměřena na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků, budoucích dospělých občanů, v životě demokratické společnosti a vede žáky k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností. Žáci dospívají prostřednictvím četby k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

VMEGS

- Český jazyk a literatura přispívá k vytváření pocitu vlastenectví, ale i k uvědomění si, že žijeme v širším evropském a světovém společenství. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením

a tvořivostí. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně.

MUV

- Významnou oblastí pro realizaci MKV je vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace tím, že český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Prostřednictvím literatury se žáci seznamují s kulturou jiných národů, s jiným životním stylem, s jinými uznávanými hodnotami. Výsledkem by pak mělo být přijetí názoru o respektování všech těchto odlišností.

EV

- Vzdělávací obor poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředím, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Využitím slohových útvarů (líčení, úvaha, vypravování, fejeton) a pomocí četby literárních děl žáci získávají schopnost lépe vidět a charakterizovat problémy životního prostředí.

MEV

- Propojení mediální výchovy se vzdělávacím oborem Český jazyk a literatura se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Vede k osvojení si základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace.

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	1.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**

JAZYKOVÁ VÝCHOVA Hlásky, písmena, abeceda, analýza a syntéza slabik, slov a vět	rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	Vv – kresba Pč – modelování, vytrhávání M – počet hlásek Prv – umístění, vztahy (před, za, pod, nad)
Slabiky di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě	spisovně vyslovuje procvičené slabiky	
Samostatné psaní, diktáty	píše věcně i formálně správně	OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
Uvolňovací cviky, nácvik psaní písmen abecedy	zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	Tv – relaxační cvičení, tance, rozpočitadla
Přepis a opis slabik, slov a vět	píše správné tvary slabik, slov a vět	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA Říkadla, hádanky, básně	čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu	Tv – pochod na říkanky Vv – ilustrace Hv – říkadla
Zážitkové čtení a naslouchání tvořivě pracuje s literárním textem	čte ve vhodném frázování a tempu vyjadřuje své pocity z přečteného textu	OSV – sociální rozvoj – kooperace a soutěživost Vv – ilustrace pohádky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Zvyšování plynulosti čtení, porozumění textu	čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti snaží se pečlivě vyslovovat, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	OSV – sociální rozvoj – kooperace a soutěživost Vv – ilustrace pohádky
Vyprávění na základě obrazového materiálu Mluvený projev, dýchání, reakce otázkami, výslovnost	seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	OSV – sociální rozvoj – kooperace a soutěživost Vv – ilustrace pohádky

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Předmět:	Český jazyk

Stupeň:	1.
Ročník:	2.
Období:	1.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Věta, druhy vět, začátek a konec věty, pořadí vět v textu Slovo, slabika, hláska, dělení slov na konci řádku Samohlásky a dvojhlásky Souhlásky měkké a tvrdé Slovní význam Slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, párové souhlásky, nespisovná slova Orientační seznámení se slovními druhy Slova opačného významu, slova nadřazená a podřazená Abeceda, opis, přepis, samostatné psaní krátkých textů, technika psaní	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - porovnává významy slova – opozita, slova nadřazená - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího, volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - užívá v mluvnickém projevu správné gramatické tvary - odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen, osob, zvířat a místních pojmenování - zvládá základní hygienické návyky a techniku psaní, snaží se kontrolovat vlastní písemný projev	OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznání cvičení dovedností zapamatování, vyjádřit se vlastními slovy Prv – Umíš se chovat? Vv, Pč – tvorba pomůcek M – slovní úlohy Hv – písně, říkadla Vv, Pč
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Základní formy společenského styku Popis podle obrázkové osnovy Základní techniky mluveného projevu	- pečlivě vyslovuje, tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - čte a přednáší zpaměti literární texty přiměřené věku, především básně, vyjadřuje své pocity z přečteného textu	MUV – kulturní diference: národní pohádky příběhy ze života dětí význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumívání v návaznosti na

Vypravování LITERÁRNÍ VÝCHOVA Jaro, léto, podzim, zima - příběhy ze života dětí, pohádky, verše, říkadla, hádanky, ukázky z dětské literatury – B. Němcová, O. Sekora, J. Lada, V. Čtvrtek, F. Hrubín apod.	- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	prázdninové cestování OSV – rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci MUV – etnický původ: ukázky z literatury jiných národů lidové tradice – Vánoce – princip sociálního smíru a solidarity: aktivní spolupodílení na nekonfliktním životě v multikulturní společnosti Pč – vánoční a velikonoční výzdoba Vv – ilustrace knih Prv – rodina, škola Hv – lidová píseň

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	3.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Hláskosloví Vyjmenovaná slova Podstatná jména Slovesa Orientační rozlišování slovních druhů	- snaží se správně používat i/y po obojetných souhláskách - porovnává a třídí slova podle zobecňujícího významu (děj, vlastnost, věc, okolnost) - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu - dokáže opsat, přepsat a samostatně napsat krátký text	Vv – kartičky Prv – živočichové a rostliny, zahrada, les, domov, město

Význam slov Abeceda Technika psaní		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA Výrazné čtení Tvořivá činnost s literárním textem Základní literární pojmy – kniha, čtenář, spisovatel – pohádky, dětská literatura	- odlišuje pohádku od ostatních vyprávění - čte a přednáší, vyjadřuje své pocity z přečteného textu	Pč – kniha, notes Vv – ilustrace Prv – pověsti, pohádky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Vyprávění Popis Dialog Zpráva Mimojazykové prostředky řeči	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči a vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	MEV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, kritické čtení mediálních sdělení (vše informativně) OSV – sociální rozvoj, komunikace MUV – lidské vztahy, etnický původ

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Vyjmenovaná slova a slova jim příbuzná	- odůvodňuje a píše správně i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech	Přv – živočichové, slovníky Hv – tematické písničky
Slovní druhy	- snaží se rozlišovat a užívat ohebné slovní druhy	

Skloňování podstatných jmen rodu mužského	- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen	
Skloňování podstatných jmen rodu ženského	- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen	
Skloňování podstatných jmen rodu středního	- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen	
Holá věta – podmět a přísudek	- vyhledává základní skladebnou dvojici	
Slovní zásoba – význam slov	- porovnává významy slov - rozlišuje slova spisovná a nespisovná	Přv – encyklopedie, atlasy, slovníky
LITERÁRNÍ VÝCHOVA Poslech literární textů, zážitkové naslouchání Práce s textem – dramatizace Reprodukce textu – tiché čtení Literární druhy a žánry – (báje, pověsti, povídky, pohádky) Báseň – básník Kniha – čtenář (dětská dobrodružná literatura) Divadelní představení – režisér, herec Přirovnání Pranostika	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, umí je reprodukovat a zapamatovat si podstatná fakta, vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - tvoří vlastní jednoduchý literární text na dané téma při jednoduchém rozboru literárních textů používá základní pojmy - rozlišuje některé typy literárních textů	Vl – pověsti regionální a české, dobrodružná historická literatura Vv – výtvarné ztvárnění Pč – kulisy, masky Přv – podnebí, počasí tradice, svátky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Vypravování	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - pokusí se sestavit osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	Vl – historický příběh M – slovní úlohy Přv – živá a neživá příroda

	- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo	
Dopis	- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduchý dopis - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikačního záměru	OSV – sociální rozvoj – komunikace MUV – multikulturalita Vl – návštěva různých míst v ČR – dopis, popis – krajiny Pč – příprava pokrmu, pěstitelské práce Přv, Tv – důležitá telefonní čísla, sdělení informace, první pomoc
Popis	- snaží se o správný popis po stránce obsahové i formální	
Telefonický rozhovor, omluva, pozdrav, dialog, vzkaz	- vede správně dialog, telefonický rozhovor, umí říci vzkaz na záznamník - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost	
Práce s textem Reklama Odborný článek, novinový článek Čtení jako zdroj informací	- seznámí se s manipulativní komunikací v reklamě - snaží se rozlišit podstatné a okrajové informace posuzuje úplnost a neúplnost sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	MEV – stavba mediálních sdělení MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Vv – výtvarné ztvárnění
Pozvánka Inzerát	- seznámí se s manipulativní komunikací v reklamě - snaží se rozlišit podstatné a okrajové informace posuzuje úplnost a neúplnost sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	MEV – stavba mediálních sdělení

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Slovesa (způsob)	- využívá sloves v gramaticky správných - tvarech ve svém mluveném projevu	
Stavba slova	- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - píše správně i/y	Vl – obrozenci

	- ve slovech po obojetných souhláskách	
Význam slov	- určuje slovní druhy plnovýznamových slov - porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	M – porozumění slovních úloh
Skladba (shoda s různými druhy podmětu), větné členy	- vyhledává základní skladební dvojici zvládá základní příklady syntaktického pravopisu - odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	
Podstatná jména – skloňování (předseda, soudce) Přídavná jména – druhy (skloňování tvrdých a měkkých) Zájmena – druhy (skloňování) Číslovky – druhy (skloňování) Neohebné druhy slov	- určuje slovní druhy a využívá je v gramaticky správných tvarech v psaném i mluveném projevu - píše správně i/y po obojetných souhláskách	Vl – letopočty Přv – látky – množství
Přímá řeč	- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Popis	- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	Pč – práce s drobným materiálem výroba dárku, příprava pokrmu MV – fungování a vliv medií ve společnosti kritické čtení a vnímání mediálních sdělení tvorba mediálního sdělení
Dopis, SMS	- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	Vl – deníky historických osobností
Vypravování	- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	Vl – obrozenci, lidová slovesnost

	- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	
Tiskopisy, oznámení, zpráva	- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	Vv – výtvarné ztvárnění VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
LITERÁRNÍ VÝCHOVA Dobrodružná literatura, spisovatel – autor Báseň, přednes, rým, verš	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je při jednoduchém rozboru literárních textů, používá elementární literární pojmy - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	Vv – ilustrace k dílu
Povídka, bajka, pověst, komiks	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - při jednoduchém rozboru literárních textů, používá elementární literární pojmy - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	Vl – dramatizace dějiny Vv – ilustrace
Lidové tradice – přísloví a pranostika	- volně reprodukuje, vysvětlí text podle svých schopností	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Vl – tradice a zvyky

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň</u>

Časové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět a hodinová dotace v jednotlivých ročnících je rozčleněna takto:

- 6. a 9. ročník – 5 hodin týdně,
- 7. a 8. ročník – 4 hodiny týdně.

Obsahové a organizační vymezení

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje mj. ve vzdělávacím oboru **český jazyk a literatura.**

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Jazykové výchovy, Slohové výchovy a komunikace a Literární výchovy**.** Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V **jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

Ve **slohové výchově a komunikaci** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V **literární výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci docházejí k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Klíčové kompetence

Vzdělávání ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství,
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti,
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů,
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace,
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření,
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama,
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** úzce souvisí s dalšími předměty:

- Dějepis – kultura jako nadstavba v různých obdobích dějinného vývoje, písemné a další památky,

- Informatika – komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel,
- Hudební výchova – lidová slovesnost, libreta, melodrama, písničkáři, …

Kompetence k učení

Žák:

- vyhledává a třídí informace a propojují je do širších významových celků,
- osvojuje si základní jazykové a literární pojmy,
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich,
- využívá různé informační zdroje.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vyhledává informace vhodné k řešení problému,
- využívá získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení,
- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení,
- uvážlivě rozhoduje.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřuje ústně i písemně,
- naslouchá promluvám druhých lidí a vhodné na ně reagují,
- účinně se zapojuje do diskuse a vhodně obhajují své názory,
- rozumí různým typům textů a záznamů,
- využívá informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- slušně se chová i vyjadřuje a dodržuje dohodnutá pravidla,
- účinně spolupracuje ve skupině,
- věcně argumentuje,

- podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí,
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví,
- zajímá se o kulturní dění,
- má pozitivní postoj k umění.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje vymezená pravidla,
- plní povinnosti a závazky,
- využívá svých znalostí v běžné praxi.

Kompetence digitální

Žák:

- vytváří a upravuje digitální obsah,
- získává, vyhledává a kriticky posuzuje informace a digitální obsah.

Průřezová témata

V rámci tohoto vyučovacího předmětu jsou integrována průřezová témata, a to:

- Osobnostní a sociální výchova,
- Multikulturní výchova,
- Mediální výchova,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

OSV

- Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávacímu oboru Český jazyk a literatura je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální

dovednosti, rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti.

VDO

- Zejména složka Literární výchova je zaměřena na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků, budoucích dospělých občanů, v životě demokratické společnosti a vede žáky k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností. Žáci dospívají prostřednictvím četby k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

VMEGS

- Český jazyk a literatura přispívá k vytváření pocitu vlastenectví, ale i k uvědomění si, že žijeme v širším evropském a světovém společenství. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně.

MUV

- Významnou oblastí pro realizaci MKV je vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace tím, že český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Prostřednictvím literatury se žáci seznamují s kulturou jiných národů, s jiným životním stylem, s jinými uznávanými hodnotami. Výsledkem by pak mělo být přijetí názoru o respektování všech těchto odlišností.

EV

- Vzdělávací obor poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředím, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Využitím slohových útvarů (líčení, úvaha, vypravování, fejeton)

a pomocí četby literárních děl žáci získávají schopnost lépe vidět a charakterizovat problémy životního prostředí.

MEV

- Propojení mediální výchovy se vzdělávacím oborem Český jazyk a literatura se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Vede k osvojení si základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace.

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Jazyk, nauka o jazyce, jazykové příručky	- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	cizí jazyky
Zvuková stránka jazyka, hláskosloví, spisovná výslovnost, stavba slova, pravopis	- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova - využívá poznatků o jazyce a stylu v gramaticky i věcně správnému písemnému projevu	všechny předměty Př, Z, Ch, D
Hlásky, střídání, zdvojené souhlásky	- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální - rozlišuje slova s předponami a s předložkami	
Tvarosloví (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa)	- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - ovládá pravopis vyjmenovaných slov	Aj, M
Skladba (větná stavba, větné členy, věta jednoduchá, souvětí)	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	
Sloh a komunikace (vypravování, popis – předmět, budova, místnost, osoba, děj, pracovní postup,	- využívá poznatků o jazyce a stylu v gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	OSV – sociální rozvoj (komunikace) MEV – tvorba mediálních sdělení (zpráva, oznámení) Př, Z, Ch, D

oznámení, zpráva, výpisky, výtah, dopis)	- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky	
Literární teorie a historie Literární pojmy a útvary (mýty, báje, pohádky, pověsti, povídka, dobrodružná literatura)	- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - tvoří vlastní literární text podle svých schopností - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Fy, Z, D, Vv, Hv, D, VkO

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Tvarosloví	- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - pozná a určuje slovní druhy	cizí jazyky
Pravopis a význam slov	- v písemném projevu zvládá pravopis – lexikální, slovotvorný, morfologický - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	všechny předměty
Slovní zásoba a tvoření slov	- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech	cizí jazyky (slova mezinárodní)
Skladba	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí - rozezná větu jednoduchou od souvětí - zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem	
Sloh a komunikace – vypravování, popis, líčení,	- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu stručné poznámky, výpisky nebo výtah s oporou o text přednese referát	OSV – sociální rozvoj – komunikace – osobnostní rozvoj

charakteristika, životopis, výpisky, výtah	- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezi větného navazování - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	(rozvoj schopností poznávání) MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení VkO
Literární teorie a historie – starověká literatura, humanismus, renesance, baroko, literatura do 18. století	- uceleně reprodukuje přečtený text - vlastními slovy interpretuje smysl díla - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie - rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitel - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	VMEGS D, Vv, Hv

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Dokončení slovních druhů	- správně třídí slovní druhy - tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Aj
Skladba věty jednoduché	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché - zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché	
Souvětí podřadná a souřadná	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	

	- zvládá pravopis syntaktický v souvětí	
Sloh a komunikace – charakteristika literárních postav – líčení, úvaha	- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, - vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; - samostatně připraví a s oporou o text přednese referát - v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení EV – vztah člověka k prostředí (náš životní styl) VkO, Vv
Literární teorie a historie – literatura česká a světová 19. a počátku 20. století	- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - tvoří vlastní literární text podle svých schopností - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	VMEGS – projevy netolerance a represe – Evropa a svět nás zajímá MUV – lidské vztahy – etnický původ (národ a právo) VkO, Hv, D, Z, Vv

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Český jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Vývoj a útvary českého jazyka	- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	cizí jazyky, D, Z
Zvuková stránka jazyka	- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	cizí jazyky
Tvoření slov a pravopis	- tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá	všechny předměty

	- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu	
Význam slov	- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	cizí jazyky všechny předměty
Tvarosloví	- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	
Skladba (věta jednoduchá a souvětí)	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	
Sloh a komunikace – vypravování, popis, charakteristika, výklad, výtah, úvaha, proslov, diskuse, životopis, publicistické útvary	- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu - využívá základy studijního čtení (vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, zpracuje výpisky a výtah z textu) - sestaví životopis, žádost, pracovní postup, vypravování, popíše děje, jevy, osoby	MEV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vliv médií ve společnosti OSV – sociální rozvoj (komunikace) Vv, VkO
Literární teorie a historie – literatura česká a světová od 20. století do současnosti)	- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - orientuje se v literárním textu, nachází hlavní myšlenku - rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá MUV – etnický původ (projevy rasové nesnášenlivosti) D, VkO

	- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty - dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury, pozitivní vztah k literatuře	

5.1.2. Vyučovací předmět: ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Vyučovací předmět anglický jazyk patří do vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**. Cílem předmětu je nejen praktické osvojení cizího jazyka (angličtiny), ale i chápání tohoto jazyka jako základního a nejdůležitějšího rozdílu v kulturních a sociálních odlišnostech mezi různými národy (v tomto případě jsou to rozdíly mezi českou a anglicko-americkou kulturou). Ve výuce je využívána především audiovizuální technika (CD přehrávač, VHS, DVD), která vytváří základní podmínky pro osvojení řečových dovedností. Ve vyšších ročnících se předpokládá snaha o zapojení žáků do mezinárodních aktivit školy, kde mohou nejpřirozeněji rozvíjet nabyté dovednosti. Do výuky jsou zakomponovány i krátkodobější projekty, které slouží k praktickému osvojení učiva.

Časové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět anglický jazyk se vyučuje jako samostatný předmět a hodinová dotace v jednotlivých ročnících je rozčleněna takto:

- 1. ročník – 1 hodina týdně – nepovinný předmět,
- 2. ročník – 1 + 1 hodina týdně – nepovinný předmět,
- 3. – 5. ročník – 3 hodiny týdně.

Obsahové a organizační vymezení

Žáci se dělí do skupin, pokud jejich počet přesáhne v jedné třídě 24 žáků. Při výuce je kladen důraz na motivaci, co nejčastější střídání aktivit a využívání různých forem her. Po důkladném zvládnutí čtení a výslovnosti je možné začít využívat i časopisy a knihy s přiměřeným obsahem. Primárním komunikačním jazykem je ve všech hodinách angličtina.

Výuka může být realizována i mimo školu, zejména v případech, kdy jsou využívány k motivaci různé formy pohybových her a soutěží. K seznámení se jmény rostlin či zvířat jsou vhodné poznávací formy výuky mimo budovu. Doplněním výuky je podpora tzv. „pen-friends“ aktivit, kdy si děti za pomoci vyučujících dopisují s přáteli z cizích zemí. V ideálním případě se žáci přímo účastní poznávacích nebo výukových zájezdů do ciziny.

Mezipředmětové vazby jsou velmi bohaté. Především na český jazyk – jazyková a slohová výchova, matematiku, hudební a výtvarnou výchovu, prvouku, vlastivědu, přírodovědu. Při používání softwarových programů je návaznost na informační a komunikační technologie.

V rámci předmětu jsou realizována tato **průřezová témata:**

- Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj poznání schopností, kreativita, poznávání lidí, sociální rozvoj – komunikace,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá,
- Multikulturní výchova – multikulturalita, etnický původ.

Výchovně vzdělávací strategie

V předmětu anglický jazyk jsou uplatňovány postupy, aktivity, metody a formy práce, které vedou k utváření klíčových kompetencí.

Metody a formy práce – frontální výuka, projektové vyučování, skupinová práce, individuální práce, práce ve dvojici, hry, soutěže, poslech, doplňovačky, prvky dramatické výchovy, didaktické hry.

Místo realizace: V učebnách jednotlivých tříd, v učebně informatiky, v mediální učebně

Klíčové kompetence

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- využívá termíny a naučená anglická slova k sestavování vět, ta mu umožňují porozumět další probírané látce,
- operuje se slovy a využívá jich v kontextu,
- je veden k aktivnímu poznávání jazyka během vyučovací hodiny – správné výslovnosti, správnému čtení a psaní.

Žáci jsou vedeni:

- k dlouhodobé práci na osvojení si cizího jazyka,

- k vyhledávání a třídění informací,
- k systematickému používání naučených jazykových prostředků,
- k posouzení vlastního učení,
- k práci s chybou.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- za pomoci učitele pracuje s různými typy cvičení,
- rozpoznává a řeší gramatické struktury,
- získává informace z různých zdrojů a využívá jich při práci s cizojazyčným textem,
- při zpracování cvičení, projektu – hledá cestu k řešení, vypracování.

Žáci jsou vedeni:

- ke zvolení vhodných postupů řešení analýzou dosavadních znalostí

Kompetence komunikativní

Žák:

- vytváří komunikativní situace, na které reaguje,
- porozumí učiteli, spolužákům a poslechovým cvičení.

Žáci jsou vedeni:

- k souvislému a kultivovanému vyjadřování slovem a písmem,
- k poslouchání a zapojení se do rozhovoru,
- k porozumění a práci s psanými texty,
- ke spolupráci s ostatními.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel při práci v týmu.,
- dokáže ohodnotit výsledky své práce i při spolupráci s ostatními.

Žáci jsou vedeni:

- k zapojení se do skupin a práce ve dvojicích,
- ke zdvořilosti a respektu a toleranci k druhým,
- k efektivní spolupráci,
- k pozitivnímu náhledu na sebe sama.

Kompetence občanské

Žák:

- si poznáváním cizího jazyka uvědomuje svou vlastní identitu, národní tradice, kulturní i historické dědictví.

Žáci jsou vedeni:

- k respektování tradic, kulturních hodnot,
- k zdravému životnímu stylu, pohybu.

Kompetence pracovní

Žák:

- je veden k plnění svých povinností,
- je veden k používání abecedně řazeného slovníku s fonetickým přepisem.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení,
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy.

V hodinách anglického jazyka je kladen důraz na rozvoj řečových dovedností. Žák si osvojuje zvukovou podobu jazyka, učí se reagovat na vyslechnutá sdělení. V 1. a 2. ročníku se výuka soustřeďuje převážně na porozumění mluvenému slovu (jednoduchá sdělení a příkazy) a vhodnou reakci žáka (splnění příkazu, krátká odpověď).

Žáci se prostřednictvím výuky cizího jazyka seznámí s jinou kulturou, seznámí se s tradicemi anglicky hovořících zemí, učí se respektovat kulturní odlišnosti.

V prvních dvou ročnících si osvojují hlavně slovní zásobu týkající se každodenního života a běžných předmětů kolem sebe. Výuka je zpočátku vedena převážně metodou TPR (Total physical response – Celková fyzická reakce), jedná se o zapojení motorických aktivit do výukového procesu (hry, cvičení, malování, říkanky, básničky, písničky, jednoduché divadelní scénky atp.).
V dalších ročnících poté dochází k rozvíjení všech dovedností – tj. čtení, psaní, porozumění poslechu a vlastní produkci (mluvení).

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Předmět:	Anglický jazyk
Stupeň:	1.
Ročník:	1.
Forma:	Nepovinný předmět

Učivo:	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Základní pozdravy; představení (jak se jmenuji – otázka + odpověď), členové rodiny; sloveso být v 1. a 3. osobě j. č.; prosím + děkuji	- schopen porozumět základním otázkám týkajících se tohoto tem. okruhu; umí se představit, pozdravit a rozloučit se; v textu a poslechu rozliší vlastní jména a názvy příslušníků rodiny; je schopen se sám představit a říci něco o sobě (kolik mu je let, odkud pochází)	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – komunikační a slohová výchova ČaJS – Lidé kolem nás
Dům, zahrada, věci ve školní tašce	- pojmenování místností domu, odpovědět na dotaz (Kde? V…); pojmenuje věci ve školní brašně	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – jazyk a jazyková komunikace,

		komunikační a slohová výchova ČaJS – Lidé kolem nás
Číslovky 1 – 10 Barvy	- počítá 1-10, pojmenuje barvy	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá M – číslo a početní operace Vv – výtvarné techniky
Hračky – slovní zásoba hračky; sloveso „like“ v první osobě j. č.	- pojmenuje některé hračky, řekne, kterou hračku má rád	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá MUV – kulturní diference Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova ČaJS – lidé kolem nás Hv – vokální činnosti, poslechové činnosti
Oblečení – části oblečení (základní)	- pojmenuje oblečení, řekne, jakou má barvu	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá

		Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova
Vybavení bytu/pokoje – základní kusy nábytku, předložka on/in	- na otázku kde? Odpoví a užije správnou předložku (např. na stole, ve skříni atp.) - pojmenuje jednotlivé kusy nábytku	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova
Zvířata – zvířata doma, na farmě, v zoo; užití slovesa like (mít rád) s daným podstatným jménem	- pojmenuje zvířata; určí jejich počet – správně užije tvar množného čísla podstatného jména - řekne, která zvířata má rád	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova ČaJS – rozmanitost přírody

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Předmět:	Anglický jazyk
Stupeň:	1.
Ročník:	2.
Forma:	Povinný/Nepovinný předmět

Učivo:	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Rodina – základní pozdravy; představení (jak	- žák je schopen porozumět základním otázkám týkajících se tohoto tem. okruhu; umí se představit, pozdravit a	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty,

se jmenuji – otázka + odpověď), členové rodiny, sloveso být v první a třetí osobě j. č.; prosím + děkuji	rozloučit se; v textu a poslechu rozliší vlastní jména a názvy příslušníků rodiny; je schopen se sám představit a říci něco o sobě (kolik mu je let, odkud pochází)	postoje, praktická etika, mezilidské vztahy VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – komunikační a slohová výchova ČaJS – lidé kolem nás
Dům – dům, zahrada, jednotlivé místnosti; věci ve školní tašce; člen neurčitý a/an	- pojmenování místností domu, odpovědět na dotaz (Kde? V…); pojmenuje věci ve školní brašně	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – komunikační a slohová výchova ČaJS – lidé kolem nás
Číslovky 1 – 10 Barvy	- počítá 1-10, pojmenuje barvy	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá M – číslo a početní operace Vv – výtvarné techniky
Hračky – slovní zásoba hračky; sloveso „like“ v první osobě j. č.	- pojmenuje některé hračky, řekne, kterou hračku má rád	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá

		MUV – kulturní diference Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova ČaJS – lidé kolem nás Hv – vokální činnosti, poslechové činnosti
Oblečení – části oblečení (základní)	- pojmenuje oblečení, řekne, jakou má barvu	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova
Vybavení bytu/pokoje – základní kusy nábytku, předložka on/in	- na otázku kde? Odpoví a užije správnou předložku (např. na stole, ve skříni atp.) - pojmenuje jednotlivé kusy nábytku	OSV – rozvoj schopností poznávání, hodnoty, postoje, praktická etika, mezilidské vztahy; sebepoznání, sebepojetí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – jazyková výchova, komunikační a slohová výchova
Reálie Anglicky mluvících zemí – základní slovní zásoba týkající se Vánoc, Velikonoc; seznámí se s některými svátky (Halloween)	- zná základní slovíčka týkající se Vánoc a Velikonoc	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace

Předmět:	Anglický jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	3.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Moji kamarádi Pravidla komunikace v běžných denních situacích – pozdrav, poděkování, představení	- vyslovuje a čte foneticky správně - zná přiměřenou slovní zásobu - rozumí jednoduchým pokynům	OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznání, kreativita Prv
Moje rodina Adresa, blahopřání	- rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slov - pochopí obsah a smysl jednoduché a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob	OSV – osobnostní rozvoj – poznávání lidí Prv, Vv
Náš dům Věta jednoduchá	- pochopí smysl a obsah jednoduchého textu	Prv, Pč
Zvířata, čísla, písmena	- používá abecední slovník učebnice	EV – vztah člověka k prostředí M, Pč
Hračky, věci kolem nás Pořádek slov ve větě	- rozumí jednoduchým pokynům a sdělením, adekvátně na ně reaguje	MUV – multikulturalita Prv, Vv

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Anglický jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Pozdrav, poděkování Představování Potraviny Nákupy Oblékání Pořádek slov ve větě	Interaktivní řečové dovednosti - pozdraví a rozloučí se s dospělým i se svým kamarádem Receptivní řečové dovednosti - rozumí jednoduchým pokynům a větám a umí na ně správně reagovat - rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova	OSV – sociální rozvoj, komunikace Čj – jazyková výchova M – početní operace

	- chápe obsah a smysl jednoduché, pomalé konverzace dvou osob - vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k tématu - používá dvojjazyčný slovník Produktivní řečové dovednosti - obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu	
Rodina Prázdniny Dopis Kamarádi Jednoduchá sdělení Věta jednoduchá	Receptivní řečové dovednosti - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům - používá dvoujazyčný slovník Produktivní řečové dovednosti - sestaví jednoduché věty ústně i písemně týkající se situací souvisejících s životem v rodině - reprodukuje ústně i písemně - obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace	MUV – etnický původ Čj – jazyková výchova, slohová výchova Hv – písničky
Domov Tradice a zvyky Synonyma Antonyma	Receptivní řečové dovednosti - ovládá slovní zásobu a umí ji prakticky použít v jednoduchých větách Produktivní řečové dovednosti - sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení	ČJ – slohová výchova Vv – kresba Vl – zvyky a tradice
Zvířata Hračky	Receptivní slovní zásoba - ovládá slovní zásobu - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku Interaktivní řečové dovednosti - aktivně se zapojí do jednoduché konverzace - reprodukuje ústně i písemně obsah textu Produktivní řečové dovednosti	

	- sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení	
Režim dne Dny v týdnu Měsíce Počasí	Receptivní řečové dovednosti - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu - používá dvojjazyčný slovník	Čj – slohová výchova

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Anglický jazyk	
Stupeň:	1.	
Ročník:	5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Pozdrav Představování Omluva Základní reálie	Interaktivní řečové dovednosti - pozdraví a rozloučí se s učitelem i se svými kamarády receptivní řečové dovednosti - rozumí jednoduchým pokynům a větám a umí na ně správně reagovat - rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova - chápe obsah a smysl jednoduché, pomalé konverzace dvou osob - používá abecední slovník učebnice - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu - vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku	MUV – multikulturalita VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Čj – jazyková výchova
Moje rodina Věta jednoduchá Tvorba otázky a záporu	Receptivní řečové dovednosti - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům - používá dvoujazyčný slovník Produktivní řečové dovednosti - sestaví jednoduché věty ústně i písemně týkající se situací souvisejících s tématem - reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace	Čj – jazyková výchova, slohová výchova

Domov Pořádek slov ve větě	Receptivní řečové dovednosti - ovládá slovní zásobu a umí ji prakticky použít v jednoduchých větách Produktivní řečové dovednosti - sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení	Čj – slohová výchova Vv – kresba s popisem
Škola Význam slov v kontextu Pravopis slov	Receptivní slovní zásoba - ovládá slovní zásobu – jednotlivé vyučovací předměty - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na ni a otázku Produktivní řečové dovednosti - vyplní gramaticky a formálně správně – formulář – se svými údaji - sestaví si svůj vlastní rozvrh hodin	
Volný čas	Interaktivní řečové dovednosti - aktivně se zapojí do jednoduché konverzace - umí poskytnout požadovanou informaci Receptivní řečové dovednosti - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu	MUV – etnický původ Čj – slohová výchova

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň</u>

Časové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět anglický jazyk se vyučuje jako samostatný předmět a hodinová dotace v jednotlivých ročnících je rozčleněna takto:

- 6. – 9. ročník – 3 hodiny týdně.

Obsahové a organizační vymezení

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základní školy. Jazyková výuka vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávaní.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje mj. ve vzdělávacím oboru CIZÍ JAZYK.

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice.

Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládání cizího jazyka, vzdělávání v Cizím jazyce směruje k dosažení úrovně A2. Dovednosti žáka jsou dosahovány ve 4 zručnostech – mluvení, psaní, porozumění slyšeného i psaného textu. Úrovně A2 žák dosáhne, když rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají (např. rodina, nakupování, místopis, zaměstnání), dále dokáže komunikovat v situacích, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech, umí popsat záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb (např. rodina, okolí, země, přítel).

Klíčové kompetence

Vzdělávání v dané oblasti směruje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství,
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti,
- vnímaní a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávaní informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názoru,
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace,

- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření,
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama,
- rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímaní.

Průřezová témata

OSV

- Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávacímu oboru Cizí jazyk je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

VDO

- Vzdělávací obor Cizí jazyk přispívá k utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů žáka, rozvíjí jeho kritické myšlení, vědomí svých prav a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a vede ho k demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

MUV

- Cizí jazyk je důležitou oblastí pro realizaci Multikulturní výchovy tím, že je nástrojem a prostředkem učení, zpracování informací a prezentace názorů a postojů a tak umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Výsledkem pak by mělo být přijetí názoru a respektování všech odlišností, tolerance a spolupráce.

EV

- Vzdělávací obor Cizí jazyk poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro pohled na vzájemný vztah člověka a přírody, prostředí, v kterém žije, přispívá k osvojování základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. Propojuje rozvoj myšlení s ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince ve vztahu k okolnímu prostředí.

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Předmět:	Anglický jazyk
Stupeň:	2.

Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Moje rodina, sporty, třída	- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - používá dvojjazyčný slovník - sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se situací v rodině, třídě	MUV – multikulturalita – význam užívání jazyka jako nástroje dorozumívání – kulturní rozdíly OSV – sociální rozvoj – poznávání lidí OSV – sociální rozvoj – komunikace VkO, VkZ, Tv, Cjl
Můj život	- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu v textech - vyhledává známé výrazy fráze a odpovědi na otázky	OSV – osobnostní rozvoj – sebepoznávání a sebepojetí – sociální rozvoj – komunikace M, VkO,VkZ
Zvířata	- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě používá dvojjazyčný slovník - sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se zvířat	EV – vztah člověka k prostředí, rozhovor o zvířatech Př, VkZ, VkO – ekologie
Zdraví	- vyhledává informaci a význam slova ve výkladovém slovníku - odpovídá na otázky o svém zdraví, umí se zeptat na zdravotní stav ostatních	VkZ
V restauraci, jídlo, pití	- vyžádá si jednoduchou informaci - jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích	VkO, VkZ, Př, Cjl – sloh, popis
Země a kontinenty	- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty	MUV – etnický původ Př, VkO, VkZ, D, Z, M
Konverzace, práce s časopisy, internet	- sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se probíraných tematických okruhů - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje krátké texty	OSV – sociální rozvoj – komunikace Inf, Cjl – literatura, Vv

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace

Předmět:	Anglický jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Já a moje rodina Kamarádi Seznamování	- pozdraví a osloví, dá osobní informace - představí sebe i druhé osoby - sestaví jednoduché sdělení týkající se rodiny - sestaví rodokmen - sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se situací v rodině, třídě	OSV – sociální rozvoj, komunikace VkO
Moje záliby Sport Budoucnost	- správně tvoří jednoduché věty v budoucím i min. čase - sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se tématu - jmenuje různé druhy sportu	Hv, Vv, VkZ
Můj volný čas, víkend	- rozumí jednoduché promluvě v konverzaci v min. čase - sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se trávení volného času	VkZ, VkO
Londýn, reálie	- vyžádá si jednoduchou informaci, dá informaci - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky	MUV – lidské vztahy D, Z
Škola, školní pravidla, rozvrh hodin	- domluví se v běžných situacích - hovoří o problémech ve škole, pravidlech, poradí s problémem - sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se tématu	OSV – sociální rozvoj – komunikace VkO

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Anglický jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**

Pozdrav Představování	- pozdraví a osloví - představí sebe i druhé osoby - sestaví jednoduché ústní a písemné sdělení týkající se situací související se životem v rodině	VDO – občanská společnost a škola
Práce	- pojmenuje povolání - popíše osoby - napíše žádost, formulář Přítomné časy - vyžádá jednoduchou informaci	VkO
Styl Móda	- popíše oděv - udělá nákup - požádá o informaci Předpřítomný čas	OSV – sociální rozvoj – komunikace Cjl – sloh
Člověk v minulosti Historie	- blahopřeje - popíše rodinný život - rozezná časové vztahy Minulé časy	VkZ, D
Péče o zdraví	- jmenuje zdravá jídla, části těla, nemoci - vede dialog u lékaře	EV – základní podmínky života
Spojené království Velké Británie a Severního Irska Austrálie	- zná základní fakta o krajině, její tradice a zvyky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - vyhledá informaci ve vhodném výkladovém slovníku	MUV – multikulturalita – kulturní rozdíly Z, D
Člověk, společnost	- popíše charakter - napíše příběh - rozezná kvalitu vztahů	OSV – sociální rozvoj, komunikace
Přátelé	- vyjádří souhlas a nesouhlas - popíše volný čas a zájmovou činnost - domluví se v běžných každodenních situacích	OSV – sociální rozvoj, komunikace Cjl – literatura
Svět Příroda Počasí	- jmenuje druhy zvířat - počasí, části přírody	EV – vztah člověka k přírodě Př, Z

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Předmět:	Anglický jazyk

Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Lidé v našem životě Rodina a přátelé	- rozumí jednoduché, zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - vyžádá si jednoduchou informaci	OSV – sociální rozvoj – komunikace VkZ, VkO, Z, D, Cjl – literatura
Životní styl Život dospívajících	- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole - dá informace o nebezpečí, poradí řešení	OSV – sociální rozvoj, komunikace – lidské vztahy
Zábava, kultura, hudba	- jednoduchým způsobem se domluví - v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky	MUV – kulturní rozdíly, multikulturalita
Denní činnosti, řád Zaměstnání	– jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích – sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se zaměstnání	OSV – sociální rozvoj – komunikace
Cestování Představy o budoucnosti	– v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky, reprodukuje text – písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje věty a krátké texty	OSV – sociální rozvoj – komunikace MUV – etnický původ VkO

5.1.3. Vyučovací předmět: DALŠÍ CIZÍ JAZYK – NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu je nejen praktické osvojení cizího jazyka (němčiny), ale i chápání tohoto jazyka jako základního a nejdůležitějšího rozdílu v kulturních a sociálních odlišnostech mezi různými národy (v tomto případě jsou to rozdíly mezi českou a německou kulturou). Ve výuce je využívána audiovizuální technika, která vytváří základní podmínky pro osvojení řečových dovedností. Do výuky jsou zakomponovány i krátkodobější projekty, které slouží k praktickému osvojení učiva.

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka může být v souladu se školním vzdělávacím programem vzdělávací obsah tohoto vyučovacího předmětu nahrazen vzdělávacím obsahem **Čeština jako druhý jazyk**, a to podle individuálních vzdělávacích potřeb žáka.

Časové vymezení předmětu:

Předmět je vyučován v časové dotaci:

- 7. – 9. ročník – 2 hodiny týdně.

Při výuce je kladen důraz na motivaci, co nejčastější střídání aktivit a využívání různých forem her.

V rámci předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova. Je reflektována osobnost žáka. Žák má možnost vyniknout jako individualita i zapojit se do skupiny, která je velmi často prostředkem realizace výuky. Zjišťuje a odhaduje přirozenou formou své schopnosti, rozvíjí kreativitu a především se učí komunikovat.

Multikulturní výchova. Uvědomování si etnických i kulturních rozdílů. Budování tolerance. Pochopení a ocenění cizích tradic při poznávání německé kultury.

Klíčové kompetence

Vzdělávání v dané oblasti směruje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti,
- vnímaní a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávaní informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názoru.

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Německý jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Rozhodující témata ŠVP	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Sport, volný čas, země, města	umí pozdravit, rozloučit se, představit se, říct, odkud je a kde bydlí, říct, co dělá rád/a, říct, kde je nějaké město	Cjl, Inf, Z, Aj, Vv
Škola, jazyky, časové údaje	umí mluvit o svém programu, o rozvrhu hodin a o svých jazykových znalostech, domluvit si schůzku, vyjádřit časové údaje	Cjl, Inf, Z, Aj, M, Vv, VkO
Rodina, povolání, potraviny, průběh dne	umí mluvit o rodině a povoláních, zeptat se na cenu, popsat svůj den	Cjl, Inf, Z, Aj, VkO

Koníčky, tělo, dopravní prostředky, místa ve městě	umí mluvit o svých koníčcích, říct, kam jde/jede a co ho bolí, zeptat se na cestu	Cjl, Inf, Aj, VkZ
Cestování, oblečení, akce a místa, popis osoby	umí mluvit o cestování, vyjádřit, že se mu něco líbí/nelíbí, mluvit o minulosti, popsat někoho	Cjl, Inf, Z, Aj, Vv, D
Bydlení, zvířata, prázdniny, narozeniny a oslavy	umí popsat dům/byt, vyprávět o prázdninách a o svých pocitech, ohodnotit něco, pozvat někoho a popřát někomu	Cjl, Inf, Aj, Př, Vv

Místo realizace: učebny, multimediální učebna

Dělení: na skupiny v rámci ročníku

Formy a metody práce: skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu (písemná, ústní), samostatná práce (vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály), hry, soutěže, výukové programy na PC, krátkodobé projekty

5.1.4. Vyučovací předmět: DALŠÍ CIZÍ JAZYK – ŠPANĚLSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu je nejen praktické osvojení cizího jazyka (španělštiny), ale i chápání tohoto jazyka jako základního a nejdůležitějšího rozdílu v kulturních a sociálních odlišnostech mezi různými národy (v tomto případě jsou to rozdíly mezi českou a španělskou kulturou). Ve výuce je využívána audiovizuální technika, která vytváří základní podmínky pro osvojení řečových dovedností. Do výuky jsou zakomponovány i krátkodobější projekty, které slouží k praktickému osvojení učiva.

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka může být v souladu se školním vzdělávacím programem vzdělávací obsah tohoto vyučovacího předmětu nahrazen vzdělávacím obsahem **Čeština jako druhý jazyk**, a to podle individuálních vzdělávacích potřeb žáka.

Časové vymezení předmětu:

Předmět je vyučován v časové dotaci:

- 7. – 9. ročník – 2 hodiny týdně.

Při výuce je kladen důraz na motivaci, co nejčastější střídání aktivit a využívání různých forem her.

V rámci předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova. Je reflektována osobnost žáka. Žák má možnost vyniknout jako individualita i zapojit se do skupiny, která je velmi často prostředkem realizace výuky. Zjišťuje a odhaduje přirozenou formou své schopnosti, rozvíjí kreativitu a především se učí komunikovat.

Multikulturní výchova. Uvědomování si etnických i kulturních rozdílů. Budování tolerance. Pochopení a ocenění cizích tradic při poznávání španělské kultury.

Klíčové kompetence

Vzdělávání v dané oblasti směruje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti,
- vnímaní a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávaní informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názoru.

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace	
Předmět:	Španělský jazyk	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Rozhodující témata ŠVP	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Fonetika, Gramatika	výslovnost, abeceda, hláskování – umí tvořit věty, včetně tázacích a zvolacích časuje slovesa pravidelná i nepravidelná, poradí si se zájmeny	Čj, Inf, Z, Aj, Vv
Rodina, volný čas, sport, země, města, jazyky, čísla	umí pozdravit, představit se, rozloučit se, říct odkud a kde bydlí, co rád/a dělá, kde je město, země, umí mluvit o rodině, a svých jazykových dovednostech, počítat	Čj, Inf, Z, Aj, M, Vv, VkO
Škola, povolání, jídlo a pití, potraviny, restaurace	umí popsat svůj program, o rozvrhu hodin, o povoláních, zeptá se na cenu, umí si objednat, umí popsat své oblíbené jídlo a vyjmenovat ingredience	Čj, Inf, Z, Aj, M, Vv, VkO, VkZ, Sp
Volný čas, tělo, průběh dne, bydlení	umí mluvit o svých koníčcích, popsat části těla, co ho/ji bolí, zvládne popsat dům, místnosti, nábytek	Čj, Inf, Z, Aj, Vv
Cestování, oblečení, akce, popis osoby	umí mluvit o cestování, vyjádřit, že se mu/jí něco líbí/nelíbí, umí se zeptat na cestu, popsat někoho, vyjmenovat to má na sobě	Čj, Inf, Z, Aj, Vv

Místo realizace:	učebny, multimediální učebna
Dělení:	na skupiny v rámci ročníku
Formy a metody práce:	skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu (písemná, ústní), samostatná práce (vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály), hry, soutěže, výukové programy na PC, krátkodobé projekty

5.1.5. Vyučovací předmět: ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Vzdělávací obsah **Čeština jako druhý jazyk** může být zařazen namísto vzdělávacího obsahu **Další cizí jazyk**, popřípadě realizován také s využitím disponibilní časové dotace.

Konkrétní časovou dotaci, ročník zařazení, organizaci výuky a dobu trvání stanoví ředitel školy podle vzdělávacích potřeb žáka a organizačních možností školy.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět **Čeština jako druhý jazyk** je určen žákům s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Jeho cílem je rozvoj komunikačních dovedností v českém jazyce potřebných pro úspěšné zapojení žáka do výuky a běžného školního života. Výuka je zaměřena zejména na porozumění mluvenému projevu, rozvoj slovní zásoby, porozumění textu, ústní a písemné vyjadřování a osvojování českého jazyka v situacích souvisejících se školní výukou.

Obsah, rozsah a organizace výuky se stanovují individuálně podle potřeb žáka. Výuka může probíhat individuálně, ve skupině nebo v jiné organizační formě podle podmínek školy. Jako podpůrný materiál škola využívá **Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání**.

V předmětu jsou realizována zejména tato **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj komunikačních dovedností, sociálních vztahů, schopnosti spolupráce a orientace v běžných školních situacích.

Multikulturní výchova – rozvoj respektu ke kulturní rozmanitosti, tolerance a orientace v českém sociokulturním prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- osvojuje si český jazyk jako prostředek komunikace a vzdělávání,

- propojuje nové jazykové poznatky s praktickými situacemi ve škole i mimo ni,
- rozvíjí schopnost samostatně se učit a využívat získané jazykové dovednosti.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- řeší jednoduché komunikační situace v českém jazyce,
- učí se reagovat v běžných školních a životních situacích,
- hledá způsoby, jak překonávat jazykové bariéry.

Kompetence komunikativní

Žák:

- porozumí běžným pokynům a sdělením,
- vyjadřuje přiměřeně své myšlenky, potřeby a zkušenosti,
- rozvíjí ústní i písemný projev odpovídající své jazykové úrovni.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- spolupracuje s ostatními,
- zapojuje se do činností ve třídě a ve škole,
- posiluje jistotu při komunikaci v českém jazyce.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje kulturní odlišnosti,
- orientuje se v základních pravidlech soužití ve škole,
- rozvíjí odpovědný přístup ke školním povinnostem a k mezilidským vztahům.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá český jazyk při plnění školních úkolů,
- osvojuje si základní pracovní a studijní návyky,
- učí se samostatně a odpovědně plnit zadané úkoly.

Kompetence digitální

Žák:

- využívá přiměřeně digitální technologie při učení,
- pracuje s dostupnými digitálními materiály podporujícími rozvoj českého jazyka,
- využívá digitální prostředky k porozumění, procvičování a komunikaci.

Hodnocení předmětu

Hodnocení vzdělávacího obsahu **Čeština jako druhý jazyk** vychází z míry dosažení stanovených vzdělávacích cílů a z individuálního jazykového pokroku žáka. Při hodnocení se přihlíží zejména k výchozí úrovni znalosti českého jazyka, k rozvoji porozumění, mluveného a písemného projevu, k rozšiřování slovní zásoby a ke schopnosti využívat český jazyk při vzdělávání a v běžných školních situacích.

Hodnocení se zaměřuje především na individuální pokrok žáka a na jeho funkční užívání českého jazyka, nikoli pouze na srovnání s běžným výkonem ostatních žáků stejného ročníku. U žáků cizinců se při hodnocení zohledňuje úroveň znalosti českého jazyka jako okolnost ovlivňující jejich výkon.

Způsob hodnocení je v souladu se školním řádem vyjádřen klasifikací, slovním hodnocením nebo kombinací obou způsobů.

5.2. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

5.2.1. Vyučovací předmět: MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Časové vymezení předmětu:

Předmět matematika se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 1. – 5. ročník – 5 hodin týdně.

Celková dotace na 1. stupni je 25 hodin, z toho 3 hodiny z disponibilní dotace.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Tato vzdělávací oblast má nezastupitelné místo ve vzdělávacím procesu. Prolíná se celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další vzdělávání. Vede žáky k rozvíjení systematičnosti, přesnosti a logickému myšlení. Zároveň učí využívání matematických pojmů a vztahů v reálných situacích. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, symboliku, terminologii. Matematika a její aplikace je založena na aktivních činnostech. Uplatňují se zde i mezipředmětové vztahy, český jazyk – porozumění a tvorba slovních úloh, pracovní činnosti a výtvarná výchova, kdy při výrobě nejrůznějších předmětů žáci využívají své znalosti z geometrie. Práce s daty je uplatněna v přírodovědě a tělesné výchově.

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je zastoupeno tematickým okruhem Osobnostní rozvoj.

Žáci se učí využívat výpočetní techniku (kalkulátory, PC programy a jiné výukové programy), desítková, zlomková a řádová počítadla, matematická kostka, číselné osy, nástěnné tabule.

Při výuce je zohledňován individuální přístup k nadaným žákům a k žákům s SPU, kteří používají vhodné učební a kompenzační pomůcky. Na základě doporučení PPP jsou žáci vzděláváni podle IVP.

Vzdělávací oblast je rozdělena na tematické okruhy:

- čísla a početní operace,
- závislosti vztahy a práce s daty,
- geometrie v rovině a v prostoru,
- nestandardní aplikační problémy a úkoly (rozšiřující učivo).

V rámci předmětu jsou realizovány **výchovně – vzdělávací strategie** vedoucí k naplňování klíčových kompetencí a k docílení očekávaných výstupů vzdělávací oblasti.

Metody práce – frontální výuka, skupinová práce, práce ve dvojicích, individuální práce, činnostní učení, soutěže (olympiády, Klokánek, Cvrček), hlavolamy, rébusy, matematické oříšky, trénink logického myšlení.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- **čísla a početní operace –** osvojení si aritmetických operací:
    - dovednost provádět operaci,
    - algoritmické porozumění,
    - významové porozumění,
    - získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná.
- **závislosti, vztahy a práce s daty –** rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn závislostí, jejich analýza z tabulek, diagramů, grafů.
- **geometrie v rovině –** určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru.
- **nestandardní aplikační úlohy a problémy –** uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života.

Organizace výuky

Žáci pracují během vyučovací hodiny ve třídě, v případě potřeby může vyučující využít počítačové nebo multimediální učebny, střídají se různé metody a formy práce, často skupinové vyučování, k dispozici je dostatek názorných vyučovacích pomůcek, které vyučující používají.

V předmětu jsou realizována tato **průřezová témata**:

- Osobnostní a sociální výchova,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- Výchova demokratického občana,
- Environmentální výchova,
- Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- učí se přesně a stručně vyjadřovat, včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev,
- rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- učí se rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrole, systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti,
- učí se provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků.

Kompetence komunikativní

Žák:

- učí se přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- srozumitelně a věcně argumentují prostřednictvím řešení matematických problémů, kriticky posuzují možnosti řešení,
- spolupracují navzájem a pomáhají si, učí se pracovat v týmu.

Kompetence občanská

Žák:

- při zpracovávání informací se kriticky zamýšlí nad obsahy sdělení,
- učí se hodnotit práci svou a ostatních,
- při vyjadřování svých názorů využívá kultivovaný, ohleduplný a taktní projev, učí se vnímat složitosti světa.

Kompetence pracovní

Žák:

- vytvářejí si zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě,
- učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení a využívá je při učení,
- využívá digitální technologie k usnadnění a zkvalitnění práce,
- získává a vyhledává data a informace.

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	1.	
Ročník:	1.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE Přirozená čísla 0 až 10	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, - počítá předměty v daném souboru, - vytváří soubory s daným počtem prvků	OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání

Přirozená čísla do 20 Procvičování	- čte, zapisuje přirozená čísla do 10 a do 20 - užívá lineární uspořádání - provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v jednoduchých případech - využívá při pamětném počítání komutativnost - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	Čj – porozumění textu, čtení Tv – pořadí Hv – rytmická říkadla
Vztahy menší, větší, o kolik	- porovnává přirozená čísla do 10 až 20 - užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - zobrazí číslo na číselné ose	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU Geometrické tvary – čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh Tělesa – kvádr, válec, koule	- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné tvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	Pč – práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti Vv – kresba

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	1.	
Ročník:	2.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE Sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes 10	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose - provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
Přirozená čísla do 100, porovnávání, sčítání a odčítání, počítání se závorkami	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100 počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	

	- užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose - provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	
Sčítání a odčítání do 100 s přechodem přes 10 Zaokrouhlování čísel na desítky	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose - provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace	Čj – čtení s porozuměním
Násobení a dělení přirozených čísel v oboru násobilek 0, 1, 2, 3, 4, 5. 6, 7, 8, 9 a 10	- počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose - provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU Rýsování úseček a měření jejich délek Orientace v čase – den, hodina, minuta Základní útvary v rovině: lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kruh, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, mnohoúhelník Základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	- rozezná, pojmenuje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	Vv – kresba Pč – práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, modelování
ZÁVISLOST, VZTAHY A PRÁCE S DATY Hodiny, čas, tabulky	- osvojuje si čtení časových údajů na různých typech hodin - doplňuje tabulky	Prv – hodiny, čas

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace

Předmět:	Matematika	
Stupeň:	1.	
Ročník:	3.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE Numerace 0 – 1 000 Písemné sčítání a odčítání Dělení dvojciferných čísel jednocifernými Násobilka 1 – 10	- zobrazí číslo na číselné ose - provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU přímka, polopřímka, kružnice Geometrické tvary Tělesa	- rozezná, pojmenuje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	Pč – konstrukční činnosti, práce s drobným materiálem Vv – kresba
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - jednotky a převody	- provádí jednoduché převody jednotek - pracuje s tabulkou	

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE Numerace do 10 000 a milionu	- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	

Algoritmy písemného dělení, násobení, sčítání a odčítání Zlomky Slovní úlohy	- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násoben - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - používá přirozená čísla k modelování reálných situací - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	Čj – srozumitelnost a přesnost sdělení Finanční gramotnost – orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje ceny nákupu a vrácení peněz, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU konstrukce trojúhelníku a trojúhelníková nerovnost výpočet obvodu a obsahu čtverce, obdélníku kolmice, rovnoběžky	- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - sestrojí rovnoběžky a kolmice	Pč – práce s drobným materiálem
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - tabulky, diagramy	- sestavuje, čte a rozumí jednoduchým tabulkám a diagramům	Přv – neživá příroda Tv – tabulky výkonů

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	1.	
Ročník:	5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY Jednotky délky, hmotnosti, obsahu, času Grafy a diagramy	- vyhledává, třídí a sbírá data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	Vv – kresba, náčrt Pč – práce s drobným materiálem Přv – měření a zápis hodnot

		Tv – měření a porovnávání výkonů
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE Násobení víceciferným činitelem	- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací - v oboru přirozených čísel	Tv – měření a porovnávání výkonů
Slovní úlohy	- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené - početní operace v celém oboru přirozených čísel	Čj – jasnost a srozumitelnost vyjádření Finanční gramotnost – orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje ceny nákupu a vrácení peněz, vysvětlí, proč spořit, si půjčovat a jak vracet dluhy. Na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů.
Dělení dvojciferným dělitelem	- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	
Zlomky, desetinná čísla a početní výkony s nimi	- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel - přečte zápis desetinného čísla na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	Přv – založení jednoduchého pokusu, měření teploty Vl – práce s číselnou osou

	- porozumí významu znaku minus pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Finanční gramotnost – spoření, dluhy
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU Obrazce: čtverec, obdélník, trojúhelník, mnohoúhelník, kružnice	- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	Pč – práce s drobným materiálem
Osová souměrnost	- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	Vv – osová souměrnost

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň</u>

Časové vymezení předmětu:

Předmět matematika se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. a 8. ročník – 4 hodiny týdně,
- 7. a 9. ročník – 5 hodin týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Oblast matematiky a jejích aplikací je rozčleněna na čtyři tematické okruhy. Jde o seznámení se a provádění **operací s číslem a proměnnou**, dále o tematický okruh, zabývající se **závislostmi a vztahy**, dalším okruhem je **geometrie v rovině a prostoru** a poslední neméně důležitou složkou matematického vzdělávání jsou **logické a kombinatorické úlohy.**

Vzdělávání v matematice je zaměřeno:

- na využití matematiky v reálných situacích každodenního života,
- na osvojení si pojmů a matematických postupů,
- na rozvoj abstraktního a exaktního myšlení,
- na logické a kritické usuzování

Průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova,
- Mediální výchova,

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- Výchova demokratického občana.

Obsahové vymezení

Předmět matematika se vyučuje jako samostatný předmět. Oblast matematiky a jejích aplikací je rozčleněna na čtyři tematické okruhy. Jde o seznámení se a provádění operací s číslem a proměnnou, dále o tematický okruh zabývající se závislostmi a vztahy, dalším okruhem je geometrie v rovině a prostoru a poslední neméně důležitou složkou matematického vzdělávání jsou logické a kombinatorické úlohy. Vzdělávání v matematice je zaměřeno na využití matematiky v reálných situacích každodenního života, osvojení si pojmů a matematických postupů, rozvoj abstraktního a exaktního myšlení, logické a kritické usuzování. Předmět matematika je úzce spjat s dalšími předměty, např. fyzika (převody jednotek, rovnice), zeměpis (měřítko), chemie (řešení rovnic, převody jednotek).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů,
- vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh),
- využívání prostředků výpočetní techniky.

Kompetence k řešení problémů

- zjišťuje, že realita je složitější než její matematický model,
- provádí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků,
- učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů.

Kompetence komunikativní

- zdůvodňuje matematické postupy,
- vytváří hypotézy,
- komunikuje na odpovídající úrovni.

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- učí se věcně argumentovat, schopnosti sebekontroly.

Kompetence občanské

- respektuje názory ostatních,
- formuje volní a charakterové rysy,
- zodpovědně rozhoduje podle dané situace.

Kompetence pracovní

- zdokonaluje grafický projev,
- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení a využívá je při učení,
- vytváří a upravuje tabulky a grafy,
- využívá digitální technologie k usnadnění a zkvalitnění práce,
- získává a vyhledává data a informace.

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Celá čísla	- chápe množinu celých čísel jako rozšíření množiny přirozených čísel - porovnává velikosti celých čísel a zobrazí je na číselné ose - rozumí významu absolutní hodnoty celého čísla - najde k celému číslu číslo opačné - provádí písemné početní operace v oboru celých čísel	

Desetinná čísla	- chápe množinu desetinných čísel jako rozšíření množiny celých čísel - porovnává velikosti desetinných čísel a zobrazí je na číselné ose - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor - provádí písemné početní operace v oboru desetinných čísel - spočítá aritmetický průměr a umí ho použít v praxi	MEV – kritické čtení vnímání mediálních sdělení (vyhledávání informací) Vv, Sp, Tv
Výrazy	- používá správně asociativnost, komutativnost početních operací a závorky ve výrazech - spočítá hodnotu číselného výrazu a výrazu s proměnnou v oboru desetinných čísel - používá výrazy s proměnnou pro zápis slovních úloh	
Osová souměrnost	- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti - určí osově souměrný rovinný útvar a najde jeho osy souměrnosti	Architektura Pč
Trojúhelníky a čtyřúhelníky	- určuje a charakterizuje trojúhelníky a čtyřúhelníky, analyzuje jejich vlastnosti - spočítá obvod a obsah trojúhelníku a čtyřúhelníku - používá správně jednotky obsahu a zvládá jejich vzájemný převod	EV – lidské aktivity Vv
Tělesa	- načrtne a sestrojí síť kolmého hranolu - vypočítá objem a povrch kvádru a krychle	EV – vztah člověka k prostředí Vv, Fy, Sp
Grafy	- určí polohu bodu v rovině pomocí pravoúhlého systému souřadnic - čte a vytváří grafy pro jednoduché závislosti	Fy, Ch

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Dělitelnost přirozených čísel	- definuje pojem „prvočíslo“	Tv, doprava

	- rozloží složené číslo na součin prvočísel, najde (nejmenší) společný násobek a (největšího) společného dělitele - rozpoznává a v praxi používá znaky dělitelnosti - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	
Zlomky, racionální čísla	- chápe racionální čísla jako rozšíření oboru celých čísel - rozšiřuje a krátí zlomky, znázorňuje zlomky na číselné ose, porovnává jejich velikost - převádí zlomek na desetinné čísla a naopak - rozumí zápisu smíšeného čísla, převede smíšené číslo na nepravý zlomek a naopak - zjednoduší složený zlomek, určí hodnotu výrazu se zlomky - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem) - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	Cjl, logika, Sp
Poměr	- rozděluje danou hodnotu na části v určitém poměru - mění hodnotu v určitém poměru, předem odhaduje velikost a určuje, zda se jedná o zvětšení nebo zmenšení - řeší slovní úlohy z praxe (měřítko plánu, čtení z mapy) - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (poměrem) - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	Z, Fy
Přímá a nepřímá úměrnost	- rozpozná vztah přímé a nepřímé úměrnosti v úlohách řeší slovní úlohy na přímou a nepřímou úměrnost užitím trojčlenky a úsudku - rýsuje grafy obou závislostí a umí v nich číst, - zapisuje tabulky obou závislostí	Vv, Fy
Procenta	- definuje procento a promile - řeší úlohy na výpočet procentové části, počtu procent a základu 3 způsoby – přes 1 %, trojčlenkou či pomocí zlomků - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (procentem)	MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení EV – lidské aktivity Sp, banka, daně, praxe

	- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	
Lineární rovnice	- řeší jednoduché lineární rovnice s pomocí ekvivalentních úprav	
Osová a středová Souměrnost	- chápe osovou a středovou souměrnost jako zobrazení, - najde obraz k jednoduchému zadanému vzoru - určí osy souměrnosti, popř. střed souměrnosti rovinného útvaru, pokud existují	
Trojúhelník a kružnice	- používá vlastnosti vedlejších a vrcholových úhlů pro výpočet a měření velikosti úhlu - sestrojí kružnici trojúhelníku opsanou a vepsanou - aplikuje znalosti klasifikace vzájemné polohy dvou kružnic či vzájemné polohy přímky a kružnice v konstrukčních úlohách	
Shodnost trojúhelníků	- určuje, zda jsou dva rovinné geometrické útvary shodné - sestrojuje trojúhelníky podle vět SSS, SUS, USU	Fy
Čtyřúhelníky	- rozlišuje druhy čtyřúhelníků, zná jejich vlastnosti a pozná je v praktickém životě - sestrojuje rovnoběžník a lichoběžník v jednoduchých případech - spočítá obsah a obvod rovnoběžníku a lichoběžníku	Fy, VkO
Tělesa	- pozná předměty z běžného života, které mají tvar geometrického tělesa - rýsuje sítě a zhotovuje modely geometrických těles - počítá objem a povrch hranolu - řeší slovní úlohy z praxe	praxe, Fy, Vv, Sp

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace	
Předmět:	Matematika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Druhá mocnina a odmocnina	- vypočítá hodnotu výrazu s druhou mocninou a odmocninou	Ch, Fy

	- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím druhých mocnin a odmocnin, účelně využívá kalkulátor a tabulky	
Pythagorova věta	- řeší aplikační úlohy na Pythagorovu větu v planimetrických úlohách, ve stereometrii i v praxi	Hv, Vv, logika, D
Mocniny s přirozeným mocnitelem	- zapisuje číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti - provádí početní operace, užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny	
Algebraické výrazy	- provádí sčítání, odčítání a násobení mnohočlenů, dělí mnohočlen jednočlenem - vypočítá druhou mocninu dvojčlenu podle vzorce - rozloží mnohočlen na součin vytýkáním výrazu před závorku nebo podle vzorce	OSV – osobnostní rozvoj, rozvoj schopností a poznávání (cvičení pozornosti a soustředění)
Lineární rovnice	- aplikuje učivo o výrazech a mnohočlenech - umí řešit složitější lineární rovnice - umí vyjádřit neznámou ze vzorce - zapíše a vyřeší pomocí lineárních rovnic slovní úlohy o pohybu a o společné práci	Fy, Ch, Sp, praxe
Kružnice, kruh, válec	- aplikuje vlastnosti Thaletovy kružnice v konstrukčních úlohách - vypočítá délku kružnice a kruhového oblouku, obsah kruhu a kruhové výseče - vypočítá objem a povrch rotačního válce - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného učiva	MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Z, Fy, Vv, Sp, Hv
Konstrukční úlohy Množiny bodů dané vlastnosti	- dovede zapsat zápis konstrukce pomocí matematických značek - aplikuje a kombinuje osvojené učivo při konstrukcích rovinných útvarů	Vv, architektura, Sp

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace
Předmět:	Matematika
Stupeň:	2.
Ročník:	9.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Lomené výrazy	- zjednodušuje lomené výrazy - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - určí hodnotu výrazu - zapisuje slovní text, který popisuje jednoduchou reálnou situaci, pomocí lomeného výrazu - při úpravě využívá vzorců a vytýkání	MEV – kritické myšlení Inf, Ch, Fy
Rovnice	- aplikuje učivo o lomených výrazech - matematizuje jednoduché reálné situace a řeší reálnou situaci pomocí soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých	
Funkce	- vyjádří funkční vztah rovnicí, grafem, tabulkou - matematizuje reálné situace s využitím funkčních vztahů, grafů, tabulek - převádí údaje z textu do tabulky, diagramu a grafu a naopak	Inf, Fy, Ch, Z
Podobnost	- rozeznává shodné a podobné rovinné geometrické útvary - užívá věty o podobnosti trojúhelníků při výpočtech i v konstrukčních úlohách, řeší reálné situace pomocí znalostí o podobnosti	OSV – osobnostní rozvoj, rozvoj pozornosti poznávání Vv, Fy
Objemy a povrchy těles	- načrtne a sestrojí sítě jehlanu a kužele, odhaduje a vypočítá objem a povrch jehlanu, kužele a koule - matematizuje a řeší reálné situace s využitím učiva o daných tělesech - orientuje se v tabulkách a samostatně je využívá při výpočtech objemů a povrchů daných těles	D, Sp
Základy finanční matematiky	- modeluje a řeší situace s využitím úrokování, jedná se především o úlohy z praxe	MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení VkZ, VkO, Z
<u>ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO</u>		
Goniometrické funkce ostrého úhlu – tg, cotg, sin, cos	- znázorňuje funkční hodnoty v grafu a na jednotkové kružnici - umí pracovat s tabulkami goniometrických funkcí, užívá znalostí o goniometrických funkcích k výpočtům úhlů a	Inf, Fy

	stran v pravoúhlém trojúhelníku a k řešení úloh z reálné situace	

5.3. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: INFORMATIKA

Vzdělávací obor: Informatika

5.3.1. Vyučovací předmět: INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět informatika se vyučuje jako samostatný předmět v 4. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 4. – 5. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Žáci si prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je

i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizace výuky

Výuka probíhá na počítačích v počítačové učebně s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

V předmětu jsou realizována tato **průřezová témata**:

- Osobnostní a sociální výchova,
- Mediální výchova,
- Multikulturní výchova.

Klíčové kompetence

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení,
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému,
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy,
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění,
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají,

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.

Kompetence občanská

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít,
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků,
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce,

- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání,
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast:	Informatika
Předmět:	Informatika
Stupeň:	1.
Ročník:	4.
Období:	2.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Bezpečná práce s digitálními technologiemi	- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	MUV – princip sociálního smíru a solidarity VkZ
Práce ve sdíleném prostředí	- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu - propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace Čj, Přv, Vl
Úvod do kódování a šifrování dat a informací	- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji - vyčte informace z daného modelu	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita
Ovládání digitálního zařízení	- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	OSV – rozvoj schopností poznávání MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Čj, Vl
Úvod do modelování pomocí grafů a schémat	- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji - vyčte informace z daného modelu	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace Vl

Vzdělávací oblast:	Informatika

Předmět:	Informatika
Stupeň:	1.
Ročník:	5.
Období:	2.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Úvod do práce s daty	- uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat - pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita Čj, Vl, Přv
Úvod do modelování pomocí grafů a schémat	- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji - vyčte informace z daného modelu	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace Vl
Základy programování – příkazy, opakující se vzory, vlastní bloky, náhoda, postavy a události	- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita M
Úvod do informačních systémů	- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi - pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace
Ovládání digitálního zařízení	- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	OSV – rozvoj schopností poznávání MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Čj, Vl
Základy robotiky se stavebnicí	- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví	

	program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět informatika se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizace výuky

Výuka probíhá na počítačích v počítačové učebně s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

V předmětu jsou realizována tato **průřezová témata**:

- Osobnostní a sociální výchova,
- Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení,
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

<u>Kompetence k řešení problémů</u>

Žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému,
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy,
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění,
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají,
- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.

Kompetence občanská

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít,
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků,
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce,
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání,

- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast:	Informatika	
Předmět:	Informatika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Kódování a šifrování dat a informací	- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita
Práce s daty	- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat - sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	OSV – mezilidské vztahy OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita MEV – práce v realizačním týmu, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a jejich tvorba Cjl, M
Informační systémy	- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace,

		psychohygiena, kreativita
Programování – opakování a vlastní bloky	- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita

Vzdělávací oblast:	Informatika	
Předmět:	Informatika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Programování – podmínky, postavy, události	- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita

Modelování pomocí grafů a schémat	- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita MEV – fungování a vliv médií ve společnosti
Programování – větvení, parametry a proměnné	- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita
Počítače	- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky - poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače - dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita Cjl

Vzdělávací oblast:	Informatika	
Předmět:	Informatika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**

Programování robotické stavebnice	- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	
Programování hardwarové desky	- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné	
Hromadné zpracování dat	- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	OSV – rozvoj schopností poznávání Cjl, M

Vzdělávací oblast:	Informatika	
Předmět:	Informatika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Programovací projekty	- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita,

	problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	komunikace, kooperace a kompetice
Digitální technologie	- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky - poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače - dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita, komunikace Cjl

5.4. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

5.4.1. Vyučovací předmět: PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět prvouka se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 3. ročníku s časovou dotací:

- 1. – 3. ročník – 2 hodiny týdně.

Předmět obsahuje všechna témata vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět:

- Místo, kde žijeme – místo bydliště a školy, obec a kraj, nebezpečí, projekt Poznáváme MČ Praha 14,
- Lidé kolem nás – vztahy v rodině a společnosti, odlišnosti, význam práce,

- Lidé a čas – režim dne, roku, minulost a současnost, pověsti, projekt Výchova k odpovědnému vztahu ke zvířeti,
- Rozmanitost přírody – změny v ročních obdobích, živočichové, rostliny, ochrana přírody, projekt EV,
- Člověk a jeho zdraví – hygienické návyky, silniční provoz, stavy ohrožení, projekt Zdravý životní styl – využití školní knihovny, počítačové učebny, vycházek, exkurzí, …
- Dopravní výchova – základy pravidel silničního provozu, poznání okolí školy a bydliště ...

Součástí Prv jsou i programy: PSPJ, VKZVKZ, PMČP14, VKVP, ZZ, ZŽS, OČZMU, DV.

V rámci vzdělávací oblasti jsou zdokonalovány klíčové kompetence, využívány mezipředmětové vztahy a průřezová témata, a to většinou formou integrace nebo projektu.

Formy a metody práce – pro vzdělávací oblast Člověk a jeho svět – skupinová práce, práce ve dvojici, individuální práce, kladení otázek a hledání odpovědí, kvizy, didaktické hry, dramatické prvky, laboratorní práce, pokusy, hraní rolí, myšlenkové mapy, činnostní učení, komunitní kruh, problémové učení, audiovizuální metody, praktická cvičení, demonstrace, diskusní kruhy, pracovní listy.
Tato oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat.
Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti.
Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všímat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, dojmy a poznatky a reagovat na ně. V rámci předmětu je zařazena také dopravní výchova. Žáci získávají dovednosti a vědomosti, aby byli bezpečnými účastníky silničního provozu. 1. období je zaměřeno na chodce, případně jízdu na kolečkových bruslích anebo koloběžce. Finanční gramotnost zahrnuje oblast znalostí jednoduchého rodinného rozpočtu, dovednosti používání peněz v běžných situacích, kdy odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácení peněz.

V rámci předmětu jsou uplatňovány mezipředmětové vztahy a **průřezová témata:**

- Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – poznávání lidí, Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika;

- Environmentální výchova – Základní podmínky života, Vztah k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí;
- Multikulturní výchova – Lidské vztahy, Etnický původ;
- Výchova demokratického člověka – Občanská společnost a škola.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět jsou uplatňovány postupy, aktivity, metody a formy práce, které vedou k utváření klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák:

- vybírá a třídí informace na základě jejich pochopení, poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- řeší nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, snaží se pochopit problém, řešit problém, snaží se k tomu využít vlastního úsudku,
- nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá řešení.

Kompetence komunikativní

Žák:

- naslouchá promluvám druhých lidí, zapojuje se do diskuse a obhajuje svůj názor,
- získané dovednosti a znalosti předává dalším spolužákům.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- spolupracuje ve skupině, snaží se pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce,
- podílí se na utváření příznivé atmosféry, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situace ostatních, odmítá útlak a hrubé zacházení,
- uplatňuje základní ekologické znalosti v praktickém životě,
- poskytne podle svých schopností účinnou pomoc.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla,
- dodržuje pravidla hygieny ochrany svého zdraví.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volní postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět	
Předmět:	Prvouka	
Stupeň:	1.	
Ročník:	1.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
LIDÉ KOLEM NÁS Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny	- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	OSV – morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika, sociální rozvoj – poznávání lidí
MÍSTO, KDE ŽIJEME Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace	- orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí – Den Země Vv – nákres, barvy M – geometrie

Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště		
ROZMANITOST PŘÍRODY Rostliny, houby, živočichové – význam v přírodě a pro člověka Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů	- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	Pč – práce s drobným materiálem Tv – pobyt v přírodě
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů Osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	EV – základní podmínky života, požární a zdravotní cvičení

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Předmět:	Prvouka
Stupeň:	1.

Ročník:	2. – 3.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
LIDÉ A ČAS Orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny	- využívá časové údaje při řešení situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	Čj – literární výchova
ROZMANITOST PŘÍRODY Látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek Voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život	- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, Den Země Pč – práce s drobným materiál Tv – pobyt v přírodě Hv – tematické písně, říkadla

Nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam Rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, výživa Rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů		
LIDÉ KOLEM NÁS Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena Osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup	- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	EV – vztah člověka k prostředí, požární a zdravotní cvičení

v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém		
MÍSTO, KDE ŽIJEME Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště Obec (město), místní krajina – minulost a současnost obce (města) Okolní krajina (místní oblast, region) – působení lidí na krajinu a životní prostředí, světové strany	- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

5.4.2. Vyučovací předmět: PŘÍRODOVĚDA

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu</u>

Časové vymezení předmětu:

Předmět přírodověda se vyučuje jako samostatný předmět v 4. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 4. ročník – 1 hodina týdně,
- 5. ročník – 2 hodiny týdně.

Předmět obsahuje tyto tematické okruhy:

- Místo, kde žijeme,

- Rozmanitost přírody,
- Člověk a jeho zdraví,
- Dopravní výchova.

Vyučovací předmět přírodověda patří do komplexní vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Přírodověda je systematický předmět opírající se o vybrané poznatky z různých přírodovědných oborů a je sestavena tak, aby žáci získávali vědomosti a dovednosti a rozvíjeli svoje schopnosti, které jim umožní aktivně poznávat přírodu, člověka, člověkem vytvořený svět a prostředí, ve kterém pracuje a žije.
V rámci tohoto předmětu jsou integrovaná **průřezová témata:**
Environmentální výchova – Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k životnímu prostředí, Ekosystémy. Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – psychohygiena, Sociální rozvoj – mezilidské vztahy.
Z mezipředmětových vztahů je zastoupen hlavně český jazyk, výtvarná výchova, pracovní činnosti a tělesná výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Při vyučování tohoto předmětu se žáci pohybují často mimo budovu na vycházkách, návštěvách muzeí apod. Předmět se realizuje **formou** vyučovací hodiny s krátkodobými projekty.
V rámci předmětu jsou realizovány postupy práce, které vedou k naplňování kompetencí.

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- získává dovednost k učení, získané poznatky a vědomosti třídí, srovnává a vyhodnocuje, porovnává je s tím, co se dozvěděl na vycházkách, při návštěvách muzeí, ZOO a botanických zahrad.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- přemýšlí o nesrovnalostech, snaží se najít příčinu, nachází shodné a odlišné znaky,
- vyhledává další informace, ověřuje si správnost řešení problému.

<u>Kompetence komunikativní</u>

Žák:

- dokáže srozumitelně vyjadřovat svoje myšlenky ústně i písemně, aby je mohl předat dalším spolužákům,
- seznamuje se se s různými typy textů, klade dotazy při besedách.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupině nebo dvojici, učí se naslouchat a přijímat názory ostatních.

Kompetence občanské

Žák:

- učí se chápat ekologické a environmentální problémy,
- respektuje požadavky na kvalitu životního prostředí, učí se chovat zodpovědně v situacích ohrožujících zdraví a život člověka.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje určitá pravidla, plní zadané úkoly,
- využívá získané poznatky k ochraně zdraví svého i ostatních a k ochraně životního prostředí.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volní postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět	
Předmět:	Přírodověda	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**

ROZMANITOST PŘÍRODY Rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy Rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka	- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	EV – ekosystémy, vztah člověka k životnímu prostředí EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, Den Země Tv – pobyt v přírodě Pč – práce s drobným materiálem
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace,	- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	OSV – sociální rozvoj – mezilidské vztahy EV – vztah člověka k prostředí Hasičské a zdravotní cvičení Tv – pohyb, aktivity

zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém		

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět	
Předmět:	Přírodověda	
Stupeň:	1.	
Ročník:	5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ROZMANITOST PŘÍRODY Životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí Látky a jejich vlastnosti Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období	- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - vysvětlí na základě poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	EV – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí, projekt Den Země Čj – slohová výchova Tv – pobyt v přírodě Vv – práce s barvou, linie, tvar Pč – práce s drobným materiálem M – desetinná čísla, zápis záporného čísla
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické	- využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	OSV – osobnostní rozvoj, psychohygiena

změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince Péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena Osobní bezpečí, krizové situace – šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	

5.4.3. Vyučovací předmět: VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět vlastivěda se vyučuje jako samostatný předmět v 4. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 4. ročník – 2 hodiny týdně,

- 5. ročník – 2 hodiny týdně.

Předmět obsahuje tyto tematické okruhy:

- Místo, kde žijeme,
- Lidé kolem nás,
- Lidé a čas,
- Dopravní výchova.

Vyučovací předmět vlastivěda patří do komplexní vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Je začleněn do 4. a 5. ročníku, 2. období. Zahrnuje oblast týkající se vlasti, kultury, techniky a historie, čímž zahrnuje ucelený pohled na život člověka ve společnosti. Předmět je rozdělen do tematických okruhů – Místo, kde žijeme, Lidé a čas, Dopravní výchova, Lidé kolem nás.

Průřezová témata

- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** – tematický okruh Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané. Zde žák propojuje znalosti historických mezníků a osobností. Uvědomuje si význam začlenění Česka do Evropské unie.
- **Multikulturní výchova** – tematický okruh Multikulturalita, Kulturní diference a Lidské vztahy. Žák se zde zabývá provázaností různých kulturních etnik žijících na našem území a nutností respektování jejich odlišných zájmů a názorů.
- **Osobnostní a sociální výchova** – Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebe pojetí, sebe regulace a sebe organizace. Vyučování probíhá často na základě spolupráce ve skupinách, kde je žák nucen reflektovat sebe i druhé. Učí se stanovovat si cíle a postup práce ke splnění zadaného úkolu.
- **Výchova demokratického člověka** – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Formy participace občanů v politickém životě.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu vlastivěda jsou uplatňovány postupy, aktivity, metody a formy práce, které vedou k utváření klíčových kompetencí a nabývání očekávaných výstupů.

Předmět je zároveň často realizován mimo školu, a to návštěvami v místním muzeu, v knihovnách, archeologických pracovištích a v okolním terénu, kde se nacházejí mnohé historické pozůstatky vývoje našich dějin, zároveň si prakticky vyzkouší své znalosti v oblasti bezpečného chování v silničním provozu (přecházení silnice, pohyb na zastávce MHD apod.).

Ve velké míře jsou zastoupeny mezipředmětové vztahy hlavně český jazyk a literatura, kde na základě vlastní četby žák získává další cenné informace a vlastní prožitky z četby. Nechybí ani práce s internetem a softwarovými programy rozšiřujícími znalosti. Zároveň v rámci tělesné výchovy, při pobytu v okolí bydliště poznává místní historické památky, také rozšiřuje své znalosti z pohledu dopravní situace a získává dovednosti pro bezpečný pohyb v silničním provozu. Při výtvarné výchově doplňuje výtvarným ztvárněním.

Kompetence k učení

Žák:

- samostatně anebo v rámci kooperace pozoruje a vyhodnocuje získané znalosti a např. návštěvou konkrétních historických míst je schopen dané znalosti a dovednosti využívat pro vlastní učení.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- porovnává na základě získaných poznatků možný dějinný a geografický vývoj národa a jedince,
- nalézá další informace pro rozšíření znalostí,
- při práci na projektech a v rámci skupin potvrzuje anebo vyvrací dané hypotézy,
- klade si otázky, na které hledá odpovědi.

Kompetence komunikativní

Žák:

- získané dovednosti a znalosti předává dalším spolužákům a zároveň je schopen hodnotit jejich myšlenky a názory,
- seznamuje se s různými typy textů a obrazových materiálů (kroniky, knihy, encyklopedie, internet),
- získává informace z rozhovorů a besed.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupině nebo dvojici, učí se naslouchat ostatní a přijímat i hájit názory své i jiných spolužáků,
- rozpoznává vliv politického uspořádání na život člověka,
- uvědomuje si, že určité historické mezníky měly vliv další život lidí.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situace ostatních, odmítá hrubé zacházení,
- uvědomuje si důležitost znalosti historických událostí,
- poznává své okolí a vliv člověka na jeho změny.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje pravidla hygieny a ochrany svého zdraví.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volní postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět	
Předmět:	Vlastivěda	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
LIDÉ A ČAS	- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	OSV – osobnostní rozvoj – sebe poznání

Orientace v čase a časový řád – dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost Báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj POZNÁMKA: seznámení s dějinami od pravěku do poloviny 18. stol.	- využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	a sebe pojetí, sebe regulace a sebe organizace Čj – historický román, dobrodružná literatura, práce s textem, poslech literárních textů, zážitkové čtení, literární žánry, dramatizace Vv – model, kresba, mapa Tv – turistika a pobyt v přírodě – historická místa a události, dopravní situace v okolí školy a místa bydliště
MÍSTO, KDE ŽIJEME Obec (město), místní krajina – význačné budovy a dopravní síť Naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly	- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozlišuje náčrty, plány a základní typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky - vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam - porovná způsob života a přírodu v naší vlasti - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	

Okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí Regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR		
LIDÉ KOLEM NÁS Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie		

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět	
Předmět:	Vlastivěda	
Stupeň:	1.	
Ročník:	5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
LIDÉ A ČAS Orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní	- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	OSV – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace VDO – Principy demokracie, formy participace občanů v politickém životě Čj – literární výchova – historický román, dobrodružná literatura

potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost Báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků POZNÁMKA: seznámení s dějinami od poloviny 18. stol. do moderních dějin		M – práce s časovou osou – záporná čísla
MÍSTO, KDE ŽIJEME Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky Okolní krajina – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí	- rozlišuje plány a základní typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách Evropy - porovná způsob života a přírodu v jiných zemích - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	MUV – kulturní diference, lidské vztahy, multikulturalita VMEGS – objevuje Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané Tv – turistika a pobyt v přírodě Vv – kresba Aj – dopis

5.5. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

5.5.1. Vyučovací předmět: DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 9. ročník – 2 hodiny týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a společnost vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Žáci by měli poznat dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí sounáležitosti s evropskou civilizací. Důležitou součástí je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Vzdělávací obor dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti, jeho hlavním posláním je posilování historického vědomí jedince, uchování kontinuity historie, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které základním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy, které umožní žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se prostřednictvím minulosti ptáme se na svou možnou budoucnost. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu a dějin místních.

Průřezová témata

Průřezové téma **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie, prohlubuje porozumění klíčovým historickým a politickým událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu.

V předmětu směřujeme k utváření těchto **klíčových kompetencí:**

Kompetence k učení

Žák:

- plánuje, organizuje a řídí vlastní učení,
- vyhledává a třídí dějepisné informace, propojuje je a systematizuje,
- využívá získané informace v procesu učení, ve tvůrčích činnostech i v praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly vztahující se k dějepisnému učivu,
- propojuje nabyté dějepisné poznatky s poznatky z dalších vzdělávacích oblastí a vytváří si komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy,
- samostatně bádá, získané výsledky kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití do budoucnosti,
- posuzuje vlastní pokrok, plánuje další průběh svého učení.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení zadaných problémů.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu,
- aktivně naslouchá druhým, účinně se zapojuje do diskuse,
- rozumí různým dějepisným textům a záznamům, obrazovým materiálům a dějepisným mapám, umí se v nich orientovat, tvořivě je využívá.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- spolupracuje ve skupině,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi ve skupině, oceňuje zkušenost druhých lidí.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí,
- odmítá útlak a hrubé zacházení,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy,
- respektuje, chrání a ocení naše kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky,
- využívá znalosti a zkušenosti dané oblasti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává a kriticky posuzuje informace z různých zdrojů digitálních informačních zdrojů,
- využívá digitální technologie při zpracovávání úkolů, referátů a projektů.

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost	
Předmět:	Dějepis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Význam zkoumání dějin, historické prameny, historický čas a prostor	- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Cjl, VkO

Člověk a lidská společnost v pravěku	- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	
Nejstarší civilizace a jejich kulturní odkaz Antické Řecko a Řím Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost	
Předmět:	Dějepis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Křesťanství a středověká Evropa	- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	VMEGS – Objevujeme Evropu a svět VkO, Z
Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou Zámořské objevy a počátky dobývání světa	- vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život - popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	VMEGS – Jsme Evropané Životní styl Cjl, Vv

Český stát a velmoci v 15. – 18. století	- popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Předmět:	Dějepis
Stupeň:	2.
Ročník:	8.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Český stát a velmoci v 15. – 18. století Barokní kultura a osvícenství	- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	
Modernizace společnosti	- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti - objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	VMEGS – Jsme Evropané, Objevujeme Evropu a svět Klíčové mezníky evropské historie Cjl, VkO
Moderní doba 1. světová válka	- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	VMEGS – Objevujeme Evropu a svět Klíčové mezníky evropské historie

		Cjl, VkO

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost	
Předmět:	Dějepis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Moderní doba Svět a Československo ve 20. a 30. letech 2. světová válka	- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	VMEGS – Objevujeme Evropu a svět Klíčové mezníky evropské historie Cjl, VkO
Rozdělený a integrující se svět Problematika poválečného světa	- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa	VMEGS – Evropa a svět nás zajímají Cjl, Př, VkO

5.5.2. Vyučovací předmět: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět výchova k občanství se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budovaná. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovává informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru Zeměpis.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí a etiku v silničním provozu. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády a ukazuje způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Rozvíjené klíčové kompetence:

Vzdělávání ve vzdělávacím oboru Výchova k občanství směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře,
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru,
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních,
- poznávání etiky silničního provozu, jeho problematiku, navazuje na známá fakta z oblasti silničního provozu a učí se porozumět neznámým situacím v oblasti silničního provozu,
- řešení vztahových situací mezi sebou a mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít, řešit a správně reagovat na danou situaci,
- komunikaci mezi sebou a s dospělými o daných dopravních situacích,
- vybudování základů etických norem a chování ve výchově k bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu,
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství,
- aktivní přístup k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových a mimořádných situacích i poznávání otázek obrany státu,
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti,
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí,
- orientaci v problematice peněz a cen,
- odpovědnému spravování osobního – rodinného rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci,
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti,

- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci,
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv,
- používá digitální zařízení, aplikace a služby v běžném životě,
- využívá digitální zařízení, aplikace a služby při učení, při zapojování do života školy a do společnosti,
- motivuje k samostatnému rozhodování při výběru technologií podle konkrétní situace,
- získává a vyhledává data či informace,
- kriticky posuzuje data, informace a digitální obsah,
- bezpečně spravuje a sdílí data a informace,
- volí vhodné postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytváří a upravuje digitální obsah,
- využívá digitální technologie k usnadnění práce a k zautomatizování rutinních činností, k zefektivnění či zjednodušení svých pracovních postupů a zkvalitnění výsledků své práce,
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost,
- kriticky hodnotí přínos nových technologií.

Průřezová témata

Vzdělávací obsah oboru Výchova k občanství zasahuje do všech daných průřezových témat.

Úzká je vazba na **Osobnostní a sociální výchova** především tématy – lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití, člověk a společnost, člověk a svět.

Všechna rozhodující témata Výchovy k občanství jdoucí napříč všemi ročníky 2. stupně základní školy skládají v podstatě dohromady veškeré tematické okruhy průřezového tématu **Výchova demokratického člověka** – týkají se utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků, budoucích dospělých občanů, v životě demokratické společnosti s vazbou na Evropu i celý svět.

Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** a **Multikulturní výchova** se stává obor Výchova k občanství, v jehož vzdělávacím obsahu se zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí

vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v daném vzdělávacím oboru je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Několika svými tématy poskytuje Výchova k občanství **Environmentální výchově** analytický pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k životnímu prostředí v každodenním životě.

Mediální výchova má blízkou vazbu na Výchovu k občanství zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku.

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Předmět:	Výchova k občanství
Stupeň:	2.
Ročník:	6.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Rok v jeho proměnách a slavnostech	- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	OSV – osobnostní a sociální rozvoj, rozvoj schopnosti poznávání D, Z, VkZ, Př, Sp
Naše vlast (pověsti, předci a významné osobnosti)	- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany - uvede příklady forem vlastnictví, včetně duševního a způsob ochrany	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá VDO – občan, občanská společnost a stát D, Cjl, Z
Obec, region, země	- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	VDO – občan, občanská společnost a stát – formy

	- uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb - ovlivňovat každodenní život občanů	participace občanů v politickém životě Z, D, Aj
Ekologie (domov a jeho přírodní okolí)	- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí D, Z, VkZ, Př
Naše země (Praha, památná místa ČR, národ a národnostní menšiny)	- zaujímá tolerantní postoje k menšinám	MUV – etnický původ, kulturní diference VDO – občan a občanská společnost a stát D, Z

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost	
Předmět:	Výchova k občanství	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Rodina, národ, vlast	- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - objasní výhody demokratického způsobu řízení - státu pro každodenní život občanů	VDO – občanská společnost a stát, participace občanů v politickém životě spol. D, Z, Cjl
Majetek a bohatství	- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti - dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi - uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší jednorázové příjmy a výdaje	OSV – morální rozvoj, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

	- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi	Z
Ekologie	- významné globální problémy světa	EV – vztah člověka k prostředí Z, Př, VkZ, D
Kultura a umění	- objasní potřebu tolerance ve společnost - respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí	MUV – etnický původ MEV – fungování a vliv médií na společnost D, VkZ
Stát a právo	- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušení - přiměřeně uplatňuje svá práva, včetně práv spotřebitele - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	VDO – občanská společnost a stát VMEGS – Evropa a svět nás zajímá D, Z

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost	
Předmět:	Výchova k občanství	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**

Člověk a svět	- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání	VDO – občan, občanská společnost a stát OSV – sociální rozvoj, mezilidské vztahy VkZ, Př, D, Z
Předpoklady soužití	- objasní potřebu tolerance ve společnosti - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	MUV – lidské vztahy OSV – osobnostní rozvoj, sebepoznání a sebe pojetí VDO – občanská společnost a stát VkZ, Př, D, Z, Fy
Lidská práva	- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	VDO – principy demokracie jako formy vlády, občanská společnost a stát VkZ, D, Z, Cjl
Příprava na povolání	- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volné vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů - objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	OSV – sociální rozvoj – komunikace VkZ, D, Z, Fy
Náboženství, soužití člověka	- respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití	MUV – lidské vztahy, multikulturalita,

	- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích - objasní potřebu tolerance ve společnosti	princip soc. smíru a solidarity VMEGS – Jsme Evropané D, Z, Př

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Předmět:	Výchova k občanství
Stupeň:	2.
Ročník:	9.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Občan, stát, vývoj státnosti, ústava	- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje - jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí - uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	VDO – občan, občanská společnost a stát (listina základních práv a svobod), principy demokracie, formy vlády a způsobu rozhodování D, Z, VkZ
Občan v právních a ekonomických vztazích	- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - posoudí nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	VDO – občanská společnost a stát (práva a povinnosti občana) VkZ, D, Z

	- vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - popíše vliv inflace na hodnotu peněz - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci - dodržuje právní ustanovení, která se na něj - vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	
Globální problémy světa, ekologie	- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí D, Z, VkZ, Př, Fy, Ch
Postoje k problematice mezinárodní spolupráce	- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování - uvede některé globální problémy současnosti, možné důsledky, příčiny - uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování	VMEGS – jsme Evropané MUV – multikulturalita VDO – občan, občanská společnost a stát VkZ, Cjl, Z, D

5.6. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA

5.6.1. Vyučovací předmět: FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět fyzika se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 8. ročník – 2 hodiny týdně,
- 9. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávání v předmětu fyzika napomáhá v poznávání fyzikálních jevů a jejich vzájemných souvislostí; vede k rozvíjení a upevňování dovedností pozorovat vlastnost a měřit fyzikální veličiny; učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi; směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborných názvů; podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování.

Formy a metody práce se využívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, pokusy,
- skupinová práce (využití pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury),
- samostatné pozorování,
- krátkodobé projekty,
- využívání práce s počítačem (animace apod.),
- využívání videoprogramů,
- exkurze (Planetárium, hvězdárna).

Předmět fyzika rozvíjí část vědomostí vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**, směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů, odborné terminologie a dalších základních poznatků z vybraných okruhů učiva.

Ve všech ročnících jsou rozvíjeny dovednosti žáků pozorovat, měřit, experimentovat, ověřovat a vytvářet hypotézy, dále pak z nich vyvozovat závěry, které lze písemně interpretovat. Zároveň předmět vede k získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

Důraz klademe na možnost poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti rovnováhy, uvědomování si důležitosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

V rámci předmětu jsou integrována průřezová témata.

Osobnostní a sociální výchova

- sociální rozvoj – kooperace a kompetence,
- morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Environmentální výchova

- ekosystémy,
- základní podmínky života,
- vztah člověka k přírodě,
- lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Mezipředmětové vztahy jsou zastoupeny převážně v matematice, chemii, zeměpise, ale i v přírodopise, dějepise ale i ve výchovách. Nechybí ani práce se softwarovými programy pro upevnění a rozšíření znalostí.

Rozvíjené klíčové kompetence:

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- vybírá a využívá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje vlastní učení, vyhledává a třídí informace z fyziky a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na fyzikální jevy.
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností.

- samostatně řeší problémy v rámci předmětu fyzika; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické postupy, je schopen obhájit svá rozhodnutí.
- klade si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mohou mít vliv na ochranu zdraví, života, životního prostředí a majetku.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje.
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogem na vytváření pravidel práce v týmu.
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence občanské

Žák:

- chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí.

Kompetence digitální

Žák:

- dokáže vyhledat informace potřebné k fyzikálním experimentům a fyzikálním výpočtům ze spolehlivých zdrojů na internetu,
- dokáže ověřit spolehlivost informací získaných na internetu,
- pří řešení konkrétního problému dokáže včlenit informace získané na internetu do kontextu informací získaných z tištěných zdrojů nebo při výuce,
- dokáže analyzovat data v prostředí MS Excel a zpracovat je v tomto prostředí do grafů.

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Předmět:	Fyzika
Stupeň:	2.
Ročník:	6.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Stavba látek Vzájemné působení částic	- vysvětlí pojmy: atomové jádro, proton, neutron, elektron - porozumí druhu elektrického náboje – protonu (+), elektronu (-) a neutronu (0) - uvede jednoduché příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - naučí se a popíše jednotlivé druhy sil – mechanická, gravitační, magnetická, elektrická	Ch
Elektrické vlastnosti látek Magnetismus	- prokáže vzájemné přitahování a odpuzování zelektrovaných těles - určí póly magnetu, znázorní indukční čáry, popíše magnetické pole Země	
Měření délky pevného tělesa	- změří vhodně zvolenými měřidly délku pevného tělesa - porozumí vztahům mezi jednotkami délky	OSV – sociální rozvoj – kooperace a kompetice M
Měření objemu tělesa	- změří vhodně zvolenými měřidly objem tělesa, pevného a kapalného	M

	- porozumí vztahům mezi jednotkami objemu	
Měření hmotnosti tělesa	- změří vhodně zvolenými měřidly hmotnost kapalného a pevného tělesa - porozumí vztahům mezi jednotkami hmotnosti	OSV – sociální rozvoj – kooperace a kompetice M
Hustota	- změří vhodně zvolenými měřidly hustotu látek - provede výpočet hustoty látky - provede výpočet hmotnosti tělesa pomocí hustoty - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti M
Měření času	- změří vhodně zvolenými měřidly čas - porozumí vztahům mezi jednotkami času	OSV – sociální rozvoj – kooperace a kompetice Tv
Měření teploty tělesa	- změří vhodně zvolenými měřidly teplotu látky - předpoví, jak se změní objem látky při dané teplotě	Př, Tv
Elektrický obvod	- dodržuje pravidla bezpečnosti práce	Ch

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Fyzika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Pohyby tělesa	- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	EV – základní podmínky života M – úlohy na pohyb těles, vztahy přímé úměrnosti, tabulky, grafy Vv
Dráha, čas, rychlost	- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Z – orientace v mapě, měření vzdáleností Inf – jízdní řád Tv – atletika, individuální sporty
Síla	- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Tv – těžiště a rovnováha v atletice

Deformační účinky síly	- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Vv – plastiky, modelování Sp – broušení
Mechanické vlastnosti kapalin	- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Př – ryby, vodní živočichové
Mechanické vlastnosti plynů	- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	EV – atmosféra D – průmyslová revoluce, letecká doprava
Optika	- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice - využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Př – bioluminiscence, infračervené záření, mikroskop, dalekohled, stavba oka Z – navigační technologie M – geometrické znázornění vzniku obrazu zrcadly a čočkami

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Fyzika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Práce, výkon Energie, její přeměny a přenos	- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	Př – svalová námaha M – úprava rovnic
Přeměny energie	- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí - popíše základní části spalovacích motorů, rozdíl mezi zážehovým a vznětovým motorem - porovná škodlivost různých spalovacích motorů pro životní prostředí	Z – automobilový průmysl EV – vliv dopravy na životní prostředí
Teplo	- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	EV – šetření energie, ekologické způsoby

		vytápění, sluneční energie, obnovitelný zdroj energie
Změna skupenství látek	- uvede příklady změn skupenství látek - objasní, zda se při změnách skupenství teplo přijímá, nebo odevzdává - nalezne v tabulkách teploty tání látek - popíše anomálii vody v přírodě, zvětšení objemu vody při zmrznutí - uvede příklady využití změny teploty varu při změnách tlaku - opíše kapalnění vodních par, vznik mlhy, rosy	Ch – skupenství látek, destilace
Elektrický proud Ohmův zákon	- vysvětlí princip elektrického proudu - uvede příklady elektrických obvodů, se kterými se denně setkává - sestaví jednoduchý elektrický obvod a zakreslí jeho schéma - rozhodne, zda je látka vodič nebo izolant - vysvětlí vznik zkratu a ochranu pojistkou - dodržuje pravidla bezpečnosti práce - změří velikost elektrického proudu a napětí	Ch – stavba atomu Sp – dodržování pravidel bezpečného zacházení s elektrickým zařízením, zapojení spotřebičů v domácnosti – vhodnost zdrojů a vodičů k danému spotřebiči M – funkční vztah, vzorec, graf
Zvukové jevy	- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí - zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Př – lidské ucho – sluchové ústrojí různých živočichů Hv – šíření zvuku – hudba D, Z, Př
Počasí kolem nás Meteorologie Atmosféra Země Základní meteorologické jevy a jejich měření Problém znečištění atmosféry	- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	MEV – zprávy o počasí, rozhlas, televize, internet – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, znečišťování životního prostředí,

		ozonová díra, skleníkový efekt, … Př, Z – sledování změn klimatu a počasí Z – porovnání stavu počasí v čase a daném místě Sp – vhodné optimální pracovní podmínky (teplota, vlhkost, vzduch a světlo)

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Fyzika	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Elektrování těles, elektromagnetické jevy	- sestaví podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu - změří elektrický proud a napětí stejnosměrného proudu - rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností	Sp – spotřebiče v domácnosti
Elektromotor	- rozliší stejnosměrný a střídavý obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu - využívá poznatky o vzájemné přeměně různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh - vysvětlí princip stejnosměrného elektromotoru	EV – vztah člověka k prostředí – znečišťování životního prostředí M
Elektromagnetická indukce	- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí - rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností - využívá praktické poznatky o působení magnetického pole na cívku s proudem a o vlivu magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	M – funkční vztah, tabulka, rovnice, graf Př, Hv

Vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech a polovodičích	- objasní mechanismus vedení elektrického proudu v kovových vodičích, v elektrolytech a v plynech - rozliší polovodič na základě analýzy jeho vlastností	Elektronika
Optika	- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice - využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Př – bioluminiscence, infračervené záření, mikroskop, dalekohled, stavba oka Z – navigační technologie M – geometrické znázornění vzniku obrazu zrcadly a čočkami
Jaderná energie	- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí na životní prostředí	EV – základní podmínky života, vztah člověka k přírodě D, Z, Př, Hv
Vesmír	- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí Př, VkO, D, Z

5.6.2. Vyučovací předmět: CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět chemie se vyučuje jako samostatný předmět v 8. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 8. – 9. ročník – 2 hodiny týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Předmět chemie poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním jevům a jejich zákonitostem. Dává jim základ pro lepší porozumění a využívání současných technologií a pomáhá jim v lepší orientaci v běžném životě.

U žáků rozvíjí dovednost soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných jevů, analyzovat výsledky a vyvozovat závěry. Žáci se učí řešit poznávací nebo praktické problémy, chápat důležitost poznávání zákonitostí přírodních procesů.

Žáci jsou vedeni k tomu, aby chápali podstatné souvislosti mezi přírodou a lidskou činností, především závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a lidské zdraví.

Žáci se učí o látkách negativně působících na zdraví člověka, osvojují si pravidla bezpečné práce s nimi v laboratoři i v běžném životě.

Pozornost je věnována učivu o návykových látkách a jejich vlivu na osobnost člověka.

Vzdělávání v předmětu chemie významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Formy a metody práce se využívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, pokusy,
- práce ve skupinách, ve dvojicích, individuální,
- práce domácí,
- práce s využitím učebnice, tabulek, periodické soustavy prvků,
- výukové programy PC,
- projekty, referáty, exkurze.

Při výuce je kladen důraz na její pestrost, střídání činností a na praktické využití nabytých vědomostí (ochrana vlastního zdraví, zásady poskytování první pomoci, klasifikace chemických reakcí, chemie a elektřina, zdroje, vlastnosti a příklady organických látek a anorganických látek).

Cílem předmětu je rozvíjet u žáka zkoumání přírodních faktů pozorováním, měřením a experimenty. Klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, zapojování do aktivit směřující k šetrnému chování k přírodním systémům s uvažováním o možnostech využívání zdrojů energie v praxi.

V rámci předmětu jsou integrována průřezová témata.

Environmentální výchova

- základní podmínky života,
- lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Mediální výchova

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení,

- fungování a vliv medií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy jsou zastoupeny převážně v přírodopise, matematice, ale i v pracovních činnostech.

Rozvíjené klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- vybírá a využívá vhodné způsoby, metody a strategie,
- plánuje, organizuje vlastní učení,
- vyhledává třídí informace z chemie a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je využívá procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na chemické jevy,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- samostatně řeší problémy v rámci předmětu chemie; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické postupy, je schopen obhájit svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje,

- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogem na vytváření pravidel práce v týmu,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence občanské

Žák:

- chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka,
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí,
- využívá znalostí a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucí povolání.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení,
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah,
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci.

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Předmět:	Chemie
Stupeň:	2.
Ročník:	8.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Vlastnosti látek	- určí společné a rozdílné vlastnosti látek	Cjl – sloh
Zásady bezpečnosti práce	- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	VkO
Směsi	- rozlišuje směsi a chemické látky - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	M, Pč
Voda, vzduch	- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu	EV – základní podmínky života MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Př, Z, Sp, VkO, VkZ
Částicové složení látek, prvky, chemické sloučeniny	- používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Cjl, D
Chemické reakce	- rozliší a zapíše rovnicí výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	EV

Oxidy, kyseliny a hydroxidy, soli	- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	EV – lidské aktivity Z, Př, Sp

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Předmět:	Chemie
Stupeň:	2.
Ročník:	9.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Uhlovodíky	- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
Deriváty uhlovodíků	- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy - uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	EV – základní podmínky života Př, Sp
Chemický průmysl v ČR	- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	
Hořlaviny	- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	EV – základní podmínky života
Léčiva a návykové látky	- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	EV – základní podmínky života

5.6.3. Vyučovací předmět: PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět přírodopis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 8. ročník – 2 hodiny týdně,
- 9. ročník – 1 hodina týdně.

Vzdělávací obsah je rozčleněn do 5 celků, které je ale nutno zvládnout ve 4 ročnících:

- 6. ročník
    - základní podmínky a principy života, jednobuněčné organizmy, bezobratlí živočichové
    - ekosystémy
- 7. ročník
    - obratlovci (kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci)
    - botanika (výtrusné rostliny, nahosemenné rostliny, krytosemenné rostliny)
    - savci
- 8. ročník
    - biologie člověka, základy první pomoci a základy genetiky
- 9. ročník
    - geologie, mineralogie, petrografie, pedologie, éry vývoje života

Cílem předmětu je poznávání přírody jako systému, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci při učení vycházejí ze svých vlastních zkušeností, které systematizují, rozšiřují a prohlubují. Učí se nacházet vztahy mezi jevy a ději v přírodě, řešit problémové úlohy, vyvozovat závěry, prezentovat poznatky, obhájit své názory, spolupracovat ve skupině.
Při výuce je kladen důraz na její pestrost, střídání činností a na praktické využití nabytých vědomostí. (Ochrana vlastního zdraví, zásady poskytování první pomoci, využití léčivých rostlin, nebezpečnost jedovatých rostlin, vztah a péče o domácí zvířata, ochrana přírody, ekologické chování, péče o květiny, pěstování ovoce a zeleniny a další).

Vzdělávání v předmětu přírodopis:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu,
- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům,
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se,
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování,
- učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě,
- vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích,

- seznamuje žáka se stavbou živých organismů.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami,
- skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury),
- mikroskopování,
- přírodovědné vycházky s pozorováním,
- krátkodobé projekty,
- využití výukových programů na PC,
- využití informací z internetu, referáty,
- exkurze.

Předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: ochrana životního prostředí – chemické znečištění, chemické vlastnosti minerálů a hornin, herbicidy, pesticidy, insekticidy
- fyzika: fotosyntéza, světelná energie, sluch, zrak, vesmír
- zeměpis: rozšíření živočichů a rostlin, výskyt, biotopy, CHKO, Národní parky

Žáci v předmětu přírodopis rozvíjejí zejména:

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- vybírá a využívá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje vlastní učení, vyhledává a třídí informace z přírodopisu a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní jevy,
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- vyhledá informace v encyklopediích, internetu k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem,
- samostatně řeší problémy v rámci předmětu přírodopisu; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické postupy, je schopen obhájit svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence občanské

Žák:

- chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka,
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví,

- kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v přírodopise realizuje projekt Ekosystém les i průřezové téma Environmentální výchovy.

Kompetence pracovní

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení k usnadnění své práce,
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah,
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních,
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Předmět:	Přírodopis
Stupeň:	2.
Ročník:	6.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Země a život	- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - aplikuje praktické metody poznávání přírody - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - dokáže roztřídit organismy do říší	EV – základní podmínky života, voda, kyslík, oxid uhličitý Ch – oxidace a fotosyntéza

		Z – oceány a moře
Buňka	- popíše soustavu živých soustav	Ch – kvašení
Jednobuněční	- orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	Fy – optika, mikroskop VkZ – virová a bakteriální onemocnění
Mnohobuněční Houby, řasy, lišejníky	- orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	EV – ekosystémy
Žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši a kroužkovci	- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jejich orgánů - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	EV – vztah člověka k prostředí Z – korálové útesy Ch – insekticidy, feromony D – morové epidemie, sloupy Z – globální systémy lidstva
Členovci	- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	
Vzdušnicovci	- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti Sp – chov včel
Ochrana životního prostředí	- na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - objasní princip některého ekosystému	EV – vztah člověka k prostředích – látková přeměna Aj – environment – vysvětlení

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda

Předmět:	Přírodopis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Strunatci Kruhoústí Paryby Ryby Obojživelníci Plazi Ptáci	- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jejich orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy - na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	EV – základní podmínky života Orientace na mapě světa, porovnání podnebí a vegetace v oblastech, Rozšíření živočichů na Zemi Z – rozšíření organismů, migrace, biosférické rezervace, práce s mapou Fy – měření teplot VkZ – první pomoc při uštknutí
Nižší rostliny Vyšší rostliny – mechy, přesličky, plavuně, kapradiny	- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	EV – ekosystémy Z – lázeňství – využití rašeliny Z – orientace v přírodě, podnebí Ch – fotosyntéza
Stavba těla rostlin	- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	M – souměrnost Ch – celulóza
Nahosemenné rostliny Krytosemenné rostliny	- na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity

	- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
Savci	- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	EV – ekosystémy VkZ

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Předmět:	Přírodopis
Stupeň:	2.
Ročník:	8.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Člověk Vznik a vývoj člověka Růst a vývoj jedince	- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do staří	D, Př, VkZ
Opěrná soustava Řídící soustava Pohybová soustava Tělní tekutiny Oběhová soustava Dýchací soustava Trávicí soustava, výživa	- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí - uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	VkZ, Sp

Vylučovací soustava Krycí soustava Smysly Rozmnožovací soustava		
Genetika	- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě	EV – základní podmínky života Ch
Ekologie	- na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	EV – základní podmínky života, ekosystémy Z

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Přírodopis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Stavba Země Vnitřní geologické děje Vnější geologické děje	- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody - uvede konkrétní příklady vnitřních a vnějších geologických dějů - popíše druhy zvětrávání - popíše vlivy eroze v přírodě	Fy – vesmír Z – zemské sféry, vznik pohoří a druhy pohoří v ČR a ve světě, vlivy podnebí Ch – chemické reakce (voda x vápence)
Petrografie Mineralogie	- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Ch, Fy Z – nerostné suroviny
Vznik a vývoj života na Zemi Geologická stavba ČR	- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události	EV – základní podmínky života

	způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	
Vliv člověka na životní prostředí Půda Voda Atmosféra Krajina	- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	EV – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí Z – práce s mapami půd

5.6.4. Vyučovací předmět: ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět zeměpis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 8. ročník – 2 hodiny týdně,
- 9. ročník – 1 hodina týdně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod,
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací,
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí,
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka,
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování,
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě.

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem,
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu),
- zeměpisné vycházky s pozorováním,
- projekty.

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, …,
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, …,
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, … .

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznání žáků 1. stupně základního vzdělání. Předmět zahrnuje vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie,
- Přírodní obraz země,
- Regiony světa,
- Společenské a hospodářské prostředí,
- Životní prostředí,
- Česká republika,
- Terénní geografická výuka, praxe a aplikace.

Pro výuku se využívá řada výukových programů a exkurzí mimo školu. Jedná se o programy v Planetáriu, ZOO Praha, Národním muzeu, Botanické zahradě Praha, Technickém muzeum, Náprstkově muzeu.

V oblasti poznání si žáci osvojují komplexní vědomosti o Zemi. Začleňovány jsou i poznatky o životním prostředí a krajinné sféře. V dovednostní oblasti se žáci učí pracovat s mapami, grafy, statistickými údaji a nejrůznějšími informačními materiály. Rozvíjejí tak svou samostatnost a dovednost při jejich vyhledávání, zpracovávání, hodnocení a využívání.

Cílem předmětu:

Zkoumání přírodních faktů a jejich souvislosti s využitím metod poznávání – pozorování – a uvažování. Potřebě klást otázky o průběhu a příčinách přírodních procesů formulovat otázky a hledat odpovědi vede žáky ke způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovených domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby. Žáci porozumí souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí.

V předmětu jsou integrovány tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – mezilidské vztahy,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech s tematickým okruhem Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané a Objevujeme Evropu a svět,
- Multikulturní výchova s tematickým okruhem Etnický původ a Princip sociálního smíru a solidarity,
- Mediální výchova s okruhem produktivní činnosti – Mediálního sdělení,
- Environmentální výchova s tematickým okruhem Základní podmínky života, Ekosystémy, Lidské aktivity.

Rozvíjíme tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- chápe probírané oblasti v globálním kontextu, vyhledává a třídí informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií, seznámí se s obecně používanými znaky, termíny a symboly vzdělávacího oboru zeměpis, informační a komunikační technologie a dává je do vzájemných souvislostí.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- vnímá nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji, při řešení problémů objevuje paralely s historií, svá řešení posuzuje z nejrůznějších společenských aspektů.

Kompetence komunikativní

Žák:

- souvisle a výstižně formuluje své názory na společenské dění, pochopí potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývá se jím, osvojí si postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučí se je tvořivě využívat jako nástroje poznání, využívá získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- chápe význam týmové práce a postavení samostatné práce, uvědoměle přijímá, získává role v různých skupinách, seznamuje se s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu, naučí se diskutovat.

Kompetence občanské

Žák:

- chápe nutnost šetrného využívání elektrické energie, dokáže posoudit efektivitu jednotlivých energetických zdrojů,
- upřednostňuje využívání obnovitelných zdrojů a porozumí souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem životního prostředí,
- získává tolerantní postoj k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením.

Kompetence pracovní

Žák:

- nachází způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj, orientuje se v základních aktivitách, které jsou potřebné pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci, chápe cíl a riziko podnikání, rozvíjí své myšlení a nachází nová řešení.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah,
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti,
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi,
- kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání.

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Zeměpis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata**

		Mezipředmětové vztahy
Vesmír a sluneční soustava	- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	EV – základní podmínky života M, Fy, Př, Ch
Mapa, globus	- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - pracuje s turistickou mapou a orientuje se v ní pomocí vrstevnic a mapových značek - zorientuje turistickou mapu a podle ní určí složky a objekty v krajině - vypočítá různé vzdálenosti na mapě podle měřítka - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	EV – základní podmínky života M, Fy, Př, Ch
Litosféra	- popíše vnitřní stavbu Země a základní části oceánského dna - uvede příčiny, typy a důsledky zemětřesení a sopečné činnosti - vyjmenuje typy pohoří podle vzniku, vnitřní a vnější činitele ovlivňující zemský povrch	M, Fy, Př
Atmosféra	- popíše části a složení atmosféry - vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím - vypočítá průměrnou denní teplotu - určuje podnebí a počasí v různých oblastech Země na základě znalosti podnebných pásů - charakterizuje základní větry a možné důsledky jejich činnosti	Př
Hydrosféra	- rozdělí vodstvo na Zemi - popíše pohyby mořské vody - na mapě ukazuje oceány, studené a teplé mořské proudy, významné ledovce a jezera - určí dolní a horní tok, levý a pravý břeh	EV – základní podmínky života Fy, Př, Ch

	- vysvětlí rozdíl mezi jezerem a rybníkem, význam rybníků a přehrad, vznik jeskyní a propastí	
Pedosféra	- jmenuje činitele podílející se na vzniku půdy - vysvětlí rozdíl mezi půdním druhem a typem - uvede význam půd a nebezpečí ohrožující půdu	EV – základní podmínky života Fy, Př, Ch
Biosféra	- vysvětlí základní pojmy (flóra, fauna, biota, ekologie, ekosystém) a podmínky pro život - charakterizuje vegetační pásy na Zemi – u každého posuzuje, kterému teplotnímu pásu odpovídá a jmenuje typické zástupce rostlin a živočichů	EV – základní podmínky života, ekosystémy Fy, Př, Ch
Krajina a životní prostředí	- rozliší a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost - rozezná, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - určí, jak jednotlivé typy krajin člověk ovlivnil – jaké to má důsledky pro krajinu a pro život člověka - rozeznává druhy přírodních katastrof ve světě a u nás, a uvádí, jak si počínat v případě nebezpečí - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	EV – lidské aktivity Fy, Př, Ch
Světadíly a oceány	- vyjmenuje a vyhledá na mapě světadíly a oceány - seřadí světadíly a oceány podle rozlohy - popíše vývoj kontinentů a jednotlivé etapy - ukáže na mapě vnitřní, okrajová a meziostrovní moře, významné poloostrovy, ostrovy, průplavy a průlivy	D, Př, VkO
Polární oblasti	- na mapě najde polární oblasti - zhodnotí podmínky života v polárních oblastech - s pomocí glóbu vysvětí polární den a polární noc	D, Př, VkO

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Předmět:	Zeměpis
Stupeň:	2.

Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Amerika	- popíše polohu a povrch Ameriky - vyhledá na mapě významná pohoří, nížiny, toky, jezera, ostrovy poloostrovy - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy - uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé oblasti - uvede základní údaje o obyvatelstvu – původní obyvatelstvo, přistěhovalci, rasy, náboženství, jazyky hustota zalidnění, sídla, životní úroveň - na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin - uvede průmyslové oblasti, příklady pěstovaných plodin a chovu zvířat - vyjmenuje a ukáže na mapě státy Severní, Střední a Jižní Ameriky - provede stručnou charakteristiku vybraných států - určí hlavní města těchto států – vysvětlí pojem Latinská Amerika	MEV – tvorba mediálního sdělení VMEGS – projevy netolerance, rasismu a represe Př
Asie	- vyhledá na mapě významné pohoří, nížin, toky, jezera, poloostrovy, ostrovy - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy - uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé oblasti - vysvětlí pojem monzun - uvede základní údaje o obyvatelstvu – rasy, jazyky, náboženství, hustota zalidnění, sídla, životní úroveň - na mapě ukazuje významná naleziště nerostných surovin - uvede průmyslové oblasti - jmenuje některé firmy a jejich výrobky - uvede příklady pěstovaných plodin a chovu zvířat - vyjmenuje dané oblasti a státy, které do nich patří - provede jejich stručnou charakteristiku - ukáže oblasti a státy na mapě a určí hlavní města těchto států	VMEGS – projevy netolerance, rasismu a represe D, Př, VkZ

Afrika	- popíše polohu a povrch světadílu, vyhledává na mapě významná pohoří, nížiny, toky, jezera, ostrovy, poloostrovy - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy, uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé oblasti - uvede základní údaje o obyvatelstvu – rasy, jazyky náboženství, hustota zalidnění, sídla, životní úroveň - na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin, pěstované plodiny a chov zvířat - rozdělí světadíl na několik oblastí a provede jejich stručnou charakteristiku	MUV – etnický původ VMEGS – projev netolerance, rasismu a represe D, Př, VkO
Austrálie a Oceánie	- popíše polohu a povrch světadílu, vyhledává na mapě - významná pohoří, nížiny, toky, jezera, ostrovy, poloostrovy - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy - uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé oblasti - uvede základní údaje o obyvatelstvu – rasy, jazyky náboženství, hustotu zalidnění, sídla, životní úroveň - na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin, pěstované plodiny a chov zvířat - rozdělí světadíl na několik oblastí a provede jejich stručnou charakteristiku	VMEGS – projev netolerance, rasismu a represe D, Př, VkO

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Zeměpis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Evropa	- ukáže na mapě hranici mezi Asií a Evropou - porovná členitost s ostatními kontinenty - popíše polohu a povrch Evropy - vyhledá na mapě významné pohoří, nížiny, sopky, toky, jezera, ledovce, poloostrovy, ostrovy, souostroví - vyjmenuje podnebné a vegetační pásy - porovná v nich teploty a množství srážek - uvede rostliny a živočichy typické pro jednotlivé oblasti	EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity VMEGS – Evropa a svět nás zajímají, Jsme Evropané MUV – etnický původ

	- na mapě nachází významná naleziště nerostných surovin - uvede hlavní průmyslové oblasti - vyjmenuje a lokalizuje některé firmy a jejich výrobky - uvede základní údaje o obyvatelstvu – rasy, jazyky, náboženství, hustota zalidnění, sídla, životní úroveň - jmenuje a ukazuje na mapě všechny státy Evropy a jejich hlavní města a zařadí tyto státy do oblastí - využívá získaných poznatků ke stručné charakteristice vybraných států - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií - srovná jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - porovná a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	D, Př
Přírodní podmínky ČR	- hodnotí polohu ČR v Evropě a vysvětlí důsledky této polohy - popíše vývoj státního území a nachází historické souvislosti - jmenuje typy reliéfu, vysvětlí, jak se Český masiv a Karpaty měnily v geologických dobách - na mapě najde vybraná pohoří a hory - vysvětlí čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR - ukáže na mapě významné toky a nádrže a zdůvodňuje jejich využití - vysvětlí rozdíl mezi půdními druhy a typy, porovná jejich využití a rozmístění - uvede výškové stupně rostlinstva a význam lesa - charakterizuje významná chráněná území a vyhledá je na mapě - hodnotí a porovná na přiměřené úrovni přírodní poměry ČR v evropském a světovém kontextu	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá EV – základní podmínky života Př, VkO, Fy

Obyvatelstvo a hospodářství ČR	- rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví, věku, ekonomické aktivity a zjišťuje národy a národnostní menšiny na území ČR - jmenuje významná sídla, jejich typy a funkce, důležitá sídla ukazuje na mapě - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - charakterizuje vzájemnou propojenost průmyslového odvětví a jejich závislost na přírodních podmínkách - hodnotí a porovná na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu - uvede druhy dopravy a posuzuje jejich význam a problémy, hlavní trasy nachází na mapě - posoudí význam služeb, nabídku ČR v oblasti cestovního ruchu - uvede památky UNESCO a jejich význam - uvede příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	MUV – etnický původ VMEGS – Evropa a svět nás zajímá VkO
Oblasti ČR	- určí polohu a postavení jednotlivých regionů v rámci republiky - popíše průmyslovou výrobu, přírodu, turistické zajímavosti a jejich význam v regionech - vysvětlí, v čem se jednotlivé regiony podobají a čím se naopak liší - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	CjI, D, Př, VkO

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda	
Předmět:	Zeměpis	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata**

		Mezipředmětové vztahy
Obyvatelstva světa	- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla - pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	OSV – mezilidské vztahy VMEGS – projevy netolerance D, VkO, VkZ
Světové hospodářství	- zařazuje hospodářské složky do jednotlivých sektorů - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství - lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - vyjmenuje druhy dopravy, uvádí jejich význam a srovnává ekologické hledisko - zhodnocuje význam služeb pro obyvatelstvo - rozezná typy a formy cestovního ruchu a na mapě ukazuje jeho hlavní oblasti - vysvětlí pojmy import, export, aktivní a pasivní obchodní bilance	VMEGS – jsme Evropané EV – základní podmínky života M, Ch, Př, VkO, VkZ
Svět dnes	- rozdělí státy podle polohy, rozlohy, lidnatosti a ekonomické vyspělosti - uvede příklady státních hranic a hlediska, která se uplatňovala při jejich vytyčování - vysvětlí rozdíly mezi samostatným a závislým územím, unitárním a federativním státem - jmenuje typy státního zřízení a forem vlády - uvádí typy politické moci a jak je uplatňována - vysvětlí význam politických a hospodářských organizací a uvádí jejich příklady - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech - objasní příčiny napětí a konfliktů ve světě - ukáže na mapě všechny významné státy a území	VMEGS – Jsme Evropané

Krajina a životní prostředí	- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - objasní rozdíl mezi přírodní a kulturní krajinou - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - uvádí na vybraných příkladech vnitřní a vnější činitele a lidské činnosti působící na krajinu a životní prostředí a rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin - vysvětluje příčiny a následky jednotlivých ekologických problémů a hledá způsoby jejich řešení a uvádí způsoby a význam ochrany krajin	EV – ekosystémy, lidské aktivity Př, VkO, VkZ

5.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací obor: Umění a kultura

5.7.1. Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 1. – 5. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Hudební výchova je předmětem vzdělávací oblasti Umění a kultura a jejím nejdůležitějším úkolem je seznámit žáky s hudebním uměním našich i světových skladatelů a jeho historickým vývojem. Umět rozpoznat jednotlivé prvky děl a také se na hudebním umění podílet a získávat tak zkušenosti např. s hrou na hudební nástroj, zpěvem, atd.

V tomto předmětu se na prvním stupni žáci seznamují se základními pravidly správného zpěvu (hlasová hygiena, správná práce s hlasem, správné držení těla), učí se již rozlišovat zvuk a tón, doprovázet písničky na hudební nástroje a vnímat tak rytmus. Všímají si, že i hudba se dá zapsat, ale

jinak, než při psaní textů, snaží se o její zápis a při poslechu určité melodie se učí tancem a pohybem ztvárnit slyšené tóny. Rozeznají hudbu vážnou a moderní, začínají si uvědomovat svoje sympatie pro určité styly a žánry.

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí:

- vokální činnost – práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu,
- instrumentální činnost – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci,
- hudebně pohybová činnost – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty,
- poslechová činnost – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů a stylů.

Formy realizace:

Žáci využívají audiovizuální techniku a různé dostupné vyučovací pomůcky, učebnice a zpěvníky.

Místo realizace

Výuka probíhá převážně v multimediální učebně nebo ve třídě, ale škola také zajišťuje různé koncerty a hudební představení.

Hudební činnosti se vzájemně propojují. Rozvíjejí osobnost žáka, jeho hudební schopnosti a dovednosti (sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně-pohybové, tvořivé a poslechové). Těchto dovedností mohou žáci využít k rozvoji své osobnosti v oblasti hudebního umění.

Zahrnuje mezipředmětové vztahy a následující **průřezová témata**:

- Multikulturní výchova – Multikulturalita,
- Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj, osobnostní rozvoj
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět

Výchovné a vzdělávací strategie

Vedoucí k naplňování klíčových kompetencí, získávání znalostí a vytváření postojů.

Rozvíjené klíčové kompetence:

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- poznává smysl hudebního vzdělání a vytváří si k němu pozitivní vztah.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- rozhoduje se zpívat podle svých hlasových dispozic a vybere si ke hře hudební nástroj, který ovládá.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje své pocity pohybem a naslouchá různým typům hudebních žánrů.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje se spolužáky při nácviku společných vystoupení (besídky). Podílí se na utváření příjemné atmosféry ve třídě.

Kompetence občanské

Žák:

- získává vztah ke kulturním hodnotám, a to nejen hudebním, uvědomuje si důležitost národních písní apod.

Kompetence pracovní

Žák:

- využívá bezpečně svůj hlasový fond a dodržuje vymezená pravidla pro hudební výchovu.

Kompetence digitální

Žák:

- vytváří a upravuje digitální obsah,
- vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků.

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Předmět:	Hudební výchova
Stupeň:	1.

Ročník:	1.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
VOKÁLNÍ ČINNOSTI Dechová cvičení Nasazení a tvorba tónů, dýchání Nácvik písní (lidové i umělé)	- zpívá podle svých dispozic - využívá při zpěvu správné pěvecké návyky	OSV – sociální rozvoj, kooperace a kompetice
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Rytmická cvičení Rytmus řeči a hudební rytmus.	- snaží se rytmizovat jednoduché texty	OSV – sociální rozvoj, komunikace
Hra na jednoduché hudební nástroje (Orffův instrumentář)	- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	DrV – zvuky, nálady
Nauka Notová osnova, houslový klíč	- rozlišuje jednotlivé kvality tónů	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Pohybové hry Orientace v prostoru	- pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku, směr melodie.	Tv – pohyb těla, tance
POSLECHOVÉ ČINNOSTI Tóny (vztahy, kvalita) Výrazové hudební prostředky Interpretace hudby	- snaží se rozpoznávat v proudu znějící hudby některé hudební nástroje	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Hudební výchova	
Stupeň:	1.	
Ročník:	2. – 3.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup**	**Průřezová témata**

	Žák:	**Mezipředmětové vztahy**
VOKÁLNÍ ČINNOSTI Dechová cvičení Nasazení a tvorba tónů, dýchání Nácvik písní (lidové i umělé)	- orientuje se v notovém zápise jednoduché jednohlasné písně - zpívá v jednohlase - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty - využívá při zpěvu vědomě správné pěvecké návyky	OSV
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Rytmická cvičení Rytmus řeči a hudební rytmus.	- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	OSV – sociální rozvoj, komunikace Pč – hudební nástroj
Hra na jednoduché hudební nástroje (Orffův instrumentář)	- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	
Nauka Notová osnova, houslový klíč	- rozlišuje jednotlivé kvality tónů a dynamické změny v proudu znějící hudby	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Pohybové hry Orientace v prostoru	- pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Tv – pohyb těla, tance
POSLECHOVÉ ČINNOSTI Tóny (vztahy, kvalita) Výrazové hudební prostředky – kontrast, gradace, zvukomalba, melodie Hudební styly a žánry Interpretace hudby	- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Hudební výchova	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4. – 5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup**	**Průřezová témata**

	Žák:	**Mezipředmětové vztahy**
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI Pohybové hry, rytmická cvičení, rytmizace a melodizace taktování pantomima	- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností - vytváří pohybové improvizace - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Tv – pohyb těla, tanec
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI Hra na jednoduchém nástroji (Orffův instrumentář), hudební nástroje, hudební doprovod Rytmické schéma	- využívá hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní - orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby - vytváří jednoduché předehry, mezihry a dohry	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita, sociální rozvoj – komunikace Pč – práce s drobným materiálem – hudební nástroje
VOKÁLNÍ ČINNOSTI písně, hudební teorie grafický záznam, orientace v notovém záznamu POSLECHOVÉ ČINNOSTI Hudební styly a žánry Hudební formy Vztahy mezi tóny Hudební výrazové prostředky	- zpívá v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků - vytváří a provádí hudební elementární improvizace	MUV – Multikulturalita VMEGS – Objevujeme Evropu a svět Vv – kresba, malba Vl – dobová hudba

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu</u>

Časové vymezení předmětu:

Předmět hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací cíle školního vzdělávacího plánu předmětu hudební výchova vycházejí z tradiční české hudebnosti, kterou kompetentním způsobem rozvíjejí v kontextu současného evropského kulturního prostoru. Předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje přirozenou potřebu setkávání s hudbou, obohacuje

estetické vnímání a prožívání světa. V souladu s přirozeným fyziologickým, emocionálním a rozumovým rozvojem žáků směřuje zvláště k tomu, aby žáci kultivovali svůj vkus a rozvíjeli své hudební schopnosti, cítění a tvořivost.

Výuka probíhá v kombinaci receptivních aktivit a tvořivých činností. Směřuje k utváření individuální vkusu žáka v kontextu objektivních estetických měřítek a kulturních vývojových tendencí. Výuka klade důraz na rozvoj komunikace s využitím specifických možností hudebního jazyka.

Žáci mají prostor pro individuální konzultace s učitelem. Výsledky činnosti jsou prezentovány na koncertech a hudebně-výtvarných, hudebně-dramatických nebo hudebně-literárních akcích ve škole i mimo ni.

Vzdělávání v oboru hudební výchova umožňuje:

- vnímat hudbu jako důležitou součást života (jedince i celé společnosti) prostřednictvím vokálních, instrumentálních, poslechových, hudebně pohybových a dalších aktivit,
- chápat hudbu jako specifickou formu komunikace,
- získávat orientaci v celé šířce hudebních stylů a žánrů minulosti i současnosti,
- mít pozitivní vztah k různým kulturním hodnotám, poznávat umělecké hodnoty a kulturní projevy různých skupin, národů a národností,
- rozvíjet žákovu celkovou hudebnost.

Formy realizace:

- skupinové vyučování,
- samostatná práce, práce v domácím prostředí,
- kolektivní práce, vystoupení,
- krátkodobé projekty,
- výchovné koncerty, návštěvy muzeí, divadel.

Metody realizace:

- dechová a hlasová cvičení,
- poslech hudebních skladeb,
- znalost vybraných textů,
- nácvik písní,
- rytmizace,

- tanec.

Zahrnuje mezipředmětové vztahy a následující **průřezová témata**:

- **Osobnostní a sociální výchova** (rozvíjení základních dovedností mezilidské komunikace, spolupráce, osobnostní rozvoj, psychohygiena),
- **Mediální výchova** (fungování a vliv médií ve společnosti, využití médií jako zdroje informací a zábavy),
- **Multikulturní výchova** (napomáhání uvědomění si vlastní identity, neslučitelnost rasové intolerance s demokratickým zřízením společnosti, rozvoj respektu k odlišným sociokulturním skupinám).

Rozvíjené klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- rozvíjí hudební dovednosti: sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně pohybové, hudebně tvořivé a poslechové,
- rozvíjí smyslovou citlivost a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- nalézá vztahy mezi jednotlivými druhy umění, jejich vzájemné ovlivňování i vliv na kulturnost národa,
- vnímá umění jako odraz doby, sleduje jeho proměny i vývoj a dává vše do souvislosti s historickými fakty.

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozvíjí schopnosti nonverbálního vyjadřování v tvořivých činnostech prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky,
- uplatňuje prostřednictvím tvůrčích činností své jedinečné pocity a prožitky a zapojuje se do procesu tvorby a komunikace.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- rozvíjí prostřednictvím hudebních činností svou osobnost, uplatňuje individuální hlasový potenciál a instrumentální dovednosti při skupinovém i sborovém zpěvu či souborové hře, pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby,
- vcítí se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupuje k nim s vědomím osobní účasti.

Kompetence občanské

Žák:

- poznává svět ne pouze racionálně, ale prostřednictvím specifického odrazu lidské existence – umění a kultury,
- přistupuje tolerantně k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností,
- uvědomuje si sebe samého jako svobodného jedince s tvořivým přístupem ke světu, k možnosti překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života.

Kompetence pracovní

Žák:

- dokáže hrát na Orffovy hudební nástroje,
- hodnotí umělecké dílo a rozvíjí tvůrčí potenciál.

Kompetence digitální

Žák:

- vytváří a upravuje digitální obsah,
- vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků.

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Hudební výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata**

		Mezipředmětové vztahy
Čeští národní skladatelé	- rozpozná stěžejní díla skladatelů na základě hudebních ukázek z vybraných skladeb - zná základní životopisná data skladatelů včetně historického kontextu	Cjl, D
Vlastní hudební projev	- prožitek a emoce	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita – sociální rozvoj, komunikace
Současné hudební styly české i světové hudební scény	- dovede jmenovat hlavní osobnosti uvedených stylů na základě hudební ukázky dovede určit příslušný styl	MEV – fungování a vliv médií na společnost Cjl, D
Základní hudební pojmy	- dovede číst rytmický zápis v 4/4 a 3/4 taktu - dovede zapsat jednotlivé stupně stupnice C dur na základě sluchové analýzy - využívá dynamických znamének při vlastním hudebním projevu	
Hudební rytmus Rozvoj hudebního sluchu	- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	
Pěvecká výslovnost se správným dýcháním Rozpoznání hlasu	- upevňuje správné návyky při zpěvu i mluvním projevu v běžném životě	Cjl, Z
Tanec	- rozpozná některé z tanců různých stylových období	Tv, VkZ

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Hudební výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Základní hudební pojmy	- rozvíjí praktickou znalost notového zápisu z minulé třídy rozšířenou o nové hudební pojmy číst rytmický zápis taktů jednoduchých a složených včetně pomlk v zápisu - dovede zapsat jednotlivé stupně stupnice a moll, C dur na základě sluchové analýzy, pojmenuje rozdíl mezi	

	jednotlivými stupni obou stupnic na základě hudebních aktivit rozvíjí své harmonické cítění	
Státní hymna ČR Národní divadlo	- zná význam státní hymny včetně historického kontextu, bezpečně ovládá znalost jejího textu - zná historii, význam a vybrané osobnosti Národního divadla včetně historického kontextu	MUV – lidské vztahy Z, D, VkO
Symfonická a operní tvorba Smetany	- rozpozná hudební ukázky z děl skladatelů, zná děj vybraných oper	Cjl
Druhy skladeb (forem)	- dovede určit rozdíl mezi jednotlivými druhy skladeb (forem) a na základě hudební ukázky je pojmenovat - pomocí sluchové analýzy rozlišuje mezi příklady uvedených jednotlivých druhů skladeb (forem)	
Klasicismus	- rozpozná stěžejní díla skladatelů na základě hudebních ukázek vybraných skladeb - zná základní životopisná data skladatelů včetně historického kontextu	Cjl
Hudební melodika Nástrojová reprodukce melodií	- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	
Základy vokální intonace Hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti Práce se zpěvníkem	- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - dokáže se dobře orientovat ve zpěvníku a zpívat podle notového zápisu ve zpěvníku	Cjl
Pohyb podle hudby	- zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	OSV – sociální rozvoj, komunikace
Instrumentace, Orchestrace	- orientuje se v proudu znějící hudby, rozeznává tóny vícehlasu, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku - rozliší barvu zvuku jednotlivých nástrojů a nástrojových skupin ve znějící hudbě - rozliší barvu pěveckých hlasů a sborů	
Partitura	- dovede ovládat základní funkce notačního programu	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Předmět:	Hudební výchova
Stupeň:	2.
Ročník:	8.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Základní hudební pojmy	- opakování praktické znalosti notového zápisu v notačním programu (např. Capella, Finale, Note Worthy Composer, Sibelius) - vytváření jednoduchých rytmicko-melodických celků a experimentování s nimi	MUV – etnický původ D, Sp, Vv
Nejstarší kořeny hudby	- zdůvodní vznik a smysl hudby - chápání funkcí hudby vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům	Cjl, D, Z
Kapitoly z dějin české a světové hudby	- zná základní životopisná data uvedených skladatelů a jejich stěžejní díla včetně historického a kulturního kontextu - na základě sluchové analýzy přiřadí jednotlivé skladby k uvedeným žánrům a historickým epochám - hudební sloh, epocha, hudebně-výrazové prostředky jednotlivých slohových epoch, funkce hudby - hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	
Programní a absolutní hudba	- dovede definovat a rozlišit jednotlivé pojmy	
Nástrojová hra Zachycování rytmu Rozvoj hudebního sluchu	- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně ve vícehlasu	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Předmět:	Hudební výchova
Stupeň:	2.
Ročník:	9.

Učivo	**Očekávaný výstup**	**Průřezová témata**

	Žák:	**Mezipředmětové vztahy**
Kapitoly z dějin české hudby a hudebnosti	- zná základní životopisná data příslušných skladatelů a jejich stěžejní díla včetně historického a kulturního kontextu - na základě sluchové analýzy přiřadí jednotlivé skladby k uvedeným žánrům a historickým epochám - hudební sloh, epocha, hudebně-výrazové prostředky jednotlivých slohových epoch, funkce hudby - hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	MUV – multikulturalita Cjl, D
Alternativní kultura a současná scéna pop music a taneční hudby	- na dané téma vytváří vlastní prezentace - vnímá hudbu v kontextu ostatních druhů umění - interpretuje a kriticky hodnotí (reflektuje) hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností - vytváří vlastní soudy a preference o znějící hudbě, které dokáže v diskusi obhájit	
Vytváření vlastních hudebních projektů	- praktické upevnění rytmicko-melodických a harmonických principů	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita
Hudební přehrávače a nosiče	- orientace v tématu	Fy
Odraz společensky negativních jevů v hudbě	- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění - porovná rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit či ji odmítnout - upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat	OSV – osobnostní rozvoj, psychohygiena Cjl, Z

5.7.2. Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 1., 4. a 5. ročník – 1 hodina týdně,
- 2. a 3. ročník – 2 hodiny týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění,
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově,
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik,
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace,
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky, pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání.

Ve výtvarné výchově jsou uplatněny mezipředmětové vztahy a **průřezová témata**:

- Mediální výchova – vnímání autora mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení,
- Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj, osobnostní rozvoj,
- Multikulturní výchova – multikulturalita,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá.

Vzdělávací obor je rozdělen:

- rozvíjení smyslové citlivosti,
- uplatňování subjektivity,
- ověřování komunikačních účinků.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vedoucí k naplňování klíčových kompetencí (viz. Metody a formy práce).

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- vyhledává a třídí informace, porovnává informace.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- hledá vhodná řešení, různé možnosti, používá různé technik,
- řeší problémy ve vztahu se spolužáky a umí hledat informace týkající se daného tématu.

Kompetence komunikativní

Žák:

- snaží se formulovat a definovat své myšlenky, poslouchá ostatní, zapojuje se diskuse,
- komunikuje prostřednictvím různých výtvarných nástrojů a technik,
- kriticky myslí a je schopen obhájit svůj názor relevantními argumentacemi.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracuje ve skupině, přispívá k diskusi,
- vnímá nejrůznější podněty ze svého okolí a dokáže rozhodnout, do jaké oblasti sociálního kontaktu daný podnět patří.

Kompetence občanské

Žák:

- se snaží vcítit do situace jiných lidí,
- rozumí různým typům sdělení – text, vizuální sdělení – obraz, film, televize, internet a je schopen z nich čerpat.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje pravidla, plní povinnosti, přizpůsobuje se novým pracovním podmínkám,
- osvojuje si různé výtvarné techniky.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti,
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,

- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků.

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Výtvarná výchova	
Stupeň:	1.	
Ročník:	1.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI Tvary, barva Výtvarné osvojování předmětů (co lze zachytit výtvarně) – jednoduchou formou	- v tvorbě projevuje svou vlastní osobnost - rozlišuje základní tvary, barvy a jejich míchání	Prv – pozorování a sběr přírodních materiálů M – vnímání podobnosti barev, tvarů
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY Obrazné vyjádření – hračky, příroda Kresba, malba – vlastní pojetí Modelování – plastičnost	- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly	Čj – vypravování, příběh
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ Dílo a vlastní interpretace Výtvarné vyjádření skutečnosti	- interpretuje různá obrazová vyjádření	Čj – čtení, ilustrace Prv – oslavy, zvyky, tradice OSV – Osobnostní rozvoj, seberegulace, psychohygiena

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Předmět:	Výtvarná výchova
Stupeň:	1.
Ročník:	2. – 3.
Období:	1.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI Linie, tvary, barva Užitkové práce dekorativní a prostorové Výtvarné osvojování předmětů (analýza povrchových struktur)	- rozpoznává linie, tvary, barvy, objekty, objemy porovnává je na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ - v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	Prv – pozorování rozmanitosti přírodních materiálů, vytváření sbírek M – vnímání rozlišování kontrastů i podobnosti barev, tvarů, linií
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY Obrazné vyjádření – hračky, animované filmy, Kresba, malba – vlastní pojetí Modelování – plastika	- vnímá události různými smysly je vyjadřuje	Čj – vypravování, příběh Prv – modely dopravních situací, mapování okolí bydliště a školy z hlediska dopravní situace, kresba dopravních značek
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ Dílo a vlastní interpretace Výtvarné vyjádření skutečnosti	- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Čj – čtení, ilustrace Prv – oslavy, zvyky, tradice OSV – Osobnostní rozvoj, seberegulace a sebe organizace, psychohygiena Sociální rozvoj – komunikace

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Výtvarná výchova	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4. – 5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup**	**Průřezová témata**

	Žák:	**Mezipředmětové vztahy**
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ Barevné osvojování přírody Vlastní interpretace Osobní postoj a jeho proměny Tematické práce Seznámení s uměleckými slohy	- při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů	Vl – umělecké slohy Čj – sloh – komunikace OSV – Osobnostní rozvoj, sebepoznání a sebepojetí, kreativita Sociální rozvoj – komunikace MUV
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY Barva a její použití Pohyb těla Plastičnost – modelování Animace – dynamika Ilustrace k textu Kresba tuší a fixem Dekorativní práce	- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností	Čj – literatura, sloh Tv – pohyb těl, cvičební sestavy Vl – zvyky a tradice M – formát, rozměry, jednotky délky MEV – tvorba mediálního sdělení Vl – modely dopravních situací, mapování okolí bydliště a školy z hlediska dopravní situace
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI Linie, tvary Kontrasty Statické a dynamické uspořádání Další umělecká tvorba – fotografie, film, tiskoviny aj.	- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Čj – sloh Pč – práce s materiály Přv – rozmanitost přírodních materiálů, vytváření sbírek M – kontrasty, podobnost, linie, kruh, tvary kruh a čtverec jako princip řádu anebo chaosu světa a jako základ tvorby

		MEV – vnímání autora mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení VMEGS – Evropa a svět nás zajímá

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. ročník – 2 hodiny týdně,
- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Obsahové a organizace vymezení vzdělávacího oboru

Výuka je zaměřena na:

- rozvíjení smyslové citlivosti, fantazie a obrazotvornosti,
- ověřování a rozvíjení komunikačních schopností,
- posilování a uplatňování subjektivity a individuality,
- rozvoj myšlení.

Žáci se setkávají s různými druhy výtvarného umění a seznamují se s různými přístupy k tvorbě. To je dáno jednak tím, že v průběhu základního vzdělávání prochází žáci pod vedením různě zaměřených pedagogických pracovníků vyučujících výtvarnou výchovu. Zúčastňujeme se soutěží, přehlídek dětské tvorby, výstav podle svých možností. Vzhledem k počtu kmenových tříd není možnost organizačně zajistit výuku v odborné učebně výtvarné výchovy. V rámci našich možností žáci navštěvují počítačovou učebnu, kde se učí zacházet s počítačem jako s grafickým nástrojem. Výtvarné práce našich žáků jsou využívány pro výzdobu na chodbách školy, kde tvoří „Galerii – DUHA“.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění,
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově,
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik,
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace,

- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky, pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání.

Smyslem a cílem vzdělávání v předmětu výtvarná výchova je vybavit žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Cílem předmětu je rozvoj tvořivosti žáků, schopnost vyjádřit se i jinými, než verbálními prostředky, obhájit si své pojetí výtvarné práce, nebát se prezentovat svoji práci na veřejnosti,
umět spolupracovat a komunikovat ve skupině, realizovat své nápady a hledat náhradní a kompromisní řešení. Kromě klasických technik a postupů se žáci učí využívat digitální fotografii, jednoduché video.

Ve výtvarné výchově jsou uplatněny mezipředmětové vztahy a **průřezová témata**:

- Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení a práce v realizačním týmu,
- Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita, sebepoznání, sebepojetí,
- Multikulturní výchova – multikulturní diferenciace.

Žáci v předmětu rozvíjejí zejména:

Kompetence k učení

Žák:

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- vyhledá informace v encyklopediích, internetu k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu,
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků,
- chápe proces tvorby jako způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i jevů a vztahů.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- podílení se na vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti,
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence občanské

Žák:

- připomíná si historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých.

Kompetence digitální

Žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti,
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků.

Výtvarnou výchovu chápeme i jako důležitý faktor podílející se na udržování psychického zdraví, neboť plní relaxační funkci ve výuce.

Základem a cílem výtvarné výchovy není ani tak vytvoření výtvarného díla samotného, jako spíše proces jeho tvorby, vnímání okolního světa, rozvíjení smyslové citlivosti, uplatnění subjektivity a ověřování komunikačních účinků tvorby.

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura	
Předmět:	Výtvarná výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6. – 7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Linie, tvary, objemy, barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura)	- vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů - uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků - variuje různé prvky a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita, sebepoznání, sebepojetí
Vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností Manipulace s objekty, tělo a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, vyjádření proměn; objekty,	- zaznamenává vizuálních zkušeností, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie - zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích - k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	Cjl, D, Sv

ilustrace textů, volná malba, comics, fotografie	- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Předmět:	Výtvarná výchova
Stupeň:	2.
Ročník:	8. – 9.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Linie, tvar, struktura, pohyb, kompozice, vyjádření pocitů, studie architektonického prostoru, perspektiva Základy kresby (portrét, zátiší, proporce těla – figura, anatomie) Základy malby (techniky, teorie barev – kontrast) Trojrozměrné objekty a příroda, design a prostorová tvorba, řemesla Základy grafiky (počítačová tvorba, linoryt) Reklama – plakát, pozvánka, logo, piktogram, slogan, písmo	- experimentuje v použitých technikách a materiálech - pojmenuje základní techniky a pojmy týkající se kresby, malby, grafiky, prostorové tvorby - užívá metody současného umění - seznamuje se s dějinami umění v souvislostech - užívá poznatků o nauce o barvách, kompozici ve své tvorbě včetně dalších výtvarných pojmů - vybrané techniky aplikuje ve své tvorbě - umí obhájit výsledky své práce - pracuje ve skupině a učí se rozvíjet spolupráci - k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření - rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření	OSV, MEV, EV Cjl, D, Fy, Př, Z

Kombinované a netradiční výtvarné techniky – asambláž Galerie, muzea, památky, veřejný prostor, město a příroda Práce s uměleckým dílem Dějiny umění v 19. – 20. století Prezentace tvorby jako součást školních projektů (organizace výstav a akcí) Média (internet, video – film, střih, scénář, storyboard, základy animace)		

5.8. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Člověk a jeho zdraví je vytvářeno nejen pohodou duševní, ale i tělesnou. Na prvním stupni je realizován vzdělávací obor tělesná výchova, který se zabývá problematikou zdraví a pohybových možností žáků. Zároveň směřuje k rozvíjení klíčových kompetencí – výchovné a vzdělávací strategie.

Metody a formy práce: pohybové hry, tance, rytmická cvičení, relaxační cvičení, kondiční cviky, nápravná cvičení, soutěže, turnaje, olympiády, meditační cvičení, cvičení v přírodě, sportovní zábavné parky.

5.8.1. Vyučovací předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět výchova ke zdraví se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 7. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 7. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tento předmět byl zaveden na základě výchovně vzdělávacích záměrů a materiálních podmínek naší školy.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- formování pozitivního vztahu k vlastnímu zdraví a celoživotní odpovědnosti za podporu a ochranu zdraví vůči sobě i druhým (preventivní ochrana zdraví a uplatňování zdravého způsobu života, základní hygienické, stravovací, pracovní a jiné návyky, dovednost odmítat návykové látky, předcházení úrazům, získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování, upevnění návyků poskytovat základní první pomoc),
- utváření pozitivních mezilidských vztahů v rodině a v širším společenství založených na úctě, toleranci a empatii,
- (vypěstování schopnosti orientace v konfliktních a krizových situacích, uvědomování si základních potřeb rodiny a problémů rodinného života, pěstování kultivovaného chování, které povede k navazování zdravých partnerských vztahů),
- utváření odpovědného chování vůči sobě i ostatním, přírodě a životnímu prostředí, předvídání a analyzování důsledků vlastního chování a jednání v různých situacích (sexuální chování, sexuální kriminalita, projevy násilí, zneužívání drog aj.),
- osvojení sociálních dovedností a modelů chování v souvislosti se společensky nežádoucími jevy.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a být za ně odpovědný. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Cílové zaměření:

- poznávání zdraví jako důležitou hodnotu v kontextu dalších životních hodnot,

- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody,
- vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů,
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí,
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje,
- využívání osvojených preventivních postupů v denním režimu, upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci,
- propojování zdraví se základními etickými a morálními postoji,
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí,
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera, pro uplatnění ve společnosti.

Žáci v předmětu Výchova ke zdraví rozvíjejí zejména klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- vybírá a využívá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, vyhledává a třídí informace a efektivně je využívá v procesu učení, operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislosti a propojuje je do širších celků, z výsledků vyvozuje závěry, posoudí vlastní pokrok a naplánuje si, jak by se mohl zdokonalit,
- poznává nové oblasti života, novou problematiku, navazuje na známá fakta v oblasti silničního provozu a učí se porozumět neznámým situacím v oblasti silničního provozu.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- rozpozná a pochopí problém, naplánuje způsob řešení problému, vyhledá potřebné informace a objevuje různé varianty řešení, samostatně řeší problémy, ověřuje správnost řešení, sleduje vlastní pokrok.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně a souvisle, naslouchá druhým, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje, využívá informační a komunikační prostředky a technologie,
- vhodně komunikuje ve skupině, přijímá názory ostatních posuzuje je a vhodně komunikuje s dospělými o daných dopravních situacích

Kompetence sociální a personální

Žák:

- spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu, přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů, podporuje vlastní sebedůvěru a samostatný rozvoj,
- řeší vztahové situace mezi sebou a mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít, řešit a správně reagovat na danou situaci.

Kompetence občanská

Žák:

- respektuje druhé, je schopen empatie, odmítá útlak a násilí, je si vědom svých práv a povinností, poskytne pomoc v krizových situacích, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, chápe ekologické souvislosti, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a životů při každodenních rizikových situacích a mimořádných událostech využívá osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na pracovní podmínky, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence digitální

Žák:

- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce,

- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání,
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sídlení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví	
Předmět:	Výchova ke zdraví	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6. – 7.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Vztahy mezi lidmi a formy soužití	- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) - uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví - respektuje přijatá pravidla mezi spolužáky a jinými vrstevníky a přispívá k utvoření dobrých mezilidských vztahů	OSV – sociální rozvoj, schopnosti poznávání D, VkO, Cjl
Hodnota a podpora zdraví	- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; - vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k zdravému životnímu stylu a k programu na podporu zdraví	OSV – osobnostní rozvoj, sebepoznání a sebepojetí EV – lidské aktivity (zdravý životní styl) Cjl, Vv
Zdravý způsob života a péče o zdraví	- dává do souvislostí složení stravy, pitného režimu a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí - vnímá důležitost vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví člověka	EV – lidské aktivity (zdravý životní styl) VkO, Př, D, Z

	- zvládá tělesnou a duševní hygienu včetně denního režimu - uplatňuje preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami - svěří se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - vnímá důležitost denního režimu, vyváženost osobních a pracovních aktivit včetně pohybového režimu - zná základní cesty přenosu nákazy: respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem a jejich prevenci - zná základní cesty přenosu nákazy bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty a jejich prevenci - vysvětlí na příkladech, jak se chránit před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění - chová se odpovědně v modelových úrazových situacích a život ohrožujících situacích (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě) - zvládá základy poskytnutí první pomoci	
Změny v životě člověka a jejich reflexe	- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli - chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování - vnímá problémy těhotenství a rodičovství u mladistvých zná poruchy pohlavní identity	EV – lidské aktivity (zdravý životní styl) Př
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy - uvědomuje si skryté formy individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalitu - zná formy komunikace se službami odborné pomoci - předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí v případě potřeby poskytne první pomoc - vyhodnotí možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt v rámci svých znalostí a zkušeností	EV – základní podmínky života Hasičské a zdravotní cvičení OSV – sebepoznání, sebepojetí; morální rozvoj; seberegulace, psychohygiena, mezilidské vztahy,

	- uvědomuje si možné působení a manipulace prostřednictvím reklamy a působením sekt - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - využívá osvojené relaxační techniky k regeneraci organismu, překonávání únavy a předchází stresovým situacím - zvládá řešit auto – destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě, rizikové chování, násilné chování, v případě potřeby poskytne adekvátní pomoc - zvládá těžké životní situace uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování při mimořádných událostech a dokáže preventivně předcházet mimořádným událostem - aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí	komunikace a kooperace Z, D, Ch, VkO
Osobnostní a sociální rozvoj	- usiluje o utváření pozitivního vztahu k sobě samému i k druhým lidem - projevuje zdravou a vyrovnanou sebereflexi, sebekontrolu, sebeovládání a zvládání problémové situace - zaujímá postoj a rozhodovací dovednost pro řešení problémů v mezilidských vztazích - zvládá psychohygienické a sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, případně umí vyhledat pomoc při těchto problémech - uvědomuje si dopad svého jednání a chování v komunikaci a kooperaci a mezilidských vztazích dokáže vyhledat pomoc při těchto problémech	Cjl

5.8.2. Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Časové vymezení předmětu:

Předmět tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 1. – 5. ročník – 2 hodiny týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

V předmětu tělesná výchova vyučující dbají i na podporu tělesné aktivity mimo vyučování během celého týdne, hygienické návyky, správné držení těla apod.

Vzdělávací obsah je ve shodě RVP rozčleněn na čtyři tematické okruhy:

Činnosti ovlivňující zdraví: organizace, cvičení a bezpečnost při TV, hygiena, bezpečnost při přípravě a úklidu nářadí a náčiní, vhodné oblečení a obutí, pohybový režim, odhad vlastních možností, význam zátěže a relaxace pro organismus, zranění a 1. pomoc při TV.

Pohybové dovednosti: průpravná cvičení, u nadaných jedinců, i zvládnutí atletických, gymnastických, akrobatických a rytmických cvičení, cvičení na nářadích a s náčiními, druhy běhu, skoků, odrazů, hodů míčem, základy atletických, míčových a dalších sportovních her, rytmická cvičení, turistika, plavání, zimní sporty, jízda na kole, dopravní výchova, zimní sporty

Pohybové učení: jednání ve smyslu fair play, názvosloví, signály a povely, úcta k pohlaví a individuálním možnostem ostatních, organizace TV ve škole, význam sportovních soutěží ve škole i v regionu, spolupráce v týmu, měření a testy výkonů, zdroje informací

Možnosti a organizace ve škole: škola má k dispozici hřiště s umělým povrchem (na košíkovou, vybíjenou, odbíjenou, florbal, nohejbal) v areálu školy, přes zimu a za nepříznivého počasí užívá obecní tělocvičnu, do níž musí žáci za doprovodu učitelů docházet, ve 2. a 3. ročníku proto realizujeme plavecký výcvik v 1. pololetí. V hodinách tělesné výchovy se dbá na dostatečnou přípravu organismu na následující cvičební úkony a pohybové dovednosti, žáci jsou vedeni ke spolupráci a organizování, k hodnocení výkonů svých i ostatních, je jim dávána možnost zažít úspěch

V rámci TV jsou uplatňována **průřezová témata:**

Environmentální výchova

- při pobytu v přírodě dodržování zásad ochrany životního prostředí.

Osobnostní a sociální výchova

- praktická etika, seberegulace a sebe organizace, komunikace, psychohygiena.

Tělocvičné činnosti se podřizují podnebním podmínkám (hry na sněhu apod.) a možnostem vybavení školní tělocvičny. Při pobytu venku dochází k prolínání s dalšími předměty (přírodověda, vlastivěda, výtvarná výchova). Při mnohých soutěžích pořádaných školou anebo turnaji mezi jednotlivými třídami doplňují tělesné aktivity znalosti z matematiky /měření, převody jednotek, záznam/. Pohybové činnosti žáků jsou zařazovány i v dalších vyučovacích hodinách (přesuny ve třídě, protažení, aktivní zapojení těla do vyučovacího tématu – HV, čtení, psaní aj.) Také jsou preventivně zařazována speciální vyrovnávací cvičení pro správné držení těla při sezení v lavicích a u počítače. Je také dbáno na kontraindikaci oslabení u některých žáků. V rámci předmětu jsou navozovány modelové situace a probíhají praktická cvičení, během kterých žáci získávají dovednosti a znalosti z oblasti dopravní výchovy, pobytu v přírodě a zvládání mimořádných situací.

Rozhodující činnosti jsou obsaženy ve všech ročnících:

- činnosti ovlivňující zdraví,
- činnosti podporující pohybové učení,
- činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vedoucí k naplňování klíčových kompetencí (viz. Metody a formy práce).

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- osvojuje si nové pohybové aktivity a pravidla kolektivních her.

<u>Kompetence k řešení problému</u>

Žák:

- samostatně nebo ve skupině hledá a vybírá nejvhodnější způsob a strategii, které využívá při hrách a soutěžích, při všech pohybových aktivitách,
- prakticky si ověřuje správnost svých rozhodnutí, aplikuje je na obdobné situace, sleduje vlastní pokroky,
- vyhledává vhodné taktiky hry v rámci sportovních utkání.

<u>Kompetence komunikativní</u>

Žák:

- dokáže pomocí komunikačních prostředků vyjádřit své názory, obhájit je a zdůvodnit v kolektivu,
- dokáže užívat základní tělocvičné názvosloví a využívá ho v praxi.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- efektivně spolupracuje ve skupině, spoluvytváří pravidla, pozitivně ovlivňuje a utváří příjemnou atmosféru v týmu, a tím upevňuje dobré vztahy mezi spolužáky,
- podporuje a prezentuje myšlenky olympijského hnutí a dodržuje pravidla fair-play,
- respektuje individuální schopnosti a dovednosti spolužáků,
- reguluje vlastní jednání a sebeovládání.

Kompetence občanské

Žák:

- dokáže poskytnout účinnou pomoc, chová se zodpovědně v situacích, které mohou ohrozit zdraví ostatních, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví, aktivně se zapojuje do sportovních činností.

Kompetence pracovní

Žák:

- získává dovednosti pro úkony na tělocvičném nářadí,
- dokáže zacházet – cvičit s různými druhy náčiní.

Kompetence digitální

Žák:

- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce,
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání,

- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sídlení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Předmět:	Tělesná výchova
Stupeň:	1.
Ročník:	1.
Období:	1.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Hygiena a bezpečnost Pohybové hry Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Základy atletiky Základy sportovních her (vybíjená) Turistika a pobyt v přírodě (jednodenní pochodové cvičení) Pohybové činnosti – hry na sněhu, sáňkování	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci	EV – vztah člověka k životnímu prostředí OSV – osobnostní rozvoj Prv – příroda, okolí školy Dopravní výchova
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ organizace při TV – komunikace, názvosloví pravidla her	- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží	OSV – sociální rozvoj – komunikace
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	OSV – osobnostní rozvoj

zdravotně zaměřená činnost hygiena při TV příprava organismu pohyb jako důležitá součást života bezpečnost při pohybových činnostech vyrovnávací cvičení		Prv – tělo, zdraví, prevence

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Předmět:	Tělesná výchova
Stupeň:	1.
Ročník:	2.
Období:	1.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Hygiena a bezpečnost Pohybové hry Základy gymnastiky Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Průpravné úpoly Základy atletiky Základy sportovních her (odbíjená, košíková) Turistika a pobyt v přírodě (jednodenní pochodové cvičení) Pohybové činnosti – hry na sněhu, sáňkování	- spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci - adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti, - zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	EV – vztah člověka k životnímu prostředí OSV – osobnostní rozvoj, psychohygiena Prv – příroda, okolí školy Prv – dopravní výchova (chodec, jízda na koloběžce a bruslích) Prv – mimořádné situace

Základní plavecká výuka (podle podmínek školy probíhá během 2. ročníku) je realizována v rozsahu 40 hodin		
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ organizace při TV – komunikace, názvosloví pravidla her měření a posuzování pohybových činností olympijské ideály	- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - změří základní pohybové výkony a porovnává je s předchozími	OSV – sociální rozvoj – komunikace M – převody, jednotky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ zdravotně zaměřená činnost hygiena při TV příprava organismu pohyb jako důležitá součást života bezpečnost při pohybových činnostech vyrovnávací cvičení	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	OSV – osobnostní rozvoj Prv – tělo, zdraví, prevence

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví	
Předmět:	Tělesná výchova	
Stupeň:	1.	
Ročník:	3.	
Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	- spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	EV – vztah člověka k životnímu prostředí OSV – osobnostní

Hygiena a bezpečnost Pohybové hry Základy gymnastiky Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Průpravné úpoly Základy atletiky Základy sportovních her (odbíjená, košíková) Turistika a pobyt v přírodě (jednodenní pochodové cvičení) Pohybové činnosti – hry na sněhu, sáňkování Základní plavecká výuka (podle podmínek školy probíhá během 2. ročníku) – je realizována v rozsahu 40 hodin	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci - adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	rozvoj, psychohygiena Prv – příroda, okolí školy Prv – dopravní výchova (chodec, jízda na koloběžce a bruslích) Prv – mimořádné situace
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ organizace při TV – komunikace, názvosloví pravidla her měření a posuzování pohybových činností olympijské ideály	- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - změří základní pohybové výkony a porovnává je s předchozími	OSV – sociální rozvoj – komunikace M – převody, jednotky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ zdravotně zaměřená činnost hygiena při TV příprava organismu pohyb jako důležitá součást života	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	OSV – osobnostní rozvoj Prv – tělo, zdraví, prevence

bezpečnost při pohybových činnostech vyrovnávací cvičení		

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Předmět:	Tělesná výchova
Stupeň:	1.
Ročník:	4.
Období:	2.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Hygiena a bezpečnost Pohybové hry Základy gymnastiky Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Průpravné úpoly Základy atletiky Základy sportovních her (odbíjená, košíková) Turistika a pobyt v přírodě (jednodenní pochodové cvičení) Pohybové činnosti – hry na sněhu, sáňkování	- spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - zvládá přesun v přírodě, dopravních prostředích, chůzi v terénu - dokáže uplatnit zásady přežití v přírodě, zvládne pobyt v nepříznivém počasí, zajištění vody a tepla - reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci - změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky - užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	OSV – sociální rozvoj – mezilidské vztahy M – převody jednotek, grafy, tabulky Vl, Přv – dopravní výchova, mimořádné situace, ohrožení psychického a fyzického zdraví
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ	- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - změří základní pohybové výkony a porovnává je s předchozími	OSV – sociální rozvoj- mezilidské vztahy, komunikace, osobnostní rozvoj – deregulace a reorganizace, sebepoznání a sebepojetí

organizace při TV – komunikace, názvosloví pravidla her měření a posuzování pohybových činností olympijské ideály		M – převody jednotek, grafy, tabulky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ zdravotně zaměřená činnost hygiena při TV příprava organismu pohyb jako důležitá součást života bezpečnost při pohybových činnostech vyrovnávací cvičení	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	Přv – lidské tělo, zdravý životní styl, prevence První pomoc

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Předmět:	Tělesná výchova
Stupeň:	1.
Ročník:	5.
Období:	2.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Hygiena a bezpečnost Pohybové hry Základy gymnastiky Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti Průpravné úpoly Základy atletiky Základy sportovních her	- spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - zvládá přesun v přírodě, dopravních prostředích, chůzi v terénu	OSV – sociální rozvoj – mezilidské vztahy M – převody jednotek, grafy, tabulky Vl, Přv – dopravní výchova, mimořádné situace, ohrožení psychického a fyzického zdraví

(odbíjená, košíková) Turistika a pobyt v přírodě (jednodenní pochodové cvičení) Pohybové činnosti – hry na sněhu, sáňkování	- dokáže uplatnit zásady přežití v přírodě, zvládne pobyt v nepříznivém počasí, zajištění vody a tepla - reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci - změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky - užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ organizace při TV – komunikace, názvosloví pravidla her měření a posuzování pohybových činností olympijské ideály	- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - změří základní pohybové výkony a porovnává je s předchozími	OSV – sociální rozvoj- mezilidské vztahy, komunikace, osobnostní rozvoj – deregulace a reorganizace, sebepoznání a sebepojetí M – převody jednotek, grafy, tabulky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ zdravotně zaměřená činnost hygiena při TV příprava organismu pohyb jako důležitá součást života bezpečnost při pohybových činnostech vyrovnávací cvičení	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy - spojuje pravidelnou každodenní činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	Přv – lidské tělo, zdravý životní styl, prevence První pomoc

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň</u>

Časové vymezení předmětu:

Předmět tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6. – 9. ročník – 2 hodiny týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávání je zaměřeno na:

- regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené omezením pohybu ve škole i mimo ni,
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu,
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty,
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování dovednosti,
- předcházet jim nebo je řešit.

V rámci výuky je kladen důraz na:

- poznávání významu tělesné a duševní zdatnosti pro zdraví a pracovní výkonnost a osvojení způsobů jejího cíleného ovlivňování a hodnocení
- rozvíjení základních pohybových dovedností a kultivaci pohybového projevu,
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů i pohybových možností. Rozvíjení sociálních vztahů a rolí v pohybových činnostech a dodržování fair play jednání při pohybových činnostech i v běžném životě
- vnímání radostných prožitků z pohybové činnosti (individuální i ve skupině žáků) a k využívání pohybu pro tělesnou a duševní pohodu a osvojování dovedností organizovat jednoduché pohybové činnosti (soutěže) a uplatňování zásad bezpečnosti při těchto aktivitách
- poznávání zdrojů informací o tělesné výchově a sportu a jejich využívání
- velký důraz je kladen na hodnocení žáků, které vychází z kvantitativního popisu stavby a kompozice lidského těla žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého žáka a jejich případné zlepšování.

V rámci předmětu jsou integrována průřezová témata:

- **Výchova demokratického člověka** – tematický okruh občanská společnost a škola,
- **Osobnostní a sociální rozvoj** – osobnostní a sociální rozvoj,
- **Environmentální výchova** – Ekosystémy – vztah člověka k přírodě.

Jsou utvářeny a rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- chápe souvislosti mezi pohybovou aktivitou a zdravím jako nejdůležitější životní hodnotou
- poznává vlastní pohybové možnosti a zájmy a snaží se o jejich rozvoj
- osvojuje si základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály, gesta, značky
- osvojuje si základní pravidla pohybových a sportovních her
- zaujímá odmítavý postoj k užívání dopingu a podpůrných látek ve sportu.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- rozpozná vhodnost a nevhodnost pohybové činnosti
- vybírá správný postup při pohybové činnosti, zvládá praktické jednání a rozhodování ve vypjatých situacích a rozpozná nesportovní chování.

Kompetence komunikativní

Žák:

- správně reaguje na pokyny učitele
- spolupracuje v týmu, zná a užívá sportovní výrazy a pořizuje a prezentuje záznamy ze sportovních činností.

Kompetence sociální a personální:

Žák:

- utváří pomocí pohybových činností zdravé mezilidské vztahy,
- podporuje olympijské myšlenky
- dodržuje pravidla fair play
- zvládá různé sociální role v osvojovaných pohybových činnostech a snáší neúspěch u prohry a dokáže ocenit lepšího.

Kompetence občanské

Žák:

- aktivně se zapojuje do činností podporujících zdraví,
- propaguje zdravotně prospěšné činnosti ve škole i mimo školu,
- chápe význam hygieny při sportu,
- váží našich úspěšných sportovců.

Kompetence pracovní

Žák:

- seznamuje se s různými druhy sportovního nářadí, náčiní, výzbroje a výstroje,
- organizuje a dodržuje bezpečnost při pohybových aktivitách,
- rozpozná a eliminuje zdravotní rizika při pohybové činnosti, vyhledává a zpracovává sportovní informace,
- měří a zpracovává výkony, posuzuje úroveň pohybových dovedností.

Kompetence digitální

Žák:

- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce,
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání,
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sídlení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví	
Předmět:	Tělesná výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Chlapci a dívky – kondiční a koordinační, relaxační a jiná cvičení	- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	M
Chlapci a dívky – gymnastika	- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	Fy, D
Chlapci – míčové hry – softbal, kopaná, florbal	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži.	M, VkZ, Z, D

Dívky – sportovní hry – softbal, košíková, přehazovaná, florbal		
Dívky a chlapci – gymnastika	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži.	
Chlapci a dívky – atletika a cvičení v přírodě	- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži.	EV – vztah člověka k přírodě Př, D, Z

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Předmět:	Tělesná výchova
Stupeň:	2.
Ročník:	7.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Chlapci a dívky – organizace žáků při tělovýchovné činnosti bezpečnost, terminologie, rozdíl mezi rekreačním a vrcholovým sportem, srdeční frekvence při TV, pohybová zátěž	- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program - samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly - odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	VkZ
Chlapci, dívky – lehká atletika	- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou - aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	OSV – sociální rozvoj, kooperace Fy, D
Dívky – sportovní hry – softbal, košíková, přehazovaná Chlapci – sportovní hry, softbal, florbal, kopaná	- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	M, VkZ, Z, D

Dívky a chlapci – pořadová, průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení	- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	
Chlapci – cvičení v přírodě	- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Př, D, Z
Chlapci – doplňující hry	- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	
Chlapci – gymnastika (cvičení na nářadí)	- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly	
Chlapci a dívky – kondiční cvičení	- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly	
Chlapci a dívky – cvičení v přírodě (podzim, jaro)	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné	VDO – občanská společnost a škola Př, Z, VkZ

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví	
Předmět:	Tělesná výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Chlapci a dívky – organizace žáků při tělovýchovné činnosti bezpečnost, terminologie, rozdíl mezi rekreačním a vrcholovým sportem, srdeční frekvence při TV, pohybová zátěž	- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	VkZ
Chlapci a dívky – lehká atletika	- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zátěžovými svaly	Fy, D

Dívky – sportovní hry – softbal, florbal, košíková, odbíjená Chlapci – sportovní hry – softbal, florbal, košíková, fotbal	- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	VDO – občanská společnost a škola M, VkZ, Z, D
Dívky a chlapci – pořadová, průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	
Chlapci a dívky – cvičení v přírodě	- uplatňuje vhodně chování i v méně známém prostředí sportovišť	EV – vztah člověka k prostředí Př, D, Z
Chlapci a dívky – doplňující hry	- odmítá drogy jako neslučitelné se sportovní etikou	
Chlapci – gymnastika (cvičení na nářadí)	- posoudí provedení osvojené pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	
Chlapci a dívky – kondiční cvičení	- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	
Chlapci a dívky – cvičení v přírodě (podzim, jaro)	- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí přírodě a předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Př, Z, VkZ

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví	
Předmět:	Tělesná výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Dívky a chlapci – organizace hodin, bezpečnost, zátěž, úbor, obuv, tepová frekvence, rekreační, výkonnostní sport	- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu nabídky zvolí vhodný rozvojový program	VkZ

Chlapci a dívky – organizace žáků při tělovýchovné činnosti bezpečnost, terminologie, rozdíl mezi rekreačním vrcholovým sportem, srdeční frekvence při TV, pohybová zátěž, výstroj a výzbroj, úbor a obuv, údržba cvičiště		
Dívky a chlapci – kondiční cvičení	- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím	Fy, D
Dívky a chlapci – lehká atletika	- samostatně se připraví před pohybovou činností	M, VkZ, Z, D
Dívky a chlapci – pohybové hry	- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	
Dívky a chlapci – sportovní hry – softbal, košíková, odbíjená, florbal, fotbal	- pohybové dovednosti aplikuje ve hře	Př, D, Z
Dívky a chlapci – gymnastika	- pohybovou činnost ukončí ve shodě s hlavní činností zátěžovými svaly	M
Chlapci a dívky – atletika	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje v soutěži - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	M
Dívky a chlapci – cvičení v přírodě	- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí přírodě a předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Př, Z, VkZ

5.9. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

5.9.1. Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI/SVĚT PRÁCE

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Časové vymezení předmětu:

Předmět pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 5. ročníku s časovou dotací:

- 1. – 5. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

V rámci vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ byl na základě materiálně technických podmínek naší školy zaveden vyučovací předmět pracovní činnosti.

Během výuky jsou žáci vedeni k získávání základních pracovních dovedností a seznamují se s různými technologiemi, souvisícími s dalšími aktivitami v jiných předmětech.

Forma a metody práce – skupinová práce, práce ve dvojicích, manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním, činnostní učení, pokusy.

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou. Zaměřuje se na praktické pracovní dovednosti a návyky. Obor doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti.

Zároveň zahrnuje **průřezové téma**:

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění – 1. období)

Tematické okruhy:

- práce s drobným materiálem,
- konstrukční činnosti,
- pěstitelské práce,
- příprava pokrmů.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vedoucí k naplňování klíčových kompetencí (viz. Metody a formy práce).

<u>Kompetence k učení</u>

Žák:

- osvojuje si práci podle návodu, schématu,
- plánuje pracovní činnosti, jejich postup.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení podle vlastností různých materiálů,
- aplikuje různé možnosti řešení, prakticky si je ověřuje.

Kompetence komunikativní

Žák:

- prezentuje výsledek své anebo společné práce, výrobku.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu. Vnímá a reflektuje nápady spolužáků,
- zapojuje se do pracovního procesu i kvůli ohodnocení ze strany společnosti a svého vlastního uspokojení z dobře vykonané práce.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, poskytne dle možností účinnou pomoc. Vnímá svou práci jako přínos pro ostatní.

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla,
- adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i kulturních společenských hodnot,
- využívá znalosti a zkušenosti při přípravě k dalšímu vzdělávání a profesnímu zaměření.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje a sdílí data, informace,
- ovládá běžně používaná digitální zařízení a využívá je při zapojení do společnosti,
- využívá digitální technologie k usnadnění práce a učení,
- chápe význam digitálních technologií pro společnost, seznamuje se s novými technologiemi.

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Předmět:	Pracovní činnosti
Stupeň:	1.
Ročník:	1.
Období:	1.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM Práce s papírem a kartonem Práce s textilem-knoflíky, šňůrky, nitě, bavlnky práce s modelovací hmotou Práce s přírodninami	- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy	OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání Čj – tradice, přáníčka, tvorba učebních pomůcek
PĚSTITELSKÉ PRÁCE Pěstitelské práce – pokojové květiny	- provádí pozorování přírody – roční období - pečuje o nenáročné rostliny	Prv – příroda, zahrada, domov
PŘÍPRAVA POKRMŮ Stolování Společenská pravidla	- chová se vhodně při stolování	Prv – Vánoce, Velikonoce
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI Práce se stavebnicí	- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí	

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Předmět:	Pracovní činnosti
Stupeň:	1.
Ročník:	2. – 3.

Období:	1.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM Práce s papírem a kartonem Práce s textilem – jednoduché stehy, knoflíky, šňůrky, krajka, nitě, bavlnky Práce s modelovací hmotou Práce s netradičními materiály Práce s přírodninami	- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy	OSV – osobnostní rozvoj, rozvoj schopností poznávání Čj – tradice, přáníčka, tvorba učebních pomůcek
PĚSTITELSKÉ PRÁCE Pěstitelské práce – pokusy s rostlinami (podmínky života, klíčení apod.) pokojové květiny	- provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování - pečuje o nenáročné rostliny	Prv – příroda, zahrada, domov
PŘÍPRAVA POKRMŮ Stolování Společenská pravidla	- připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování	Prv – Vánoce, Velikonoce
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI Práce se stavebnicí	- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí	

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce	
Předmět:	Pracovní činnosti	
Stupeň:	1.	
Ročník:	4. – 5.	
Období:	2.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM Práce s papírem a kartonem	- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu-volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu-udržuje	Čj – přáníčka, pozvánka, tvorba učebních pomůcek, popis činnosti

Modelování, z různých materiálů Práce s netradičním materiálem Práce s textilem (látky, nitě, vlna, knoflíky) Vyšívání, šití aj.	pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	Přv – pobyt v přírodě, sběr přírodnin Hv – hudební nástroj
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI Práce se stavebnicí (lego, cheva aj.), stavba papírových modelů	- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	Přv – jednoduché stroje Vl – modely – historický vývoj
PĚSTITELSKÉ PRÁCE pokusy s rostlinami (podmínky života, klíčení, setí, vysázení – hrách, čočka, cibuloviny, léčivky, koření) Pěstování pokojových rostlin, rostliny jedovaté a rostliny jako drogy Alergie	- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny - poskytnutí první pomoci	Přv – rostliny – dělení Přv – zdraví, první pomoc
PŘÍPRAVA POKRMŮ Vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin – uskladnění Chod domácnosti Příprava – jednoduchého pokrmu – pohoštění pro kamarády, oslava narozenin, pečení na Vánoce, Velikonoce	- orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla stolování a společenského chování - udržuje pořádek a hygienu, dodržuje bezpečnost práce	Přv – význam elektřiny, ekologie, Vl – zvyky, tradice

<u>Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň</u>

Časové vymezení předmětu:

Předmět svět práce se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 6., 8. a 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzhledem k materiálně technickým podmínkám a pedagogickým záměrům školy jsou vybrány pro žáky tyto tematické okruhy:

- pěstitelské práce a chovatelství,
- provoz a údržba domácnosti a svět práce.

Vzdělávání žáků má vést k:

- zájmu o pěstování rostlin v závislosti na přírodních podmínkách i práci člověka,
- podpoře otevřeného a kritického myšlení a logického uvažování,
- k rozvoji schopnosti aplikovat poznatky z ostatních předmětů v praxi,
- získávání základních pracovních dovedností a návyků,
- osvojování a uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce, základů organizace a plánování práce,
- získání pozitivního vztahu k práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě,
- získání základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí,
- osvojování správné volby a používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci,
- získávání orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

V předmětu se prolínají průřezová témata:

Výchova demokratického občana

- zásady slušnosti, tolerance a odpovědného jednání, řešení problémů samostatně a odpovědně, společně komunikovat, podporovat aktivitu a kooperovat.

Osobnostní a sociální výchova

- orientovat se v sobě samém, rozvíjet dovednosti a schopnosti, dobré vztahy k sobě samému, k dalším lidem a k dalším složkám životního prostředí.

Environmentální výchova

- pozorovat a popisovat okolní prostředí, získávat informace o ekologické problematice, získané poznatky kriticky zvažovat a domýšlet možné důsledky, provádět konkrétní pracovní aktivity ve prospěch životního prostředí, péče o zeleň, třídění odpadů, zlepšování okolního prostředí.

Mediální výchova

- schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z médií, tisku, rozhlasu, televize, internetu.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- zavést evropskou dimenzi, evropský rozměr do vzdělávání jako prostředek mezinárodní a multikulturní orientace, rozvíjet vědomí evropské identity při respektování identity národní

Multikulturní výchova

- zlepšovat klima třídy a školy, harmonizovat mezilidské vztahy, zlepšovat vztahy žák-žák, žák-učitel, učitel-rodič.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- poznává smysl a cíl učení,
- má pozitivní vztah k učení prostřednictví zadávaných úkolů v rámci výuky,
- umí posoudit vlastní pokrok,
- kriticky zhodnotí výsledky své práce a diskutuje o nich.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- promýšlí pracovní postupy praktických cvičení,
- při řešení se učí chápat, že se při práci budou setkávat s problémy, které nemají jen jedno správní řešení,
- poznatky aplikuje v praxi.

Kompetence komunikativní

Žák:

- učí se správnému postupu při práci,
- při komunikaci používá správné názvosloví,
- využívá informační zdroje k získání nových poznatků.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- pracují ve skupinách,
- spolupracují při řešení problémů,
- přispívají k diskusi a respektují názory jiných,
- učí se věcně argumentovat.

Kompetence občanské

Žák:

- respektují pravidla při práci,
- dokáží přivolat pomoc při zranění,
- chápou základní ekologické souvislosti, chrání a oceňují naše kulturní tradice a historické dědictví,
- projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci,
- používá bezpečně a účinně nářadí,
- dodržuje správný pracovní postup a pravidla, plní povinnosti, myslí na ochranu svého zdraví a zdraví druhých,
- dbá na ochranu životního prostředí,
- své znalosti využívá v běžné praxi.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje a sdílí data, informace,
- ovládá běžně používaná digitální zařízení a využívá je při zapojení do společnosti,
- využívá digitální technologie k usnadnění práce a učení,
- chápe význam digitálních technologií pro společnost, seznamuje se s novými technologiemi.

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Předmět:	Svět práce
Stupeň:	2.

Ročník:	6.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Chovatelství	- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	EV – ekosystémy – základní podmínky života – vztah člověka k prostředí Př, Z
Půda Pokojové rostliny Venkovní okrasné rostliny	- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc	EV – vztah člověka k prostředí – lidské aktivity Př, VkO, Ch
Léčivky	- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu	
Zelenina Ovoce	- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita MEV – fungování a vliv médií ve společnosti MUV – kulturní rozdíly VkO, VkZ, Př
Příprava pokrmů	- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy, aranžování pokrmů	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita Vv

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce	
Předmět:	Svět práce	
Stupeň:	2.	
Ročník:	8.	
Učivo	**Očekávaný výstup**	**Průřezová témata**

	Žák:	**Mezipředmětové vztahy**
Skladba jídelníčku	- připraví jednoduchý pokrm v souladu se správnou výživou - dokáže vytvořit zdravý jídelníček - provádí domácí účetnictví a jednoduché platební operace	OSV – osobnostní rozvoj, kreativita MEV – fungování a vliv médií ve společnosti MUV – kulturní rozdíly VkZ, VkO, Př
Uchovávání potravin	- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, dokáže poskytnout první pomoc	Ch
Příprava pokrmů a bezpečnost Jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole Udržování pořádku a čistoty, mycí a čisticí prostředky Opaření, popálení, polití rozpáleným tukem, řezné rány	- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje hygienu a bezpečnost, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	OSV – komunikace, psychohygiena
Řezání	- dodržuje technologickou kázeň - dodržuje zásady bezpečnosti při práci a bezpečnost při práci s nářadím a nástroji, dokáže poskytnout první pomoc	M, Inf, Př, Fy, Z
Povrchové úpravy – broušení, leštění	- dodržuje technologickou kázeň - dodržuje zásady bezpečnosti při práci a bezpečnost při práci s nářadím a nástroji, dokáže poskytnout první pomoc	OSV – morální rozvoj – řešení problému a rozhodovací dovednosti OSV – osobnostní rozvoj – kreativita, seberegulace a sebeorganizace

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Předmět:	Svět práce
Stupeň:	2.
Ročník:	9.

Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Orientace v důležitých profesních informacích	- využívá znalosti svých silných a slabých stránek, osobní nedostatky se snaží kompenzovat, aktivně vyhledává informace o možnostech ve zvoleném oboru, pracuje s rozmanitými informačními materiály	
Rovnost příležitostí na trhu práce	- vysvětlí skutečnosti, které zvažuje při rozhodování, popíše charakteristiku, znaky frekventovaných povolání, rozliší různé typy povolání a rozpozná povolání příbuzná, rozpozná rozdíly v přípravě, nevýhody frekventovaných povolání, koriguje svůj náhled, vyplní tiskopisy, dotazníky, přihlášky, sepíše úřední dopis, sestaví vlastní životopis	D, VkO, Cjl
Adaptace na životní změny	- hodnotí vhodnost volby, existující vzdělávací a pracovní příležitosti a své reálné šance na trhu práce, hledá vhodné strategie k nápravě nedostatků a odstraňování překážek, formuluje vlastní nabídku, vyhledá pomocné instituce, zaznamenává proměny v obsahu a nárocích profesí, zvyšování požadavků na výkon, zaznamenává nové výrobní technologie a chápe nutnost celoživotního vzdělávání	VkZ, Inf
Svět práce a dospělost	- vystupuje kultivovaně, představí se potencionálnímu zaměstnavateli, zvládne přijímací pohovor	OSV – sociální rozvoj (kooperace a komunikace v týmu) VkZ, VkO, Cjl
Práce s technickými materiály	- sestaví jednoduchý náčrt, plán - dodržuje technologickou kázeň - provádí jednoduchou montáž - dodržuje zásady bezpečnosti při práci a bezpečnost při práci s nástroji a nářadím, dokáže poskytnout první pomoc	OSV – morální rozvoj – řešení problému a rozhodovací dovednosti OSV – osobnostní rozvoj, kreativita – seberegulace a sebeorganizace

		VkZ, Fy
Elektronika, zapojení	- sestaví jednoduchý náčrt, plán - dodržuje technologickou kázeň - provádí jednoduchou montáž a demontáž, navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a propojí je - dodržuje zásady bezpečnosti při práci a bezpečnost při práci s elektrickým proudem dokáže poskytnout první pomoc	OSV – sociální rozvoj – kooperace a kompetice Fy, Ch

5.10. VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

5.10.1. Vyučovací předmět: CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět cvičení z českého jazyka se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Povinně volitelným předmětem **Cvičení z českého jazyka** si žáci prohloubí vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. **V literatuře** si žáci zopakují a prohloubí znalosti z literárních pojmů a zaměří se na přehled české a světové literatury. V mluvnici se žáci zaměří na tvarosloví, skladbu věty, souvětí. Seminář svými rozhodujícími tématy je určen žákům pro přípravu na přijímací řízení pro další stupeň vzdělávání.

Jsou rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu,
- třídí a vyhledává informace a využívá je v procesu učení,
- poznává smysl a cíl učení,
- má pozitivní vztah k učení a umí posoudit vlastní pokrok,
- plánuje, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit,
- dokáže kriticky zhodnotit své výsledky učení.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vyhledává vhodné informace k řešení problému,
- nenechá se odradit nezdarem a hledá přijatelná řešení,
- samostatně řeší problémy a volí vhodné řešení úlohy,
- své myšlenky je schopen obhájit.

Kompetence komunikativní

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své názory, myšlenky výstižně, logicky, souvisle v písemném i ústním projevu,
- naslouchá druhým a zapojuje se do diskuze,
- využívá jiných informačních a komunikačních prostředků,
- zapojuje se do společenského dění.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině a pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- utváří příjemnou atmosféru v týmu a upevňuje dobré mezilidské vztahy,
- přispívá k diskuzi a spolupracuje při řešení úkolu,
- ovládá, řídí svoje jednání a chování.

Kompetence občanské

Žák:

- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace,
- je si vědom svých práv a povinností ve škole a mimo školu,
- respektuje přesvědčení druhých lidí.

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje vymezená pravidla,
- využívá znalostí a zkušeností v jiných vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na profesní povolání.

Volitelný předmět:	Cvičení z českého jazyka	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Slovní druhy	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché - zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché	Aj
Skladba věty jednoduché	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché - zvládá pravopis věty jednoduché	
Souvětí podřadná a souřadná	- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché - zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché	
Literatura	- shrnutí literární pojmů - přehled české literatury - přehled světové literatury	

5.10.2. Vyučovací předmět: CVIČENÍ Z MATEMATIKY

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět cvičení z matematiky se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace vede žáky k rozvíjení systematičnosti, přesnosti a logickému myšlení. Zároveň uplatňuje matematické pojmy, terminologií, symboliku, algoritmy

a způsoby jejich využití včetně vztahů v reálných situacích. Matematika a její aplikace je založena na aktivních činnostech.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Matematika a její aplikace** jsou potřebné nejen pro uplatnění v praktickém životě, ale získání matematické gramotnosti.

Povinně volitelným předmětem **Cvičení z matematiky** si žáci prohloubí vědomosti, dovednosti a využití matematických pojmů a vztahů v reálných situacích, včetně aktivních činností.

Cvičení svými rozhodujícími tématy je určen žákům pro přípravu na přijímací řízení pro další stupeň vzdělávání.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- plánuje a promýšlí způsob řešení a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností,
- vyhledává informace vhodné k řešení problému,
- objevuje a uplatňuje různé varianty řešení a hledá konečná řešení,
- volí vhodné způsoby řešení a volí uvážlivá rozhodnutí,
- výsledky kontroluje, zhodnocuje.

Kompetence komunikativní

Žák:

- využívá matematickou terminologii, dokáže obhájit svůj názor, je schopný komunikovat ve skupině,
- dokáže správně a logicky formulovat své myšlenky a názory,
- využívá informační a komunikační prostředky,
- vyjádří své myšlenky a názory v logickém sledu,
- obhajuje své zjištění a vhodně argumentuje.

Kompetence k učení

Žák:

- rozvíjí abstraktní a konkrétní myšlení,
- vytváří si zásobu matematických nástrojů, což jsou početní operace, algoritmy, metody řešení úloh,
- rozvíjí si paměť pomocí metodických výpočtů,

- projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu,
- vytváří si komplexnější pohled na matematické jevy,
- dokáže posoudit vlastní pokrok a zvolí způsob, jakým může své učení zdokonalit.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- dokáže efektivně spolupracovat se spolužáky v týmu,
- rozvíjí si důvěru ve vlastní schopnosti, k soustavné sebekontrole, k vytrvalosti,
- přispívá k diskuzi v malé skupině,
- ovládá, řídí svoje jednání a chování,
- respektuje různá hlediska při řešení daného úkolu druhými a čerpá z toho poučení.

Kompetence občanské

Žák:

- přistupuje k výsledkům své práce z hlediska kvality, funkčnosti,
- chápe a dodržuje vymezená pravidla při společné i samostatné práci,
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace,
- má smysl pro tvořivost.

Komunikace pracovní

Žák:

- využívá své znalosti a zkušenosti a vhodně je uplatňuje v praktickém životě,
- využívá znalostí a dovedností v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost a profesního zaměření,
- orientuje se v základních aktivitách směřujícím k podnikatelské činnosti

Volitelný předmět:	Cvičení z matematiky	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Racionální čísla, dělitelnost	- provádí početní operace s racionálními čísly	Fy, Ch

	- řeší jednoduché operace pomocí rovnic - dokáže vymodelovat konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru racionálních čísel - řeší výpočtem situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	
Procenta	- řeší aplikační úlohy na výpočet procent a využití v reálných situacích a příkladech - využívá výpočty základu, procentové části, počtu procent	Fy, Ch, Z, Př
Poměr, přímá, nepřímá úměrnost	- řeší reálné situace s využitím poměru a přímé úměrnosti - pracuje a využívá v reálných situacích měřítko – mapa, plán	Fy, Z
Mocniny	- využívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - dokáže využívat v reálných situacích Pythagorovy věty - řeší mocniny s přirozeným mocnitelem - dokáže upravit algebraické výrazy	Fy, Ch
Rovnice, slovní úlohy	- řeší jednotlivé typy rovnic a soustavu rovnic - dokáže řešit rovnicemi některé reálné situace (pohyb, směsi, …)	Fy, Ch, Př, Z
Obrazce a tělesa	– odhaduje a vypočítá obvody a obsahy základních rovinných útvarů – odhaduje a vypočítá povrchy a objemy těles – načrtne a sestrojí rovinné útvary – načrtne a sestrojí sítě základních těles	Fy, Ch
Konstrukční úlohy	– dokáže provést konstrukce trojúhelníků, čtyřúhelníků – dokáže provést konstrukce kružnic, vzájemné polohy – řeší využití podobnosti a shodnosti při konstrukcích	
Funkce	– řeší lineární, kvadratické, lomené funkce – řeší goniometrické funkce a dokáže řešit reálné situace s využitím funkčních vztahů – dokáže vyjádřit funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	Fy, Ch

5.10.3. Vyučovací předmět: KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět konverzace v anglickém jazyce se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Konverzace v anglickém jazyce poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců v jejich osobním životě, v dalším studiu, v budoucím pracovním zařazení. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí v jiných zemích i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Jazykové vzdělávání směřuje podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky k dosažení úrovně A1, kdy žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten pomoci.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní /lingvistické, sociolingvistické, pragmatické/ a všeobecné /předpokládající znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří/ jako cílové kompetence jazykové výuky.

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka, ve kterém se odráží historický a kulturní vývoj určitého národa, jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání,
- osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření.

Očekávané výstupy

Žák:

- vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby,
- rozumí známým každodenním výrazům, základním frázím a jednoduchým větám,
- rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje,
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku,
- používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník,
- sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů,
- reprodukuje ústní i písemný obsah přiměřeně obtížného textu,
- napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět,
- zapojí se do jednoduché konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace

Klíčové kompetence

Vzdělávaní v dané oblasti směruje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství,
- vnímaní a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávaní informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názoru,
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace,
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření,
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama,
- rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímaní.

Volitelný předmět:	Konverzace v anglickém jazyce	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Rodina	- popíše členy rodiny - vypráví o svém vzoru v rodině - aktivně užívá přítomný jednoduchý čas	VkZ
Přátelé	- popíše svého nejlepšího přítele - používá adjektiva na popis osob	
Město	- jmenuje části města - popíše své město a umí o něm základní údaje	D, Z
Země, vlast Anglicky mluvící země	- umí říct základní údaje o své vlasti - umí říct základní údaje o Spojeném království nebo USA - popíše zvyky své země a Velké Británie o Vánocích - aktivně užívá minulý čas	VkO, D, Z
Příroda Počasí	- jmenuje druhy zvířat, rostlin, umí je popsat - jmenuje přírodní jevy, dokáže říct předpověď počasí - aktivně užívá budoucí čas	Př
Jídlo, nakupování	- jmenuje základní potraviny, druhy ovoce a zeleniny - dokáže nakoupit v obchodě	Př
Oblečení, móda	- jmenuje druhy oděvů - popíše módu mladých lidí	
Záliby, volný čas	- mluví plynně o své zálib - jmenuje druhy sportů, hudby, zálib - umí zazpívat píseň v anglickém jazyce - dokáže pochopit film v anglickém jazyce	

5.10.4. Vyučovací předmět: PŘÍRODOVĚDNÉ PRAKTIKUM

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět přírodovědné praktikum se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Předmět se vyučuje v učebně s projekční technikou, resp. Interaktivní tabulí, v učebně informatiky a v přírodě v okolí školy. Hlavní formy práce jsou samostatná práce, skupinová práce s využitím laboratorního vybavení (mikroskop, lupa, laboratorní sklo, chemické látky, měřicí přístroje), počítačů (zejména zpracování dat), přírodnin, atlasů, botanických klíčů, projektová výuka, terénní exkurze s odběry vzorků přírodnin. Výklad je v tomto předmětu pouze okrajovou formou výuky.

Předmět svým charakterem a vzdělávacím obsahem zasahuje do vzdělávacích oborů Přírodopis, Chemie RVP ZV, částečně je integrován vzdělávací obor Člověk a svět práce ze stejnojmenné vzdělávací oblasti – přesně je realizován okruh Práce s laboratorní technikou. Dále je částečně integrován obor Informatika ze stejnojmenné vzdělávací oblasti – přesně jsou realizovány okruhy Vyhledávaní informací a komunikace, Zpracování a využití informací:

1. Podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny, rozšíření získaných vědomostí a informací z hodin přírodopisu a chemie.
2. Pozorování přírody – přírodovědné vycházky, práce s přírodninami a atlasy. Sledování životního prostředí ve svém okolí, pochopení důsledků lidské činnosti na živou i neživou přírodu.
3. Mikroskopování, práce s lupou, chemické pokusy a výpočty a jiné praktické úlohy. Zpracování protokolu o průběhu a výsledcích své práce.
4. Získávání a zpracování informací ze světové informační sítě (internet) a použité literatury, jejich zpracování a interpretace.

V rámci předmětu jsou integrována průřezová témata.

Environmentální výchovy

- základní podmínky života,
- lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Mediální výchova

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení,
- fungování a vliv medií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy jsou zastoupeny převážně v chemii, fyzice, matematice, ale i v pracovních činnostech.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák:

- používá správně odbornou terminologii,
- užívá vhodnou literaturu, vyhledávání, třídění přírodovědných informací a jejich využití v procesu učení a při tvůrčích činnostech (např. laboratorní práce, prezentace),
- posuzuje správnost a věrohodnost získaných přírodovědných dat,
- samostatně pozoruje a porovnává získané výsledky.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- řeší samostatně či skupinově problémy (např. při laboratorních pracích), při nichž žáci navrhují vlastní řešení a závěry, vyhodnocují přírodopisná fakta, potvrzují či vyvrací vyslovené hypotézy a závěry,
- zkoumá přírodní fakta a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod (pozorování, experiment) i různých metod racionálního uvažování.

Kompetence komunikativní

Žák:

- je schopen kultivovaného a výstižného projevu v písemné i mluvené podobě,
- je schopen formulování svých myšlenek týkajících se různých přírodních procesů,
- je schopen vhodné argumentace, obhajování výsledků své práce a svých názorů při diskusích,
- je schopen vhodné komunikace mezi spolužáky a učiteli.

Kompetence pracovní

Žák:

- správně používá laboratorní pomůcky a přístroje (mikroskop, lupa, laboratorní sklo, chemikálie, počítač),
- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci s živými přírodninami a mikroskopickými preparáty.

Kompetence sociální a pracovní

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině (např. při laboratorních pracích, projektech), podílí se na vytvoření přátelských a korektních vztahů mezi spolužáky,
- respektuje práci a názory druhých lidí,
- posiluje sebedůvěru, pocit zodpovědnosti.

Kompetence občanské

Žák:

- dodržuje pravidla slušného chování,
- uvědomuje si práva a povinnosti v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou vlastního zdraví i zdraví ostatních (při laboratorních pracích).

Volitelný předmět:	Přírodovědné praktikum	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Bezpečnost práce s laboratorními přístroji a pomůckami	- dodržuje zásady bezpečné práce při laboratorních pracích, dokáže používat mikroskop a lupu - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	Ch – zacházení s chemickými látkami Fy, Př – mikroskop
Akce a reakce – reaktivní pohon Moment síly – převody	- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	Fy – Newtonovy zákony, moment síly
Přeměny energie	- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh - určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem - zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	EV Fy, Ch, Z

Proudění kapalin a plynů Vývěva Aerodynamika	- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	Z – doprava Fy – hydraulika, proudění
Příprava na školní kolo přírodovědných olympiád	- poznává běžné i vzácnější zástupce hub, rostlin a živočichů - zpracovává protokol o průběhu a výsledcích práce, formuluje závěry, k nimž dospěl	MUV – orientace v textu, relevantní zdroje informací Fy – řešení slovních úloh
Optika Technologie vytváření obrazu	- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	MUV Vv, Fy
Meteorologie	- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	EV Z, Př, Fy
Koloběh prvků v přírodě	- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	EV Ch, Př
Vlastnosti půd	- orientuje se na stupnici pH, pracuje s indikátory - zhodnotí význam půd v životním prostředí (filtrace a zadržování vody)	Ch – acidobazické vlastnosti vody EV – půda, ekosystémy

	- určuje významné zástupce edafonu	Př – půdy

5.10.5. Vyučovací předmět: SPORTOVNÍ HRY

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět sportovní hry se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem předmětu je rozvíjet vyváženost tělesného stavu žáka, jeho duševní a sociální pohodu a vnímání radostných prožitků související s pohybem, příjemným prostředím a příznivých vztahů, propojit činnosti a jednání související se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy. Aktivně zapojovat žáky do činností podporující zdraví a do propagací sportovních činností organizovaných ve škole i v obci. Základem a cílem Sportovních her není ani tak vytvoření žáka – sportovce, jako spíše vytvoření pohybových dovedností, prožitku z pohybu a možnosti sportovního vyžití při kolektivních sportech.

Jsou utvářeny a rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- chápe souvislosti mezi pohybovou aktivitou a zdravím jako nejdůležitější životní hodnotou,
- poznává vlastní pohybové možnosti a zájmy a snaží se o jejich rozvoj,
- osvojuje si základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály, gesta, značky,
- osvojuje si základní pravidla pohybových a sportovních her,
- zaujímá odmítavý postoj k užívání dopingu a podpůrných látek ve sportu.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- rozpozná vhodnost a nevhodnost pohybové činnosti,
- vybírá správný postup při pohybové činnosti,
- zvládá praktické jednání a rozhodování ve vypjatých situacích a rozpozná nesportovní chování.

Kompetence komunikativní

Žák:

- správně reaguje na pokyny učitele,
- spolupracuje v týmu, zná a užívá sportovní výrazy a pořizuje a prezentuje záznamy ze sportovních činností.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- utváří pomocí pohybových činností zdravé mezilidské vztahy,
- podporuje olympijské myšlenky,
- dodržuje pravidla fair play,
- zvládá různé sociální role v osvojovaných pohybových činnostech a snáší neúspěch u prohry a dokáže ocenit lepšího.

Kompetence občanská

Žák:

- aktivně se zapojuje do činností podporujících zdraví,
- propaguje zdravotně prospěšné činnosti ve škole i mimo školu,
- chápe význam hygieny při sportu,
- váží našich úspěšných sportovců.

Kompetence pracovní

Žák:

- seznamuje se s různými druhy sportovního nářadí, náčiní, výzbroje a výstroje,
- organizuje a dodržuje bezpečnost při pohybových aktivitách,
- rozpozná a eliminuje zdravotní rizika při pohybové činnosti, vyhledává a zpracovává sportovní informace,
- měří a zpracovává výkony, posuzuje úroveň pohybových dovedností.

Volitelný předmět:	Sportovní hry	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup**	**Průřezová témata**

	Žák:	**Mezipředmětové vztahy**
Dívky – softbal, košíková, přehazovaná Chlapci – softbal, florbal, košíková, fotbal	- samostatně se připraví před pohybovou činností - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	M, VkZ, Z, D
Chlapci a dívky – lehká atletika	- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zátěžovými svaly	Fy, D
Cvičení v přírodě	- uplatňuje vhodně chování i v méně známém prostředí sportovišť	Př, D, Z
Doplňující hry	- odmítá drogy jako neslučitelné se sportovní etikou	
Chlapci – gymnastika (cvičení na nářadí)	- posoudí provedení osvojené pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	

5.10.6. Vyučovací předmět: TECHNICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět technická výchova se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem předmětu je vytváření vědomostí o technice (její výrobě, užití a likvidaci), základních uživatelských dovedností při činnosti s technikou, správných postojů k ní, ale podílí se výraznou měrou i na profesní orientaci žáků. Svým zaměřením technická výchova umožňuje žákům získat nezbytný soubor vědomostí, pracovních dovedností a návyků potřebných v dalším vzdělávání, pracovním i běžném životě a formuje osobnost žáka rozvíjením kladných vlastností, motorických i tvořivých schopností a dovedností. Cílem je také vytvářet u žáka pozitivní vztah k práci, k odpovědnému a tvořivému postoji k vlastní činnosti i k její kvalitě. Žák si osvojuje znalosti a dovednosti, které může v budoucnosti využít v praktickém životě. Učí se zvládat jednoduché pracovní postupy v domácnosti, především při práci s technickým materiálem nebo při drobné domácí údržbě, či si utváří prvotní představy o svém budoucím uplatnění ve společnosti. Žák se učí pracovat s různými materiály a osvojuje si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Žák je veden k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Kompetence k učení

Žák:

- chápe důležitost bezpečnosti při práci,
- osvojuje si znalosti o různých typech nářadí a pracovního náčiní,
- poznává rozdíly mezi různými materiály,
- osvojuje si znalosti o technologických postupech při práci s různými materiály.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- rozpozná vhodnost a nevhodnost použití nástroje nebo užití materiálu pro určitý výrobek,
- vybírá správný postup při technické činnosti,
- zvládá praktické jednání a rozhodování v různých situacích a dokáže řešit problémy vzniklé při práci.

Kompetence komunikativní

Žák:

- správně reaguje na pokyny učitele,
- používá správnou terminologii,
- dokáže komunikovat a spolupracovat v týmu,
- zvládne popsat jednoduše pracovní postupy.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- utváří pomocí praktických činností zdravé mezilidské vztahy a kladný vztah k práci,
- podporuje myšlenku spolupráce s ostatními,
- dodržuje pravidla komunikace a slušného chování a vystupování vzhledem ke spolužákům i pedagogům.

Kompetence občanská

Žák:

- aktivně se zapojuje do činností podporujících spolupráci,

- propaguje prospěšné činnosti ve škole i mimo školu,
- chápe význam bezpečnosti a hygieny při práci,
- váží si lidí, kteří vykonávají jakoukoliv prospěšnou práci,
- je odpovědný za své chování, jednání a výsledky své práce.

Kompetence pracovní

Žák:

- rozvíjí a upevňuje pracovní návyky,
- dbá na bezpečné a účinné používání technických pomůcek (nářadí, náčiní, materiál),
- dodržuje pravidla bezpečného chování ke svým spolužákům.

Volitelný předmět:	Technická výchova	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Práce s technickými materiály	- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci, poskytne první pomoc - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - rozpozná dřevo, kov, plasty, kompozity a užívá je při práci - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku, měří, rýsuje, používá technické náčrty - při práci používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a vhodné osobní ochranné prostředky - udržuje pořádek na pracovním místě - dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí	Ev – vztah člověka a prostředí Sp – technické materiály M – rýsování
Design a konstruování	- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	OSV – kooperace a kompetice

	- navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	

5.10.7. Vyučovací předmět: VAŘENÍ A STOLOVÁNÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení předmětu:

Předmět vaření a stolování se vyučuje jako volitelný předmět v 7. – 9. ročníku s časovou dotací:

- 7. – 9. ročník – 1 hodina týdně.

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem předmětu Vaření a stolování je především zaměřit na praktickou výuku s kompletním poznáváním práce v kuchyni, vytvořit si v kuchyni příjemné prostředí a příznivé vztahy, dále také zprostředkování činností z praktického života žákům ve školním prostředí. Žáci zde dostávají prostor pro získání a upevnění základních dovedností a návyků spojených s vedením a provozem domácnosti a osvojení si pracovních postupů hlavně při přípravě pokrmů a provozu kuchyně. Výuka je realizována v běžné učebně (teoretická část) a ve cvičné školní kuchyňce (praktická část). Je doplňována videoprogramy o bydlení a vaření, případně exkurzemi. Součástí každé hodiny je příprava na praktickou hodinu – výběr receptů, soupis potřebných surovin, rozpočet. Suroviny na přípravu pokrmů si žáci hradí sami.

Kompetence k učení

Žák:

- chápe souvislosti mezi zdravou výživou a zdravím jako jednu z nejdůležitějších životních hodnot,
- poznává důležitost vyváženého stravování a organizace práce v kuchyni,
- osvojuje si různé technologické postupy při přípravě pokrmů,
- osvojuje si základní pravidla bezpečnosti při přípravě pokrmů.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- dovede dodržovat předepsané pracovní postupy při přípravě jídel
- umí řešit vzniklé problémy v kuchyni různými způsoby,
- rozhoduje se zodpovědně v krizových situacích, poskytne dle svých možností účinnou pomoc.

Kompetence komunikativní

Žák:

- správně reaguje na pokyny učitele,
- spolupracuje v týmu, zná a užívá vhodnou terminologii z této oblasti,
- dokáže spolupracovat při přípravě pokrmů a komunikovat vhodně se spolužáky.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- utváří při práci zdravé mezilidské vztahy,
- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce týmu a tím pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce,
- pomáhá utvářet příjemnou atmosféru v týmu, jedná ohleduplně a uctivě s druhými, čímž přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- přispívá k diskusi ve skupině i ve třídě, oceňuje zkušenosti spolužáků i pedagogů a čerpá z nich poučení.

Kompetence občanská

Žák:

- osvojuje si úkoly a povinnosti coby přirozené součásti života,
- chová se zodpovědně k sobě i druhým, jedná v souladu s ekologickými principy a uvědomuje si svoji spoluodpovědnost za stav životního prostředí (třídění kuchyňského odpadu, ekologicky vhodné přípravky na čištění domácnosti apod.).

Kompetence pracovní

Žák:

- používá bezpečně a účinně potraviny, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- využívá znalosti a zkušenosti z předmětu v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Volitelný předmět:	Vaření a stolování	
Stupeň:	2.	
Ročník:	7. – 9.	
Učivo	**Očekávaný výstup** **Žák:**	**Průřezová témata** **Mezipředmětové vztahy**
Příprava pokrmů	- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - dokáže vyhledávat recepty pro přípravu pokrmů a dodržuje pracovní postupy při přípravě pokrmů dle nich - rozlišuje úpravy pokrmů vařením, smažením, pečením, grilováním, napařováním - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Cjl a VkO – tradice a tradiční sváteční jídla VkZ – zdravá výživa OSV – kooperace a kompetice, osobnostní rozvoj EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
Druhy potravin	- rozlišuje druhy potravin (druhy masa, obilovin, luštěnin, mléčných výrobků, ovoce a zeleniny)	Př – rostliny
Etiketa stolování	- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	OSV – kooperace a kompetice, osobnostní rozvoj

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, tj. co se naučil, zvládnul, v čem se zlepšil, v čem chybuje a jak postupovat dál. Hodnocení by mělo vést k pozitivnímu vyjádření a mělo by být pro žáky motivující. Důležité je uplatňovat přiměřenou náročnost a pedagogický takt. Soustředíme se na individuální pokrok každého žáka. (nebudeme srovnávat na spolužáky úspěšné a neúspěšné).

6.1. Pravidla hodnocení žáků

Podklady pro hodnocení – soustavné diagnostikování žáka.

Metody a formy:

- pozorování: z hlediska přípravy žáka na výuku, práce ve vyučování, snaha, píle, výsledků a sebehodnocení,
- analýza: výsledků činností žáka,
- dialog: s žákem ve všech segmentech vzdělávání (jeho příprava, práce, komunikace, spolupráce s ostatními, sebehodnocení) z hlediska naplňování cílových kompetencí vzdělávání,
- rozhovory s vrstevníky,
- testování a zkoušky,
- rozhovory se zákonnými zástupci nezletilých žáků,
- konzultace s ostatními učiteli,
- konzultace (podle potřeby) s psychologem či odborným lékařem,
- na základě:
    - písemného i ústního projevu,
    - praktického,
    - pohybového, … .

Snažíme se hodnotit žáka z celé šíře hodnot za použití všech uvedených metod a forem.

Zásady hodnocení

Hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků by mělo být jednoznačné, srozumitelné, všestranné a srovnatelné s kritérii, která jsou předem stanovena. Požaduje se pedagogicky zdůvodněné, odborně

správné a doložitelné hodnocení. To musí vycházet z míry dosažení očekávaných výstupů tak, jak jsou formulovány ve školním vzdělávacím programu (a stanoveny rámcovým vzdělávacím programem, který je podpořen školským zákonem):

- učitel přistupuje k hodnocení vzdělávacích činností žáka s vědomím motivační funkce hodnocení a jeho formativního významu.
- učitel bere při hodnocení výsledků vzdělávání na zřetel dosažení cílů daného stupně vzdělávání,
- učitel rozvíjí dovednost sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků.
- učitel přistupuje k hodnocení objektivně, s přiměřenou náročností a pedagogickým taktem vůči žákovi – v případě negativního hodnocení poskytne žákovi možnost pro dosažení úspěšnějšího hodnocení.
- učitel zahrne v celkovém hodnocení kvalitu práce, aktivitu, píli, snahu a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období.
- učitel hodnotí žáka ze všech aspektů vzdělávacích činností v daném předmětu – kvalita i kvantita hodnocení (klasifikace) vytváří předpoklad objektivního posouzení vzdělávání žáka.
- učitel oznamuje žákovi výsledek každého hodnocení a poukazuje na klady i nedostatky hodnocených činností, projevů, výkonů, výsledků.
- učitel rozvrhne písemné práce a další druhy zkoušek rovnoměrně v klasifikačním období tak, aby žák nebyl nadměrně přetěžován. V tomto smyslu spolupracuje s třídním učitelem.
- učitel je povinen vést evidenci o hodnocení žáka – v případě nezletilých žáků nebezpečí stanoveným způsobem informování zákonného zástupce žáka.

Hodnocením nevyvoláváme stres. Hodnocení nesmí být trestem. Hodnocení není sankce. Hodnotíme správná řešení. Chyby slouží k nápravě – chyba je dar, nikoli problém. Omezujeme individuální zkoušení u tabule, které žáka často stresuje. Vhodnější je hodnotit vzdělávací činnosti žáka v jejich přirozené podobě a na jeho pracovním místě. Všechny důležité činnosti oznamujeme předem – včetně našich požadavků, které budeme hodnotit. Upřednostňujeme individualizované hodnocení. Rozlišujeme okolnosti formativního a finálního hodnocení – závěrečné hodnocení (např. určitého tématu), provedeme po poskytnutí příležitostí se zlepšit, tj. po zpětné vazbě poskytnuté formativním hodnocením. Podporovat rodinu při výchově k vytváření návyků a postojů, které vedou ke společensky hodnotnému chování.

V hlavních předmětech – český jazyk a matematika – je povinnou součástí celkového hodnocení známka z pololetní písemné práce.

6.2. Hodnocení chování

- hodnocení a klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří v dané třídě vyučují, a s ostatními učiteli. Rozhoduje o něm ředitel po projednání v pedagogické radě.
- třídní učitel vychází z úrovně dodržování pravidel chování, jak jsou uvedena ve školním řádu.
- třídní učitel bere v úvahu motivační funkci hodnocení a klasifikace chování, přihlíží k účinnosti předešlých výchovných opatření.

Ve škole jsou žáci hodnoceni a klasifikováni za své chování v době vyučování. Porušil-li žák zásadním způsobem pravidla společenského a lidského chování mimo vyučování, zaujmou učitelé vůči takovému chování etický postoj a využijí žákova pochybení k pedagogickému působení na žáka, případně na další žáky. Pedagogové se v tomto smyslu nezříkají povinnosti. Žák (jeho zákonný zástupce) je klientem poskytované veřejné služby – vzdělávání ve škole (§ 2, odst.3, školského zákona: „Vzdělávání poskytované podle tohoto zákona je veřejnou službou“).

Škola stanovuje svým školním řádem pravidla chování a jednání po dobu poskytování služby, tj. zpravidla po dobu vyučování nebo akce, která má na vyučování přímou vazbu. V ostatních případech je občan (zletilý žák nebo zákonný zástupce žáka) vázán dodržováním pravidel, která nemají ke vzdělávání poskytovanému školou právní vztah.

6.3. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- Učitel vytváří dovednost žáka hodnotit sám sebe – podporuje sebehodnocení a vzájemné hodnocení jako přirozenou součást procesu hodnocení.
- Učitel vede žáka k dovednosti hodnotit sám sebe ve smyslu jeho zdravého sociální ho a psychického rozvoje.
- Učitel navyká žáka na situace, kdy bude hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem předcházet sebehodnocení, s nímž bude vnější hodnocení konfrontováno.
- Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Žák je veden

k tomu, aby dokázal objektivně popsat, co se mu daří, co mu ještě nejde a jak bude pokračovat dál. Oba názory jsou průběžně konfrontovány, žáci si zkouší některé práce i sami opravovat.

- Učitel a žák na konci klasifikačního období společně hodnotí průběh výkonů žáka tak, aby se shodli na výsledné známce. Autonomní hodnocení se nesmí stát prostředkem nátlaku na učitele. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.
- Sebehodnocení žáka s argumentací zpravidla předchází hodnocení pedagogem s argumentací.

6.4. Klasifikace prospěchu

6.4.1. Stupně klasifikace a hodnocení

Klasifikace prospěchu žáka:

- výborný,
- chvalitebný,
- dobrý,
- dostatečný,
- nedostatečný.
- využití také stupnice hodnocení 1, 1-, 2, 2-, 3, 3-, 4, 4-, 5.

Klasifikace chování žáka:

- velmi dobré,
- uspokojivé,
- neuspokojivé.

Stupně celkového hodnocení žáka na vysvědčení

a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré,
b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný,

c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný,
d) nehodnocen(a) – není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci 1. pololetí.

6.4.2. Pravidla pro hodnocení chování žáků – výchovná opatření

Podle § 31 školského zákona jsou výchovnými opatřeními pochvaly, nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení a další kázeňská opatření, která nemají pro žáka nebo studenta právní důsledky. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel.

Pochvaly

Ředitel školy může po projednání v pedagogické radě udělit žákovi pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících a po projednání s ŘŠ udělit žákovi pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Napomenutí a důtky

Při porušení povinností stanovených školním řádem nebo při porušení obecně daných pravidel chování lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- napomenutí třídního učitele,
- důtku třídního učitele,
- důtku ředitele školy.

Napomenutí třídního učitele

- 5 – 10 lehčích přestupků (vyrušuje, zapomíná, neplní povinnosti),
- 4x pozdní příchod,
- 1 neomluvená hodina.

Třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí a důvody zápisem do ŽK, a tím dáno na vědomí zákonnému zástupci. Zaznamená do dokumentace žáka (matrika).

Důtka třídního učitele

- 11 a více lehčích přestupků (např. vyrušuje, zapomíná učební pomůcky, ŽK, nepřipravuje si pomůcky na vyučování, zapomíná DÚ, …),
- více než 4x pozdní příchod,
- vážnější přestupky (např. drzé chování k dospělým, fyzické obtěžování, podvádění, vulgární vyjadřování, svévolné opuštění třídy, neuposlechnutí příkazu dozírajícího učitele),
- maximálně 10 neomluvených vyučovacích hodin.

Uložení třídní důtky a důvody oznámí třídní učitel zápisem do ŽK žákovi a jeho zákonnému zástupci a zároveň zaznamená do dokumentace žáka. Uložení třídní důtky oznámí třídní učitel neprodleně řediteli školy.

Důtka ředitele školy

- závažnější přestupky (např. poškození školního majetku – projev vandalismu, šikana, kouření, krádež, projev rasismu, dětské kriminality a brutality, chování ohrožující bezpečnost a zdraví žáka nebo jeho okolí, …),
- 11 – 25 neomluvených hodin,
- méně závažné přestupky, které přetrvávají i přes výše uvedená výchovná opatření.

Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě. Třídní učitel oznámí důvody udělení důtky ředitele školy doporučeným dopisem zákonným zástupcům žáků, ředitel školy projedná se žákem nápravu o zlepšení. Třídní učitel zaznamená do dokumentace žáka (matrika).

6.4.3. Kritéria a ukazatele pro jednotlivé stupně hodnocení chování

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák dodržuje ustanovení školního řádu a pravidla společenského chování. Chová se a jedná slušně, taktně, zdvořile a ohleduplně, respektuje ostatní. Ojediněle se dopouští drobných přestupků proti pravidlům školního řádu a požadovaného chování. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

- i přes výchovná opatření k posílení kázně se žák dopustí závažnějšího přestupku nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků a nejeví snahu o zlepšení svého chování. Ohrožuje bezpečnost, zdraví svoje nebo jiných osob.
- Znevážení osobnosti zaměstnanců nebo návštěvy školy.
- Více než 25 neomluvených hodin.

Udělení sníženého stupně z chování – po projednání v pedagogické radě.

Na vysvědčení: stupeň klasifikace 2 – uspokojivé. Záznam do dokumentace žáka provede třídní učitel.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

- žák se dopustí závažného přestupku: hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníku školy nebo školského zařízení (§ 31 ŠZ). Distribuce drog a vnášení do školního prostředí různých forem sociálně patologických jevů (drogová závislost, šikana, vandalismus, násilné chování, rasismus, záškoláctví).
- zpravidla přes důtku ředitele školy se dopouští dalších přestupků nebo se dopouští poklesků v mravním chování.

Udělení sníženého stupně z chování – po projednání v pedagogické radě. Na vysvědčení stupeň klasifikace 3 – neuspokojivé. Záznam do dokumentace žáka provede třídní učitel.

6.4.4. Kritéria a ukazatele pro jednotlivé stupně hodnocení prospěchu

Východiskem pro stanovení hodnotících stupňů je kvalita výsledků vzdělávání, to znamená:

- úplnost, ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných cílových znalostí (faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů),
- kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované vzdělávací činnosti,
- kvalita uplatňování osvojených znalostí a dovedností při řešení vzdělávacích úkolů,
- kvalita práce s informacemi – dovednost nalézat, třídit a prezentovat informace, včetně dovednosti využívání ICT,
- osvojení dovednosti účinně spolupracovat,
- píle žáka, snaha a jeho přístup ke vzdělávání,
- kvalita myšlení, především jeho samostatnost, tvořivost a originalita,

- kvalita komunikativních dovedností – přesnost, výstižnost, odborná a jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- osvojení účinných metod samostatného studia = umět se učit.

Hodnotící škála – orientační hodnoty:

+ + + + + -	100 – 90 %	prakticky bezchybný stav	vynikající, příkladný, bezvadný, výborný	vždy	1
+ + + + - -	89 – 70 %	převládají pozitivní zjištění, dílčí chyby	velmi dobrý, nadprůměrný, chvalitebný	často	2
+ + + - - -	69 – 50 %	pozitivní a negativní v rovnováze	průměrný, dobrý	někdy	3
+ + - - - -	49 – 30 %	převaha negativních zjištění, výrazné chyby	podprůměrný, citelně slabá místa, dostatečný	zřídka	4
- - - - - -	30 – 0 %	zásadní nedostatky	nevyhovující stav, nedostatečný	vůbec	5

6.4.5. Hodnocení a klasifikace

6.4.5.1. V předmětech s převahou naukového zaměření: jazykové, společenskovědní, přírodovědné a matematika

U žáků, u nichž je namísto vzdělávacího obsahu **Další cizí jazyk** zařazen vzdělávací obsah **Čeština jako druhý jazyk**, se hodnocení provádí podle pravidel hodnocení školy. Při hodnocení se přihlíží zejména k individuální výchozí úrovni znalosti českého jazyka, k míře pokroku žáka, k porozumění mluvenému a psanému projevu, k rozvoji slovní zásoby a ke schopnosti používat český jazyk při školní práci a v běžných školních situacích.

U žáků cizinců se při hodnocení zohledňuje úroveň znalosti českého jazyka jako významná okolnost ovlivňující jejich výkon. Hodnocení se nezaměřuje pouze na srovnání s běžným výkonem ostatních žáků stejného ročníku, ale především na dosažený individuální pokrok žáka.

Výsledky vzdělávání v tomto vzdělávacím obsahu se vyjadřují v souladu s pravidly školy klasifikací, slovním hodnocením nebo kombinací obou způsobů.

<u>Stupeň 1 (výborný)</u>

Získané znalosti, fakta, pojmy, definice a zákonitosti žák zvládá přesně, chápe jejich souvztažnost. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené znalosti a dovednosti při řešení úkolů. Bez problémů vykonává vzdělávací činnosti. Dokáže si zorganizovat vlastní práci, je samostatný, pilný, prokazuje

snahu a vzdělávací aktivitu. V jeho projevu je zřetelná originalita a tvořivost. Přesně a výstižně se dokáže ústně i písemně vyjadřovat. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho vzdělávání jsou kvalitní, mohou mít pouze menší nedostatky. Ty dovede využívat ke svému zlepšení. Je schopen sebekontroly. Dokáže pracovat s informacemi a spolupracovat s ostatními. Dokáže samostatně studovat vhodné texty – učit se.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Získané znalosti, fakta, pojmy, definice a zákonitosti žák zvládá v podstatě přesně, chápe jejich vzájemné vztahy. Samostatně a tvořivě, popř. s menší pomocí učitele, uplatňuje osvojené znalosti a dovednosti při řešení úkolů. K výkonu vzdělávacích činností někdy žádá drobnou pomoc učitele. Dokáže si zorganizovat vlastní práci, je zpravidla samostatný, pilný, většinou prokazuje snahu a vzdělávací aktivitu. V jeho projevu je často zřetelná originalita a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Kvalita vzdělávání je bez podstatných nedostatků. Při práci s informacemi má drobné problémy, zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje pouze drobnou podporu nebo pomoc. Dokáže se učit s malou dopomocí.

Stupeň 3 (dobrý)

V získaných znalostech, faktech, pojmech, definicích a zákonitostech má žák mezery. Vyžaduje pomoc při řešení úkolů, kde uplatňuje osvojené znalosti a dovednosti. Při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. K výkonu vzdělávacích činností žádá pomoc učitele. Má problémy si zorganizovat vlastní práci, je méně samostatný, pilný, někdy prokazuje píli, snahu a vzdělávací aktivitu. Jeho projev je často ovlivněn okolím nebo podnětem učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, neoriginální, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. V kvalitě vzdělávání se projevují častější nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele. Při práci s informacemi má častější problémy, nejen při jejich získávání a třídění, ale zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje podporu nebo pomoc.

Stupeň 4 (dostatečný)

V úplnosti a přesnosti osvojení požadovaných znalostí má žák závažné mezery. Ve vzdělávacích činnostech je málo pohotový a má větší nedostatky. Osvojené znalosti a dovednosti uplatňuje se

závažnými chybami. Jedině s pomocí učitele je schopen zorganizovat vlastní práci. Je nesamostatný, málokdy prokazuje píli, snahu a vzdělávací aktivitu. Napodobuje ostatní, často i chybně, není tvořivý. Jeho ústní a písemný projev není výstižný, má vážné nedostatky ve správnosti a přesnosti. Grafický projev je málo estetický. V kvalitě výsledků vzdělávání se projevují nedostatky. Některé závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Při práci s informacemi má zásadní problémy, často informace nedovede zpracovat. Při spolupráci s ostatními vyžaduje výraznou podporu nebo pomoc ostatních, nebo je při ní pasivní.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Ve znalostech, faktech, pojmech, definicích a zákonitostech má žák zásadní mezery. Má velmi podstatné nedostatky v dovednosti vykonávat požadované vzdělávací činnosti. Zpravidla neprokazuje píli, jeho snaha je minimální nebo krátkodobá. Znalosti a dovednosti nedokáže uplatňovat, případně se při jejich aplikaci vyskytují velmi závažné chyb. Není samostatný v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají závažné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Neodvede pracovat s informacemi, a to ani při jejich vyhledávání. Nedokáže spolupracovat s ostatními i přes pomoc a podporu. Nedovede se samostatně učit.

6.4.5.2. V předmětech s převahou praktického zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce, dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v životních situacích.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák nedovede své vědomosti uplatnit ani s podnětem učitele. Neprojevuje se u něho samostatné myšlení. Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má závažné mezery.

6.4.5.3. Ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného působení (tělesná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova, výchova ke zdraví, pracovní činnosti, výchova k občanství)

Stupeň 1 (výborný)

V činnostech je velmi aktivní se zájmem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost. Pracuje velmi tvořivě, samostatně, plně využívá osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje tvořivě.

Stupeň 2 (chvalitebný)

V činnostech aktivní, převážně samostatný. Úspěšně rozvíjí své osobní předpoklady, projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje samostatně, má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

V činnostech je méně aktivní, samostatný, pohotový, občas i pasivní. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu, jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho dovednosti a vědomosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

V činnostech je málo tvořivý, často pasivní, rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami, dovednosti a vědomosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele, projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

V činnostech je skoro vždy pasivní, rozvoj schopností je neuspokojivý. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené dovednosti a vědomosti nedovede aplikovat, neprojevuje zájem o práci, práci druhým znemožňuje.

Znázornění výroků zastupujících jednotlivé stupně a jednotlivá kritéria hodnocení

Stupeň hodnocení	Kvalita získaných znalostí a dovedností	Uplatňování znalostí a dovedností	Kvalita myšlení	Kvalita

				komunikativních dovedností
1 – výborný	Ovládá učivo.	Samostatně uplatňuje znalosti a dovednosti.	Samostatný, tvořivý, pohotový, dobře chápe souvislosti, originální.	Vyjadřuje se výstižně, souvisle a adekvátně věku, přesně a správně.
2 – chvalitebný	V podstatě ovládá.	Vyžaduje drobnou pomoc při uplatňování znalostí a dovedností.	Celkem samostatný, tvořivý a pohotový.	Vyjadřuje se celkem výstižně, souvisle.
3 – dobrý	Ovládá s mezerami.	Vyžaduje pomoc, je méně samostatný.	Méně samostatný, tvořivý, pohotový, vesměs napodobuje ostatní.	Vyjadřuje se ne vždy přesně, někdy nesouvisle, často dělá chyby.
4 – dostatečný	Ovládá se závažnými mezerami.	Znalosti a dovednosti i přes pomoc Uplatňuje se zásadními chybami.	Napodobuje ostatní, ovšem často chybně, nesamostatný, nechápe souvislosti.	Vyjadřuje se se značnými obtížemi, nesouvisle.
5 – nedostatečný	Neovládá učivo.	Neovládá znalosti a dovednosti.	Nesamostatný, těžkopádný, někdy bezradný.	Ani s pomocí se neumí vyjádřit nebo jen kusým způsobem.

Stupeň hodnocení	**Píle, snaha, přístup ke vzdělávání**	**Kvalita práce s informacemi**	**Kvalita spolupráce**	**Osvojení dovednosti samostatně se učit**
1 – výborný	Je pilný, snaží se.	Dokáže pracovat s informacemi.	Dokáže plnohodnotně spolupracovat.	Dokáže se samostatně učit.
2 - chvalitebný	Celkem se snaží, zpravidla je i pilný.	Dokáže pracovat s informacemi, potřebuje drobnou pomoc s jejich tříděním nebo interpretací.	Při spolupráci vyžaduje drobnou podporu nebo pomoc.	Dokáže se celkem samostatně učit, vyžaduje drobnou pomoc.

3 - dobrý	K práci potřebuje dost často podnět, reaguje na něj výběrově.	Při práci s informacemi potřebuje pomoc.	Při spolupráci vyžaduje podporu nebo pomoc.	Se samostatným učením má někdy problémy. vyžaduje pomoc
4 - dostatečný	Malá píle, snaha, a to i přes podněty.	Při práci s informacemi dělá zásadní chyby.	Při spolupráci vyžaduje výraznou podporu nebo pomoc.	Se samostatným učením má někdy problémy, vyžaduje pomoc.
5 - nedostatečný	Podněty k práci jsou neúčinné.	I přes poskytnutou pomoc nedokáže vybrat, utřídit nebo interpretovat informaci.	I přes výraznou podporu nebo pomoc nedokáže spolupracovat s ostatními.	I přes poskytovanou pomoc se nedokáže samostatně učit.

6.4.6. Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (s potřebou podpůrných opatření)

- Žáci **s potřebou podpůrných opatření** mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, právo na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.
- Vzdělávání žáků **s potřebou podpůrných opatření** blíže specifikuje vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.
- Při hodnocení žáků a studentů **s potřebou podpůrných opatření** se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění.
- Z psychologického hlediska se u žáků se zdravotním postižením nebo znevýhodněním, případně u žáků se sociálním znevýhodněním, doporučuje, pokud je to možné, používat slovní hodnocení.
- Doporučuje se sdělit odpovídajícím způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a zohledněného přístupu k hodnocení a klasifikaci žáka s postižením nebo znevýhodněním.

6.5. Komisionální a opravné zkoušky

Podle § 22 a 23 vyhlášky MŠMT č. 48/ 2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Komisi pro komisionální přezkoušení a opravné zkoušky (dále jen „přezkoušení“) jmenuje ředitel školy, v případě, že je ředitel školy vyučujícím daného předmětu, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel,
- zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- přísedící, kterým je jiný vyučující s odbornou kvalifikací pro výuku daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

6.5.1. Opravná zkouška

Žák koná opravnou zkoušku v případě, že byl na konci druhého pololetí klasifikován stupněm nedostatečně nejvýše ve dvou předmětech. Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy, v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad. Termíny opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby byly vykonány nejpozději do 31. srpna. Pokud se žák v tomto termínu z vážných důvodů nemůže k opravné zkoušce dostavit, lze povolit vykonání opravné zkoušky nejpozději do 15. září. Do té doby žák navštěvuje podmínečně nejbližší vyšší ročník. Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku. O termínu konání opravné zkoušky informuje

třídní učitel písemně zákonného zástupce. Žák, který se bez vážných důvodů ve stanoveném termínu k opravné zkoušce nedostaví a do dvou dnů se neomluví, je klasifikován z daného předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

6.5.2. Dodatečná zkouška

Dodatečnou zkoušku koná žák:

- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci 1. pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena nejpozději do 2 měsíců po skončení 1. pololetí, ve výjimečných případech do konce klasifikačního období za 2. pololetí,
- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci 2. pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena do 31. srpna příslušného školního roku, nejpozději do konce září. Do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník. Žák, který z vážných důvodů nemohl být klasifikován ani do konce září, opakuje ročník, který podle posouzení vyučujícího nemá v daném předmětu dostatečný počet známek ve srovnání s ostatními žáky třídy z důvodu vysoké absence. O dodatečné zkoušce rozhoduje pedagogická rada na návrh vyučujícího daného předmětu.

6.6. Postup do dalšího ročníku

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci 2. pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák 1. stupně základní školy, který již v rámci 1. stupně opakoval ročník, a žák 2. stupně základní školy, který již v rámci 2. stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

6.7. Informační systém hodnocení

1) učitel informuje (s vědomím motivačního významu) žáky o obsahu zkoušek a činností, které budou předmětem hodnocení,
2) učitel informuje žáka o výsledku každého hodnocení, poukazuje na klady a nedostatky hodnocených činností, projevů, výkonů, výsledků,
3) učitel rozvrhne písemné práce a další druhy zkoušek rovnoměrně v klasifikačním období tak, aby žák nebyl nadměrně přetěžován. V tomto smyslu spolupracuje s třídním učitelem,

4) učitel je povinen vést evidenci o hodnocení žáka. V případě nezletilých žáků zabezpečí stanoveným způsobem informování zákonného zástupce žáka (ŽK, konzultace, třídní schůzky, tel.),
5) učitelé jednotlivých předmětů informují zákonného zástupce na třídních schůzkách, případně v konzultační dny nebo při jiných příležitostech (z rozhodnutí ředitele),
6) třídní učitel nebo učitel informuje zákonné zástupce tehdy, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají,
7) třídní učitel informuje zákonné zástupce vždy v případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování, bezprostředně a prokazatelným způsobem s vědomím ředitele – a k tomuto účelu si třídní učitel zabezpečuje rámcový aktuální přehled o hodnocení žáků své třídy (zápis do ŽK, konzultace, třídní schůzky, výchovné poradenství, …),
8) učitel zapisuje průběžnou klasifikaci a hodnocení práce žáků do systému elektronické žákovské knížky.

6.8. Převod slovního hodnocení na klasifikaci a naopak

Podle § 51 školského zákona, škola převede slovní hodnocení na klasifikaci nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.[1]

6.9. Nehodnocení žáka

<u>Nehodnocení žáka podle § 52 školského zákona:</u>

1) Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za 1. pololetí bylo provedeno nejpozději do 2 měsíců po skončení 1. pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za 1. pololetí nehodnotí.
2) Nelze-li žáka hodnotit na konci 2. pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za 2. pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

[1] Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.

3) Ředitel školy může ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů uvolnit žáka na žádost jeho zákonného zástupce zcela z vyučování některého předmětu, v tomto případě není žák hodnocen.

6.10. Uvolnění z vyučování

Ředitel školy může ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů uvolnit žáka na žádost jeho zákonného zástupce zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu; zároveň určí náhradní způsob vzdělávání žáka v době vyučování tohoto předmětu. V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího lékaře nebo odborného lékaře. Na první nebo poslední vyučovací hodinu může být žák uvolněn se souhlasem zákonného zástupce bez náhrady.

6.11. Individuální vzdělávání

Podle § 41 školského zákona koná individuálně vzdělávaný žák na 1. nebo na 2. stupni základní školy za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do 2 měsíců po skončení pololetí.

6.12. Hodnocení cizinců a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka

Při hodnocení žáků cizinců, kteří plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** se vždy přihlíží k dosažené úrovni znalosti českého jazyka jako k významné okolnosti ovlivňující výkon žáka.

Obdobně škola přihlíží k nedostatečné znalosti vyučovacího jazyka také u dalších žáků, u nichž se projevuje výrazná jazyková bariéra při vzdělávání.

U žáků, u nichž je namísto vzdělávacího obsahu **Další cizí jazyk** zařazen vzdělávací obsah **Čeština jako druhý jazyk**, se hodnocení provádí podle pravidel hodnocení školy s přihlédnutím zejména k:

- individuální výchozí úrovni znalosti českého jazyka,
- míře pokroku žáka,
- porozumění mluvenému a psanému projevu,
- rozvoji slovní zásoby,

- schopnosti používat český jazyk při vzdělávání a v běžných školních situacích.

Hodnocení vzdělávacího obsahu **Čeština jako druhý jazyk** se zaměřuje především na individuální pokrok žáka a jeho funkční užívání českého jazyka, nikoli pouze na srovnání s běžným výkonem ostatních žáků stejného ročníku.

7. Dodatky

7.1. Dodatek č. 1 – čeština jako druhý jazyk

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka je důležité rozvíjet jejich jazykové kompetence tak, aby bylo možné je plnohodnotně zapojit do výuky v běžných třídách. Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence. Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování). Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu nad výukou čtení a psaní a výuka základní slovní zásoby nad výukou gramatiky. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí. Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické. Jako podpůrný materiál lze využít „Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání“.

Vzdělávací obsah **Čeština jako druhý jazyk** může škola zařadit namísto vzdělávacího obsahu **Další cizí jazyk** pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Hodnocení tohoto vzdělávacího obsahu se řídí pravidly školy a zaměřuje se zejména na individuální jazykový pokrok žáka a jeho schopnost využívat český jazyk v situacích souvisejících se školním vzděláváním.

8. Zkratky používané ve Školním vzdělávacím programu

Předměty

Čj	– Český jazyk	Fy	– Fyzika
Cjl	– Český jazyk a literatura	Ch	– Chemie
Aj	– Anglický jazyk	Z	– Zeměpis
Nj	– Německý jazyk	Př	– Přírodopis
Šj	– Španělský jazyk	Hv	– Hudební výchova
M	– Matematika	Vv	– Výtvarná výchova
Prv	– Prvouka	Tv	– Tělesná výchova
Přv	– Přírodověda	VkZ	– Výchova ke zdraví
Vl	– Vlastivěda	Pč	– Pracovní činnosti
D	– Dějepis	Sp	– Svět práce
VkO	– Výchova k občanství		

Průřezová témata

OSV	– Osobnostní a sociální výchova
MUV	– Multikulturní výchova
MEV	– Mediální výchova
VMEGS	– Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
EV	– Environmentální výchova
VDO	– Výchova demokratického občana